

VILA

ČASOPIS ZA LIKU I VELEBITSKO PRIMORJE • TRAVANJ 2013. • BR 21 (113) • CIJENA 10 KUNA • ISSN 1331-7059

E L E B I T A

dr.sc.Ante Nazor
Ćirilica u Vukovaru

Sinergija
Bošković - Tesla

Požega
Lička zavičajna zabava

Prof.dr.sc. Željko Krznarić
Novi predsjednik HLZ-a

Promocija knjige
**Lika i Podgorje na braniku
doma i naroda**

---

22. obljetnica
Krvavi Uskrs na Plitvicama

Inicijativa - Spomen obilježje
Š. i A. Starč. i F. Kurelcu

Poznati Ličani
Stjepan barun Sarkotić

Interview
Stipe Golac - Slikar

Vlasnik Pivovare «Ličanka»

Interview

Karlo Starčević
Moj put do uspjeha

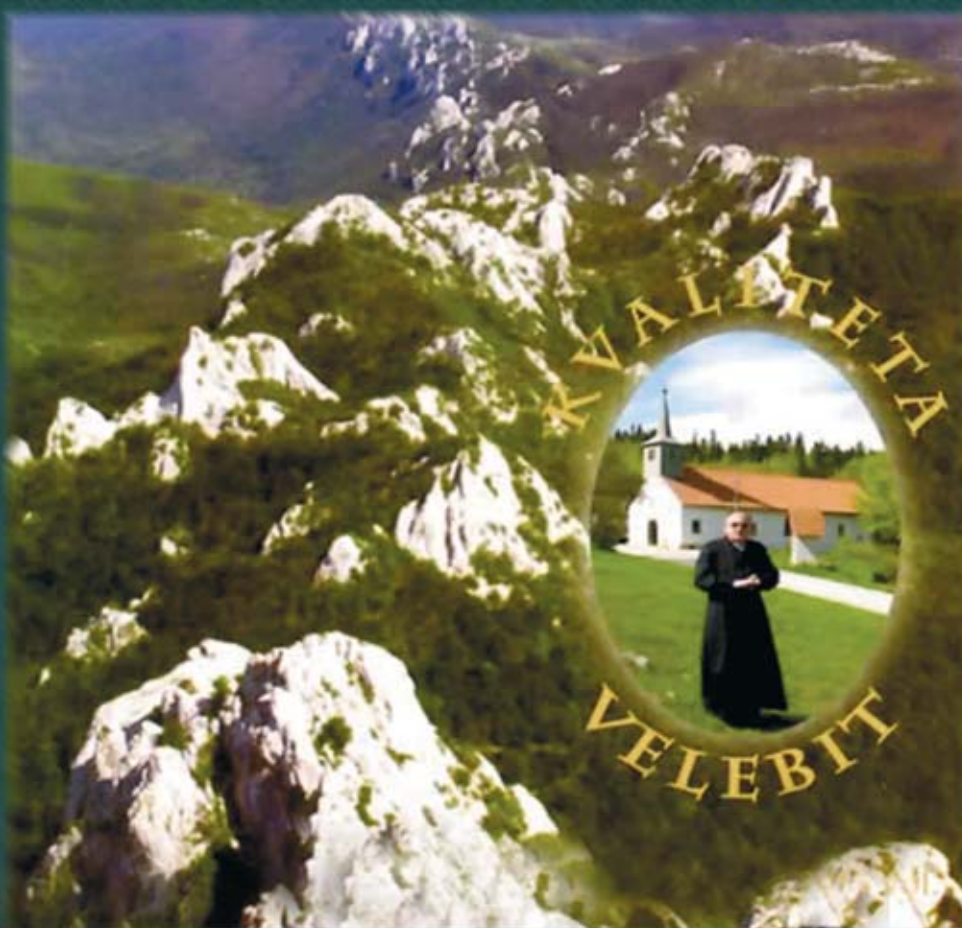
DEGENIJA - TRGOVINA d.o.o. Zagreb

Poduzeće za proizvodnju i trgovinu

Donosi
okus
VELEBITA
u
vaš dom

Selska cesta 20, Zagreb
Tel./fax: 01 3906 954

E-mail:
prodaja@degenija-trgovina.hr

ELKRO

d.o.o. ELEKTROTEHNIČKO PODUZEĆE, ZAGREB

ELEKTROINSTALACIJE • TELEFONSKE INSTALACIJE • KOMPJUTORSKE INSTALACIJE
PROTUPROVALA • VATRODOJAVA • VIDEONADZOR • ATESTIRANJE EL. INSTALACIJA

- montaža i popravak električnih instalacija i postrojenja svih vrsta i namjena, telefonskih, kompjutorskih, razglasnih i signalizacijskih instalacija, zvučne i svjetlosne signalizacije
- izvedba svih vrsta elektromontažnih i instalacijskih radova jake i slabe struje
- izvedba gromobranskih instalacija
- proizvodnja raznog elektropribora
- remont, popravak, održavanje i servisiranje električnih strojeva i ostalih elektrotehničkih aparata
- protuprovala, vatrodojava, videonadzor
- izrada, sklapanje i montaža elektro razvodnih ormara
- atestiranje elektro instalacija

Design: T. Marjanović - Šima

Josipa Lončara 2h, Zagreb - Jankomir
Tel.: 01/61 80 132, fax: 01/61 80 134
www.elkro.hr, E-mail: elkro@elkro.hr

VILA VELEBITA

časopis Like i Velebitskog primorja

Osnivač i izdavač:

Udruga Ličana "Vila Velebita"
Zagreb

Za izdavača:

prof.dr.sc. Milan Vrkljan

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Milan Vrkljan

Uredništvo:

Pomoćnici glavnog urednika:
Nikica Marković, Vlado Marić

Članovi:

prof. Luka Maršić, Tihomir Marjanović
Šima, Jasmina Milinović Katalinić, Ivica
Sokolić, fra Draženko Tomić, Dijana Fišter

Suradnici:

Jasna Čutić, Josipa Dasović, Mirjana Greblo,
Ana Jelinić, Karolina Vidović Krišto, Marin
Smolčić, Željko Mataija, Ana-Maria Devčić,
Dražen Prša, Lucija Tomljenović, dr. sc.
Željko Holjevac, Dorotea Prpić, Milan
Murgić, Željko Starčević, Milan Ostović

Kontakt i web adresa:

E-mail: urednistvo@vila-velebita.hr
http://www.vila-velebita.hr

Grafička priprema:

Tihomir Marjanović Šima

Fotografije:

Tihomir Marjanović Šima, Arhiv Vile
Velebita, Internet foto izvor

Tisak:

Grafički Zavod Hrvatske, Zagreb

Broj žiro-računa:

2360000-1101435362

Cijena jednog primjerka:

10,00 kuna

Naklada: 1000 primjeraka

Upravni odbor Udruge:

Nikola Kostelac - predsjednik

Dopredsjednici:

Ivan Krpan
Dragutin Perković
Željko Radošević

Članovi:

Petar Rajković - tajnik
Milan Vrkljan - glavni urednik

Stjepan Bićan, Tomislav Crnić, Ivica
Francetić, Nikola Jurković, Katarina
Kolaković, Josip Milinković, Damir
Miškulin, Milan Murgić, Petar Oršanić, Ivan
Šimunić

Nadzorni odbor Udruge:

Josip Zdunić - predsjednik

Članovi:

Drago Asić, Darko Brkljačić, Predrag
Čudina, Nikica Marković

ISSN 1331-7059

EAN code: 9771331705001

IZ SADRŽAJA

- Karlo Starčević/Pivovara Ličanka - interview 3
- K. Tomljenović - Krhotine rata, 2. dio 9
- Božo Starčević - brončana medalja 17
- dr.sc. Ante Nazor - Ćirilica u Vukovaru 18
- N. Marković - Odbjegli Django, filmska kritika 22
- Nikola Tesla - 70. obljetnica smrti 25
- Lička zavičajna zabava u Požegi 33
- Mali obiteljski hoteli 35
- Prof.dr.sc. Ž. Krznarić - Novi predsjednik HLZ-a 37
- Pjesnički kutak 38-39
- Lika i Podgorje na Braniku .... promocija knjige 40
- Krvavi Uskrs - 22. obljetnica 42
- Stjepan barun Sarkotić - poznati Ličani 47
- Hrvatska - Srbija 2:0, kvalifikacije za Brazil 52
- Spomen obilježje Šimi i Anti Starčeviću i F. Kurelcu 53
- Mladi Ličani - Tomislav Župan 56
- Priča iz Kosinjske doline 58
- Dražen Bobinac - in memoriam 61
- Da se ne zaboravi ... 62
- Stipe Golac - interview 64
- Silvije Strahimir Kranjčević 67
- I. svjetski rat - u spomen 100. godišnjice 70

 <http://www.vila-velebita.hr/>

Kamini i peći
kodrić silex

CAMINETTI
MONTEGRAPPA

SPARTHERM®

poduzeće za proizvodnju, trgovinu, uvoz, izvoz d.o.o., 10430 SAMOBOR, Hrastina 74

Centrala:

10020 Zagreb, Remetinec, Dr. Luje Naletilića 6 • Tel.: 00 385 1 6595 901, fax: 00 385 1 6545 082
info@kodric-silex.hr • www.kodric-silex.hr

Odjel kamina i peći Samobor:

10430 Samobor, Hrastina 74 • Tel.: 00 385 1 3380 239, fax: 00 385 1 3380 240
kamini.pecismb@kodric-silex.hr

Odjel kamina i peći Zagreb:

10020 Zagreb, Remetinec, Dr. Luje Naletilića 6 • Tel.: 00 385 1 6595 940, fax: 00 385 1 6545 082
kamini.pecizg@kodric-silex.hr

Oduvijek je čovjek žudio za toplinom koja mu je nosila sigurnost. Koliko je pjesnika kraj kamina slagalo svoje retke, u toplini tražeći muze, koliko slikara spretnom rukom pred štafelajem pokušavalo dočarati čarobnost vatre, idilu toplog doma i obiteljskog kutka ...

Koristeći prijateljstvo vatre, ne njenu opakost u obrtu s obiteljskom tradicijom dosegnuto je - savršenstvo. To je obrt u prvi mah nalik svim ostalim, no opet je toliko poseban. Da ne duljimo: KODRIĆ –SILEX na postavkama najboljih tradicija obiteljskih manufakturna izrađuje, proizvodi, dotjeruje i postavlja – kaljeve peći.

Glas o tehnološkom i organizacijskom savršenom sustavu izrade peći u Hrastini, mjestu nedaleko Samobora dopro je daleko. Ništa čudno, kad se vidi ljepota Kodrićevih peći, originalnih modela radenih i prema željama najzibirljivijih kupaca.

Tradicija duga 105 godina uokvirena sadašnjošću prometnula je tako jedan posve običan obrt u umjetnost optočenu iznimnom kreativnošću, neprijepornom profesionalnošću i rijetkom ljepotom.

Malo tko od nas nije zadrhtao pri rezonantnim zvucima iz peći ili kamina. Pucketanje vatre, titraji zraka, magličasti plavi dim ... nikoga ne mogu ostaviti ravnodušnim. Kako je bilo i prije nekoliko tisuća godina, u bespućima i dubini spilja, tako je i danas u zdanjima moderne arhitekture.

Pradjedovski osjećaj, naslijeđeno svojstvo urođeno ljudskom biću koje štuje pretke, atavizam, prisutan je u svakom od nas. Uz peć, vatru, on se potencira, u duhovnom pogledu on nas zbližuje s prijašnjim pokoljenjima Golemoj i čarobnoj moći vatre – kojoj ipak moramo biti gospodar – teško se oduprijeti.

Nije zalud Vincent Van Gogh, plemenito pomažući rudarima u dubokim oknima francuskih rudnika, opisujući njihove tegobne živote, pisao u svome dnevniku: „ ... Gledajući te divne i vrijedne ljude kako se u svome patničkom životu ponajprije vesele toplini, žaru vatre koja grije njihove promrzle ruke i lica, čovjek koji ima imalo srca ne može se oteti dojmu kako njih sve zbližava osjećaj zajedništva okrijepljujući se toplinom i htijenjem da se taj trenutak pretvori u vječnost ... “

Kamini i peći Kodrić, lijepi kao iz bajke, uspjeli su dosegnuti san mnogih pokoljenja, nadvladati prošlost i sadašnjost, spojiti ih uz čarobnost vatre i ponuditi ono što nam svima ponajviše nedostaje – plemenitost i toplinu.

Kamini i peći Kodrić prošlost su pretopile u sadašnji trenutak koji odiše i budućnošću ...

Andrija Kačić - Karlin

Karlo Starčević
interview

Pravim pivo i gradim Hrvatsku

U Donjem Pazarištu povratnik iz Njemačke Karlo Starčević koji se početkom Domovinskog rata vratio i aktivno uključio u obranu voljene Hrvatske, po završetku rata oslobođenoj i devastiranoj Hrvatskoj htio je pomoći na najbolji mogući način - ulaganjem svoje uštede u biznis.

Urednik: gospodine Starčević, većina ljudi sa kojima sam razgovarao znaju jaku puno o vama ali imam osjećaj da mnoge stvari iz Vašeg života su još uvijek nepoznate. Tko je Karlo Starčević ili kako Vas neki zovu hrvatski kuhar najboljeg piva?

Karlo Starčević: Rođen sam 06.12.1952 godine u Španjuši 9, Donje Pazarište, općina Gospić, u vrijeme kada je Bog hodao po zemlji a djeca se radala kod kuće kao domoljubni aktivisti zdravog Duha i Tijela.

Urednik: Tu ste počeli i Vaše školovanje?

Karlo Starčević: Osnovnu školu sam završio u Pazarištima koja su uz to vrijeme imala 8 (osam) osnovnih škola. Srednju školu sam završio u Gospiću u jednom vremenu kada su

djeca iz Pazarišta bila osuđena na bijeg iz domovine ili postati drvo-sječe ili kirijaši. U Gospiću sam završio srednju školu najviše zahvaljujući majstoru Joli Paveliću koji mi je pružio praksu i upisao me u školu, budući da u nijednom državnom poduzeću nisam mogao dobiti praksu, bez koje tada nije bilo upisa u školu.

Urednik: Već tada ste bili željni znanja i obrazovanja?

Karlo Starčević: Iza toga sam

upisao višu elektrotehničku školu u Zagrebu koju sam završio u dva navrata pošto sam kao nekakav nacionalist odmah po navršeni 18 godina bio pozvan u takozvanu JNA.

Urednik: Gdje ste služili?

Karlo Starčević: Pozvan sam u jedinicu veze u Sentu – Vojvodina iz koje sam dva puta bježao da bi kasnije završio u Valjevu. Iz Valjeva sam utekao 28.11.1971 preko Beograda poslovnim vlakom u Zagreb na demonstracije u kojima sam sudje-

lovao do 04.12.1971 godine kada me uhitila vojna policija JNA. Nakon nekoliko dana su me transferirali u Beograd a iza toga u Valjevo gdje sam ukupno proveo 8 mjeseci u gardijskom zatvoru.

Urednik: Već tada ste bili borac za prava, da ste u nekoj uljuđenoj zemlji zvali bi Vas borac za ljudska prava ovako ste bili buntovnik. Što ste radili nakon toga?

Karlo Starčević: Po izlasku iz vojske krajem 1972 godine sam otišao u Njemačku - Muenchen, gdje mi je brat pripremio doček i papire. Odmah sam upisao školu Njemačkog jezika koja mi je bila odskočna daska za daljnji život u Njemačkoj.

Urednik: Kako ste se snašli u Njemačkoj?

Karlo Starčević: Godine 1974. odlazim u tadašnji Zapadni Berlin

gdje sam sa prijateljima Hrvatima katoličke i islamske vjeroispovijesti počeo osnivati uz pomoć Hrvatske Katoličke Misije sportske i kulturne klubove. Odmah sam sa prijateljima upao u oči tadašnjoj jugoslavenskoj vojnoj misiji što je rezultiralo represijom po dolasku u domovinu. Ukupno sam od 1972. do 1985. godine po dolasku u tadašnju Jugoslaviju 42 puta bio privođen i zatvaran ali mi je Bog dao snagu da niti ijednom nisam popustio usprkos svim represijama.

Urednik: Što ste radili u Njemačkoj?

Karlo Starčević: Godine 1978. sam sa prijateljem i radnim kolegom osnovao firmu koja se bavila mjernom i regulacijskom tehnikom. Iste godine sam u Muenchenu upisao informatiku sa tri programska jezika: COLBAS, BASIC i ASSEMBLER koju sam završio 1980. godine. To mi je otvorilo vrata ulaska u procesnu tehnologiju i digitalno upravljanje čiji sam jedan od pionira u Europi. Godine 1981. selim se iz Berlina u Muenchen gdje počinjem raditi kod firme Landis & Gyr čije sjedište je u Švicarskoj. U to vrijeme je firma Landis i Gyr bila vodeća u suvremenim procesnim upravljačkim tehnologijama te nam je kao djelatnicima otvorila široko vrata usavršavanja i doškolovanja. Tako sam

zahvaljujući navedenoj firmi od 1982. do 1983. u Švicarskoj završio management što mi je izuzetno koristilo u daljnjem poslovnom ali i privatnom životu.

Urednik: Koje ste koristi imali i kako ste svoja znanja iskoristili?

Karlo Starčević: Godine 1984./85. zajedno sa prijateljima Njemcima osnivam privatnu firmu koja se bavila procesnom i upravljačkom tehnologijom. Tada sam prvi puta u Europi spojio tehnološko postrojenje ►►

–Toplanu-termoelektranu „Buxtehude“ u Hamburgu sa mojim uredom u Muenchenu. Bila je to nova tehnološka revolucija u procesnoj industriji koja mi je stvorila visoku reputaciju u struci ali i nama Hrvatima koji se nisu zvali Jugoslaveni. Osim toga to je bio i temelj mogega daljnjege financijskog uspjeha.

Urednik: Što je sa vašim privatnim životom u to vrijeme?

Karlo Starčević: U međuvremenu sam se oženio Posavkom Mandom i došla je prva kćerka Katarina na svijet u Muenchenu.

Urednik: Uz posao ili biznis aktivni ste i društveno?

Karlo Starčević: U to vrijeme se produbljuju stare veze sa hrvatskim disidentima u domovini, što rezultira nekakvu sintezu zajedničke oporbe Hrvata u domovini i izvandomovinstvu. Naposljetku dolazi nam u posjet 1987. godine gosp. Franjo Tuđman koji iznosi na večeri kod Josipa Zoričića svoju viziju stanja u

domovini koja se djelomično poklapala sa hrvatskom emigracijom kojoj ja nisam pripadao ali sam bio njezin dio. Međutim neovisno o razlikama suradnja se nastavila

moja malenkost i gosp. Milan Ilinić bili protiv starih imena koje nose neku hipoteku prošlosti. Na kraju je gosp. Ivica Malekinušić predložio Hrvatsku Zajednicu kojoj je gosp.

poglavito preko N.K. Croatia kojoj je bio g. Milan Ilinić vrhunski hrvatski intelektualac predsjednik a ja tajnik.

Urednik: Bila su to burna vremena. Mnoge tenzije, promjene ali i nepovjerenja. Gdje ste vi?

Karlo Starčević: Moram danas iznijeti neke činjenice koje su poznate ali potisnute glede povijesnog stvaranja hrvatske države. Naime na jednom od sastanaka u Muenchenu sa gosp. Tuđmanom 1987., se vodila rasprava o osnivanju stranke u ilegali sa sjedištem u Muenchenu a operativom u Zagrebu. Tražila su se razna imena od Seljačke preko Pravaške do republikanske stranke. Jedini smo

Tuđman dodao riječ demokratska i tako je nastala Hrvatska Demokratska Zajednica. Ovaj dokument postoji u rokovniku gosp. Tuđmana pošto sam sjedeći pored njega i vidio da je sa nekim olakšanjem odmah i zapisao ime.

Urednik: Vi ste sudjelovali u mnogim burnom i opasnim trenucima novije hrvatske povijesti. Čega se još prisjećate?

Karlo Starčević: Između ostalog sudjelovao sam u lipnju 1989. godine na pripremi i osnivanju HDZ-a u tadašnjem Interkontinentalu i Panorami da bi na kraju završili na Borčevu igralištu na Jarunu

17.06.1989. godine.

Urednik: Što ste konkretno radili ?

Karlo Starčević: Nadalje moram spomenuti da sam po dogovoru iz sjene okupljao domoljube koji nisu nimalo dvoumili uključiti se u to vrijeme u još nepostojeću organizaciju. U prvom momentu smo organizirali akciju pomoći preko Croatia Banke u Muenchenu koja nam je izišla u pomoć da naš rad ostane u tajnosti.

Urednik: Kakav je bio odaziv naših ljudi u Njemačkoj?

Karlo Starčević: Moram doista pohvaliti veliku većinu Hrvata sa područja Bavarske, Stuttgarta, Frankfurta, Zuericha i Berlina koji su se svesrdno odazivali u svakoj akciji prikupljanja pomoći. Najviše su se u tome isticali Hrvati iz Hercegovine koji su danas ponovno sotonizirani a pružili su veliki obol u stvaranju Hrvatske Države.

Urednik: Sa kime ste najviše surađivali u Hrvatskoj u to vrijeme ?

Karlo Starčević: U međuvremenu sam uspostavio vezu sa velikim hrvatskim domoljubom i herojem g. Antom Paradžikom sa kojim smo pripremili osnivanje HSP-a 24.02.1990. u Šestinama. Odmah iza toga smo prišli formiranju vojnog krila HSP-a. Tako su se rodile

postrojbe HOS-a oficijelno 24.01.1991. godine uoči odlaska tada već predsjednika Tuđmana u Beograd. Nabavili smo tada oružje za 350 bojovnika o čeme u detaljima nažalost još ne možemo govoriti.

Urednik: Što je sa vašim biznisom i pivom?

Karlo Starčević: Već u ljeto 1991 se intenzivno sa manjom grupom Hrvata i naših njemačkih prijatelja uključujem u obranu domovine dok sam morao istovremeno ponajviše iz Hrvatske voditi firmu koja je tada brojala 12 djelatnika. Moram izraziti veliku zahvalnost starom hrvatskom emigrantu gosp. Pavi Račiću koji je iz Muenchena sa grupom Hrvata vodio logistiku da bi i on nedužan na kraju

završio u njemačkom zatvoru sa nekolicinom Hrvata. U domovini nam je bila glavna orijentacija organiziranje oslobađanja vojarni u čemu su nas sprečavali bivši oficiri JNA u hrvatskoj odori, kao i bivši jugoslavenski milicajci.

Urednik: vidim da imate još puno toga reći o vremenu Domovinskog rata.

Karlo Starčević: U samom početku je bilo dirljivo gledati stvarne heroje, branitelje sa kojima smo dijelili oružje i šačicu metaka a u Zagrebu na Jelačićev i Markovu trgu su neki današnji visoki časnici nosili pancirke i Heklere. I danas me boli kada vidim da više od dvije trećine mojih prijatelja nisu službeno branitelji a više od 90 posto onih koji su živote dali, poglavito pripadnika HOS-a danas niti ne spominjemo.

Urednik: Gdje ste vi bili u to vrijeme?

Karlo Starčević: Početkom 1992. godine kada je bojišnica u Hrvatskoj

bila stabilna ja i moji prijatelji smo postali nepoželjni pa smo otišli u Hercegovinu na ispomoć vrsnom branitelju i heroju Blažu Kraljeviću. Sudjelovali smo na oslobođenju Mostara, Bune i Stolca sa čime je naša misija u Hrvatskoj bila završena. Nažalost iza toga su zločinci brutalno likvidirali heroja Domovinskog rata, generala Blaža Kraljevića.

Urednik: Što je sa vašim pivom, recite nam nešto o tome?

Karlo Starčević: Sredinom 1992. godine sam se vratio u Njemačku i ponovno prihvatio posla koji je u kratkom roku ponovno procvjetao. Tada sam krenuo ponovno u avanturu povratka u sada slobodnu i nezavisnu Državu Hrvatsku. Do 1997. sam zaradio nekoliko milijuna tadašnjih Maraka, prodao firmu i sve što sam imao te sve uložio u pivovaru Ličanku.

Urednik: je li povratak bio težak?

Karlo Starčević: Tada je nastala moja kalvarija u dosanjanoj hrvatskoj državi. Ono što nije uspjelo banditu Josipu Brozu to je uspjelo njegovim

nasljednicima u slobodnoj hrvatskoj državi: opljačkali su hrvatsko iseljništvo gore nego crkvenog miša i spriječili tisućama Hrvata povratak u dosanjanoj domovinu. Ja sam jedan od rijetkih kojega je sam Bog spasio i kojemu se uvijek duboko klanjam.

Urednik: Unatoč svim nedaćama Vaš posao se razvija?

Karlo Starčević: Danas pivovara Ličanka zapošljava dvadesetak djelatnika, posluje pozitivno i investira u proširenje proizvodnje. Nažalost to kod nas nije priznato niti koga zanima. Rad je sramotan i izvrnut porugi.

Urednik: je li sa Vašom obitelji?

Karlo Starčević: Obitelj, supruga i tri kćeri, Katarina, Antonija i Marija su do prije par godina bile izložena represijama zbog mojih političkih stavova a vrhunac svega je bio kada su mi slali socijalnu službu da mi razore obitelj. Hvala Bogu nisu uspjeli. Katarina je pred diplomskim, Antonija je diplomirala agronomiju i nastavila studij pivarstva u Njemačkoj a Marija studira već drugu godinu.

V

Za Vilu piše: prof.dr.sc. Milan Vrkljan

Još niste član Udruge Ličana

Vila Velebita !?

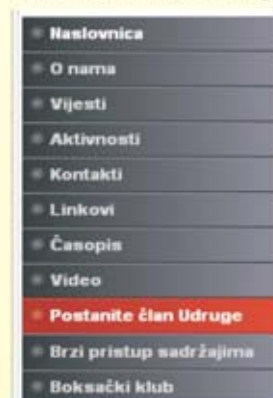
Što se čeka?

Posjetite našu stranicu:

www.vila-velebita.hr

Birajte:

“Postanite član Udruge”

Ispunite pristupnicu

Na Vaš E-mail dobit će te uplatnicu za jednogodišnju članarinu

i....

uživajte u članskim pogodnostima!!!

GE POT

GRADITELJSTVO, PROIZVODNJA I TRGOVINA

10000 ZAGREB, - Selska cesta 20

gepot@zg.t-com.hr

Tel./fax: 01 / 37 02 157

- Izgradnja objekata "ključ u ruke"
- Adaptacije • Fasaderski radovi • Suha montaža

20 godina iskustva !

<http://www.vila-velebica.hr/>

Posjetite našu internet stranicu

- Čitajte o aktualnim događanjima u Lici i Hrvatskoj
- Saznajte sve o Udruzi Ličana Vila Velebita
- Uživajte u fotografijama i videu vezano za aktivnosti Udruge
- Propustili ste kupiti neki broj časopisa? - imate ga na stranici!
- Registrirajte se ON-LINE i postanite član Udruge
- Sudjelujte u anketama
- Pogledajte aktualni tečaj kune i koristite kalkulator za konverziju
- ... itd... itd

KRHOTINE RATA

Lika '91. - '95.

Krešimir Tomljenović

SPOMENAR DOMOVINSKOG RATA

Sjećanja ostaju ljudi umiru

2. dio

Nepokorni i nepokoreni obranjeni grad Gospić vječno će da živi, uvijek stradaju nedužni ni malo krivi!

Svi bi da zaborave, misli prolaze, ali sjećanja i rane ostaju.

Krhotine rata, mnogi više ne zovu tata, nema brata, ostali bez svata.

Istina mora biti čista, hrvatska ljubav prava da se mirno spava.

U ovom broju: «**Kronologija srpske pobune u RH '91. - '95.**», drugi nastavak iz knjige «**KRHOTINE RATA**» autora Krešimira Tomljenovića koja uskoro izlazi iz tiska.

Kronologija srpske pobune u RH 1991.- 95.

17. veljače 1990. - Osnovana Srpska demokratska stranka u Hrvatskoj

4. ožujka 1990. - Srpski miting na Petrovoj gori u Hrvatskoj

17. svibnja 1990. - Srbin Miroslav Mlinar pronađen ranjen u jednoj ulici u Benkovcu. Srbi optužuju Hrvate da je riječ o „ustaškom zločinu“

27. lipnja 1990. - Skupština općine Knin donijela Odluku o formiranju Zajednice općina Sjeverne Dalmacije i Like.

3. srpnja 1990. - Djelatnici MUP-a Knin ne žele nositi umjesto petokrake hrvatski grb, pa šalju prosvjedno pismo hrvatskom i jugoslavenskom MUP-u.

23. srpnja 1990. - Sastanak predsjednika Franje Tuđmana i idejnog vođe srpskih pobunjenika Jovana Raškovića

25. srpnja 1990. - U Srbu održan skup na kojem Srbi donijeli Deklaraciju o suverenosti i autonomiji srpskog naroda.

17. kolovoza 1990. - Naoružani stanovnici srpske narodnosti zaprečavaju ceste u mjestima sjeverne Dalmacije i Like, zauzimaju policijske postaje i blokiraju ceste počinje tzv. balvanska revolucija. Predsjednik Skupštine općine Knin Milan Babić proglašava ratno stanje. JNA sprečava intervenciju hrvatske policije helikopterima.

19. kolovoza 1990. - Pobunjeni Srbi organiziraju referendum za proglašenje srpske autonomije u Hrvatskoj koji traje do 2. rujna 1990.

30. rujna 1990. - Srpsko nacionalno vijeće proglašava srpsku autonomiju

3. listopada 1990. - Pobunjeni Srbi zatvaraju sve ceste prema Kninu i prekidaju željeznički promet.

28. listopada 1990. - diverzanti srpske policije miniraju željezničku prugu koja povezuje središnju Hrvatsku sa Dalmacijom

29. studenog 1990. - Željko Ražnjatović – Arkan uhićen u Dvoru na Uni i sproveden u zatvor u Zagrebu

4. prosinca 1990. - savezni ministar obrane Veljko Kadijević daje intervju zagrebačkom tjedniku "Danas" u kojem najavljuje vojnu intervenciju

21. prosinca 1990. - Tzv. Srpsko nacionalno vijeće i Predsjedništvo Zajednice općina sjeverne Dalmacije i Like proglašava Srpsku autonomnu oblast Krajinu.

26. prosinca 1990. - Statut SAO Krajine usvojile su Općine Knin, Gračac, Obrovac, Donji Lapac, Benkovac, Titova Korenica i Vojnić.

4. siječnja 1991. - Izvršno vijeće SAO Krajine formira Sekretarijat unutrašnjih poslova Krajine, a za tajnika imenuje Milana Martića i odvaja se od hrvatskog MUP-a.

5. siječnja 1991. - Tzv. SUP Krajine obavijestio MUP Republike Hrvatske da su policijske postrojbe Knina, Obrovca, Benkovca, Gračaca, Donjeg Lapca, Titove Korenice, Dvora na Uni, Gline, Kostajnice i Vojnića ušle u sastav tzv. SUP-a Krajine.

6. siječnja 1991. - Naoružani pripadnici SDS-a iz Titove Korenice upali u Spomen dom VI. ličke divizije "Nikola Tesla" u Plitvicama i oteli trofejno oružje iz Muzeja.

7. siječnja 1991. - Na cesti Lički Osik - Titova Korenica, radnika «Industrogradnje» Mirka Hećimovića teško ranila straža sa barikada (zapreka) koju su postavili pobunjeni Srbi.

9. siječnja 1991. - Predsjedništvo SFRJ izdalo Naredbu o rasformiranju svih nelegalnih oružanih snaga i o vraćanju oružja ilegalno unesenog u zemlju, najbližim ustanovama ili jedinicama JNA u roku 10 dana. Naoružani srpski civili iz T. Korenice natjerali Nikolu Lapova, direktora Nacionalnog parka "Plitvička jezera", da podnese ostavku. Na sastanak u Sabor Republike Hrvatske pozvani predstavnici općina (s većinskim srpskim stanovništvom) Vojnića, Vrginmosta, Gline, Kostajnice i Dvora na Uni. Došli samo predstavnici Kostajnice i Gline.

10. siječnja 1991. - Na poziv hrvatskog vrhovništva da dođu na razgovor u Zagreb nisu se odzvali predstavnici iz općine Knina, Benkovca, Obrovca, Donjeg Lapca, Gračaca i Titove Korenice. Ustavni sud Republike Hrvatske ukinuo sve Odluke općina koje su pristupile tzv. SAO Krajini.

12. siječnja 1991. - U Novom Sadu osnovao Udruženje Srba iz Hrvatske.

25. siječnja 1991. - na sjednici Predsjedništva SFRJ delegati predlažu da vojska intervenira u Hrvatskoj, ali takva odluka nije donesena

28. siječnja 1991. - Tzv. Srpsko nacionalno vijeće i Izvršno vijeće SAO Krajine donijeli Odluku da se SAO Krajina razdružuje od Republike Hrvatske, odnosno područje Hrvatske pod vlašću srba proglašava odcjepljenje od Hrvatske i ostaje u Jugoslaviji.

15. veljače 1991. - MUP Hrvatske stacionirao dio svojih jedinica na Plitvicama.

16. veljače 1991. - U Donjem Lapcu usvojena "Deklaracija o položaju i pravima srpskog naroda u Hrvatskoj". U Karlovcu zabranjen miting SDS-a.

18. veljače 1991. - Glavni odbor SDS-a prihvatio "Deklaraciju o položaju Srba u Hrvatskoj".

2. ožujka 1991. - napad srpskih pobunjenika na

policijsku postaju u Pakracu

10. ožujka 1991. ministar obrane SFRJ Veljko Kadrijević sastaje se potajno u Rumunjskoj sa sovjetskim ministrom obrane Dimitrijem Jazovom.

12., 14. i 15. ožujka 1991. - dramatični sastanci Predsjedništva SFRJ na kojima Srbija i vojska traže uvođenje izvanrednog stanja, ali većina u predsjedništvu to odbija.

28. ožujka 1991. - Izvršno vijeće SO Titova Korenica "rasпусти" Upravu nacionalnog parka "Plitvice".

Na Plitvice stigla skupina policajaca MUP-a Hrvatske da spriječe najavljeni prosvjed radnika "Plitvica".

31. ožujka 1991. - Prvi okršaj hrvatskih policajaca i srpskih pobunjenika na Plitvicama, uhićeno 29 terorista od toga 8 u uniformama tzv. SUP-a krajine, a 21 civil koji su bili naoružani, jedan terorista je poginuo (Rajko Vukadinović iz Korenice). Među uhićenim osobama su Goran Hadžić član Glavnog odbora SDS-a i Borivoje Savić tajnik Izvršnog odbora SDS-a Vukovar. Tijekom izvođenja akcije poginuo je hrvatski policajac Josip Jović.

Na izvanrednoj sjednici Predsjedništva SFRJ izdana Naredba, da postrojbe JNA osiguraju poštivanje prekida vatre.

Na Ljubovu farma Okružnog zatvora Gospić razmještena postrojba MUP-a RH pod zapovjedništvom Gente Međugorca pristigle iz tzv. Pionirca Kumrovec snage jedne satnije oko 140 pripadnika.

1. travnja 1991. - Tzv. Izvršni savjet Nacionalnog vijeća SAO Krajine donio Odluku o pripojenju Krajine Republici Srbiji, te da na njenom području važe zakoni Republike Srbije i Ustav SFRJ.

Pobunjeni Srbi uz blagoslov JNA provode genocid nad Hrvatima u plitvičkim selima Poljanku, Donjoj i Gornjoj Korani, Rastovači i Vagancu. Hrvati odlaze u zbjegove, oni koji ostaju bivaju maltretirani, zatvarani, a dio ubijen, kuće se pljačkaju pale i uništavaju.

2. travnja 1991. - Vijeće za narodnu obranu Republike Hrvatske odbacilo Zaključke Predsjedništva SFRJ i kvalifikaciju da se na Plitvicama radilo o oružanom sukobu

Izvršno Vijeće SAO Krajine donijelo Odluku o pripojenju SAO Krajine s Republikom Srbijom i raspisivanje referendumu.

4. travnja 1991. - Pripadnici pobunjenih Srba u sprezi sa JNA tromblonima napadaju Policijsku postaju u Lovincu. Postaja nije pala.

5. travnja 1991. - "Srpski nacionalni front" u Beogradu, sastavljen od 11 nacionalnih stranaka i izvanparlamentarne srpske oporbe, odlučio formirati Srpsku nacionalnu gardu radi obrane "zapadne granice

Srbije".

6. travnja 1991. - Osnovana Srpska narodna stranka u Zagrebu.

9. travnja 1991. - JNA spriječila održavanje zbora za mir zaposlenih u "Plitvicama".

12. travnja 1991. - Izvršno vijeće SAO Krajine raspisalo referendum da se Srbi 12. svibnja 1991. odluče o pripojenju Srbiji.

21. travnja 1991. - U samačkom hotelu u Ličkom Osiku policija pronašla veće količine oružja, (pripadnici MUP-a RH izvršili pretres u ugostiteljskim objektima kod tzv. Žike i Vučka u Gospiću i pronašla nedozvoljeno naoružanje)

Na zboru u baranjskom selu Jagodnjaku Vojislav Šešelj i Milan Paroški agitiraju za rat protiv Hrvata (Virovitica – Karlovac – Karlobag) najavljivana buduća granica.

24. travnja 1991. - Na željezničkoj pruzi Gračac - Gospić obustavljen promet zbog prijetnji Srba da će uništiti prugu.

25. travnja 1991. - Zapovjedništvo 5. vojne oblasti JNA izdaje zapovijed o zabrani ulaska svim ovlaštenim osobama iz štabova Teritorijalne obrane u vojna skladišta u kojima se čuva oduzeto oružje i vojna oprema Teritorijalne obrane Hrvatske.

26. travnja 1991. - Nakon osnivanja policijske postaje u selu Kijevo kod Knina, Martić postavio ultimatum MUP-u Republike Hrvatske da će, ukoliko ne ukine navedenu postaju do 12 sati 26. travnja, ona biti ukinuta drugim sredstvima.

27. travnja 1991. Vojska i "Martićevi milicionari" u sjevernoj Dalmaciji tenkovima okupirali hrvatska sela, a zamjenik ministra unutarnjih poslova Hrvatske Slavko Degoricija obavijestio zapovjednika Vojnogomorske oblasti u Splitu da će se postaja u Kijevu braniti svim sredstvima.

- "Na svaki akt primjene sile JNA će uzvratiti silom," stoji u priopćenju Saveznog sekretarijata za narodnu obranu iz Beograda.

-Okolo Vukovara ponovno osvanule barikade srpskih terorista.

28. travnja 1991. - "Ako Hrvatska plaća JNA, onda je to i hrvatska armija, onda ona mora štiti legalnu vlast i ne može biti nekakva tampon-zona između dvije strane," izjavio Stipe Mesić, član Predsjedništva SFRJ.

U Zagrebu ne prestaju mirni prosvjedi zbog suđenja uhićenim Virovitičanima i ministru obrane Martinu Špegelju.

29. travnja 1991. Čelnici hrvatskih stranaka poslije upada JNA u Kijevo traže od hrvatskih vlasti da organizira svenarodni otpor protiv velikosrpske politike

koju Slobodan Milošević provodi preko JNA i četničkih grupa u Kninu.

U Okružnom sudu u Zagrebu počelo suđenje Željku Ražnatoviću Arkanu i trojci Srba optuženih za pripremanje i pomaganje oružane pobune u Hrvatskoj

30. travnja 1991. - Na Konstituirajućoj sjednici Skupštine SAO Krajine za predsjednika izabran Velibor Matijašević iz Gline.

1. svibnja 1991. - Vrhovno državno vijeće RH ocijenilo da su dijelovi JNA stali na stranu odmetnika.

Kijevo već pet dana opkoljeno od jedinica JNA.

Na Konstituirajućoj sjednici "Skupštine SAO Krajine" najavljen referendum o pripajanju Srbiji.

Eksplozijom oštećena pruga Borovo - Novi Dalj.

2. svibnja 1991. - Pobunjeni Srbi ubili zapovjednika Policijske postaje u Polači kod Benkovca Franka Lisicu, rodom iz Bibinja, što revoltira mještane Bibinja koji pale više kuća i lokala u kojima su živjeli Srbi.

U srpskom terorističkom napadu – zasjedi, u Borovu Selu, ubijeno 12 hrvatskih policajaca.

3. svibnja 1991. - Nakon masakra u Borovu Selu, predsjednik RH dr. Tuđman izjavio: «Nudimo mir, nudimo demokratski sporazum o rješavanju svih pitanja, ali isto tako nećemo trpjeti dalje raspojasavanje terorizma u Hrvatskoj».

4. svibnja 1991. – NOĆ TENKA (pokušaj izazivanja sukoba u Gospiću) tobožnji kvar na labudici i iskrcavanje tenka u blizini policije izazvao revolt i prosvjed građana.

5. svibnja 1991. - Barikade u svim selima vukovarske općine, svi prilazi Vukovaru blokirani.

- Miniran vodovod koji iz rijeke Zrmanje dovodi vodu do Zadra.

- Zbog srpskih prijetnji i pritisaka, iz vojvodanskog sela Novog Slankamena iseljavaju se cijele hrvatske obitelji.

11. svibnja 1991. - Ustavni Sud Hrvatske proglasio referendum "SAO Krajine" o pripojenju Srbiji neustavnim.

12. svibnja 1991. - Na području SAO Krajine provodi se referendum o pripajanju Republici Srbiji.

16. svibnja 1991. - Tzv. Skupština SAO Krajine donijela jednoglasno Odluku o pripojenju Srbiji.

29. svibnja 1991. - Tzv. Skupština SAO Krajine donijela Odluku o proglašenju Statuta Krajine Ustavnim zakonom SAO Krajine. Predsjednik tzv. Vlade je Milan Babić, a "ministar policije" Mile Martić.

Skupština Srbije u Beogradu odbila prijedlog da se "SAO Krajina" proglasi teritorijem Republike Srbije.

Jacques Delores i Jacques Santer, dva najviša dužnosnika

Europske zajednice dolaze u Beograd kako bi pokušali spriječiti raspad Jugoslavije.

3. lipnja 1991. - U Zagrebu, u Vojnom sudu počelo suđenje Ivanu Medvedoviću, časniku JNA, koji se protivio da JNA uhićuje hrvatske policajce.

5. lipnja 1991. - Građani Splita demonstriraju protiv JNA. U demonstracijama ubijen vojnik JNA Saša Gešovski. Pripadnici Jugoslavenske državne sigurnosti u Splitu uhićuju demonstrante protiv JNA.

8. lipnja 1991. - U Titovom Drvaru pripadnici specijalnih jedinica SAO Krajine, tzv. martićevci izvodili vježbu na gradskom nogometnom stadionu.

21. lipnja američki ministar vanjskih poslova James Baker dolazi u Beograd i razgovara s predsjednicima svih šest jugoslavenskih republika, nastojeći spriječiti raspad SFRJ.

24. lipnja 1991. - Predstavnici tzv. SAO Krajine i Zajednice općina Bosanske krajine, potpisuju u Banjoj Luci Dogovor o privrednoj, političkoj i kulturnoj suradnji.

25. lipnja 1991. – Hrvatska i Slovenija proglašavaju neovisnost i suverenitet, u Beogradu jugoslavenska vlada donosi odluku o osiguravanju slovenske granice.

27. lipnja 1991. - U Bosanskom Grahovu proglašeno ujedinjenje Bosanske krajine i SAO Krajine i o tome donesena Deklaracija.

Tenkovi iz vojarni u Sloveniji i Hrvatskoj izlaze u kolonama, kreću prema granici te nailaze na otpor pripadnika slovenske Teritorijalne obrane. Počinje rat u Slovenije.

4. srpnja 1991. – Jedinice JNA blokirale prilaze policijskoj postaji na Plitvicama.

Novi sukob policije MUP-a Hrvatske i "kninda", policajaca takozvanog Kapetana Dragana, na Ljubovu (farma OZ Gospić) – 3 policajca ranjena

U selu Budačkoj Rijeci kod Plitvica pobunjeni Srbi ubili tri policajca MUP-a Hrvatske.

6. srpnja 1991. Zasjeda i napad terorista u području s. Serdari na snage MUP-a – (poginuli Kolar Ivica zv. Bokser i Petar Juriša, ranjena 4 policajca i zapovjednik Mate Obradović

11. srpnja 1991. - Pobunjeni Srbi miniraju željezničku prugu između Benkovca i Škabrnje

12. srpnja 1991. - Pripadnici policije SAO Krajine, tzv. martićevci u s. Medaku (na pruzi Zagreb - Lovinac) zarobili 15 putnika.

15. srpnja 1991. – Prethodnica Promatračke misije EZ stigla u Zagreb

Predsjedništvo SFRJ donosi odluku o povlačenju JNA iz

Slovenije.

Hrvatska Vlada predložila plan za rješavanje jugoslavenske krize od pet točaka.

Srpski teroristi pod zaštitom JNA napali policijske postaje MUP-a RH u Kozibrodu, Glini i Topuskom - dvije su osobe ubijene, a šesnaest ih je ranjeno.

22. srpnja 1991. - Zračni napad na hrvatsko selo Čakovci, ubijeno 11 hrvatskih gardista

Nikola Perković pok. pobjegao iz s. Podlopače / Lika (stalna maltretiranja hrvatskog pučanstva) većinsko stanovništvo hrvatsko, a selo je enklava u okruženju.

24. srpnja 1991. - Iz pravca Svračkova sela na farmu OZ Gospić i snage MUP-a ispaljene dvije MB mine - pucnjava do jutra

25. srpnja 1991. - Smjena ljudstva na farmi Ljubovo PU Zabok uz pratnju JNA.

28. srpnja 1991. - 23h30 min otpočeo novi napad na snage MUP-a na Ljubovu, pucnjava do jutra.

29. srpnja 1991. - snage MUP-a povukle se oko 13 sati u pravcu Gospića - 16 sati snage JNA posjele objekte farme na Ljubovu.

30. srpnja 1991. Uz postignuti kompromis i dogovor uz potporu JNA izvršena evakuacija farme OZ Gospić, dvojice stražara i zatvorenika. Ujedno izvršeno je kompletno izmještanje sredstava i stada ovaca u s. Zablata/ Smiljan kod Gospića. Povlačenje izvršili djelatnici zatvora, a dragovoljno pomogli privatni autoprijevoznici, manji broj dragovoljaca grada Gospića.

24. srpnja 1991. - Pripadnici pobunjenih Srba na području općine Otočca iz zasjede ubili četvoricu hrvatskih policajaca, a jednog teže ranili (svi iz Brinja). To se dogodilo na križanju ceste u Žutoj Lokvi, prema Senju. Istodobno su pobunjenici otvorili minobacački napad na Otočac i zauzeli sela Kraj, Škare, Podum i Glavice. Napadi se ponavljaju iz dana u dan, a jedan od žešćih napada bio je 26. kolovoza, kojom prilikom su porušeni mnogi objekti. Stradalo je civilno pučanstvo, ranjeno je osam civila, a trudnica Marija Banić je poginula. Zatim su napali i spalili selo Čorci, u kojem su zapalili jednu staricu i više civila ubili. U selu Babića Mostu pobunjeni Srbi zaklali su trojicu Hrvata: Božu Babića i njegova sina, te Ružu Jurković.

1. kolovoza 1991. - napadnuta istočnoslavonska sela Dalj, Aljmaš i Erdut, gdje je izvršen pokolj i progon Hrvata.

5. kolovoza 1991. - Pripadnici pobunjenih Srba izveli kombinirani minobacačko-pješački napad na Lovinac. U tom napadu ubili su Milana Sekulića, pripadnika pričuvnog sastava MUP-a, više mještana Hrvata su odveli, a veći broj hrvatskih obiteljskih kuća zapalili. Nakon deset dana, tražeći izgublenu stoku Mićo Račić je

pronašao u žbunju pokraj ceste, dva kilometra od njihovih kuća, mučki ubijene odvedene Hrvate: Martina Šarića, Ivana Ivezića, Juru Sekulića, Stipu Katalinića i Marka Pavičića.

18. kolovoza 1991. - postrojbe 5 banjalučkog korpusa jugoslavenske vojske forsiraju Savu i započinju osvajanje zapadne Slavonije.

21. kolovoza 1991. - Pripadnici Kninskog korpusa JNA stižu u blizinu Zadra.

23. kolovoza 1991. - Skupina srpskih zločinaca u Maovicama, selu kod Vrlike, maltretirala i zlostavljala Maru Baturinu, ženu Stipinu. Pridošli četnici iz Bosne i Like zahtijevali su od nje sve što je imala u kući. Sve su joj uzeli, a kad su joj htjeli uzeti i jedno malo tele, ona se usprotivila, nakon čega su je objesili u njezinoj vlastitoj kući.

26. kolovoza 1991. - uništeno i etnički očišćeno hrvatsko selo Kijevo pokraj Knina

29. kolovoza 1991. - Četnici zahtijevaju predaju policajaca MUP-a Hrvatske na Plitvicama, prijeteći da će policijsku postaju srušiti sa zemljom.

30. kolovoza 1991. - Pripadnici pobunjenih Srba i tzv. JNA izvode topnički napad na grad Gospić i čine veliku materijalnu štetu. 01h 15 min, tom prilikom teško je ranjen pričuvni policajac Milan Baburić (amputacija natkoljenice)

1. rujna 1991. - Pripadnici JNA i pobunjeni Srbi napali selo Satrić u općini Sinj. Pošto su selo okupirali i opljačkali su, zapalili su skoro sve kuće; ostavili su samo dvije u kojima su boravili.

3. rujna 1991. - Žestoka borba sa četnicima i JNA oko Masleničkog mosta.

7. rujna 1991. U Gospiću zarobljen je general Ljupče Krstevski sa pet BOV-ova s cjelokupnom pratnjom, a nakon intervencije iz državnog vrha pušten je sa jednim BOV-om.

9. rujna 1991. - U Bosanskoj Otoci mještani uhićuju Milana Martića, ali ga JNA oslobađa i prebacuje u Knin.

Srpske snage zauzele Hrvatsku Kostajnicu

13. rujna 1991. - Hrvatski vojnici zarobili kod Karlovca generala JNA Milana Aksentijevića i skupinu časnika JNA.

17. rujna 1991. - srpske snage osvojile selo Rovanjsku i izbile na Jadransko more

21. rujna 1991. - teški gubici jugoslavenske vojske kod sela Tovarnika u istočnoj Slavoniji

22. rujna 1991. - Varaždinski korpus jugoslavenske vojske predao se hrvatskim vlastima

31. rujna 1991. - ultimatum jugoslavenske vojske

Hrvatskoj u kojem se prijete općim ratom

1. listopada 1991. počinje ofenziva jugoslavenske vojske protiv Dubrovnika

7. listopada 1991. zrakoplovi jugoslavenske vojske napali Banske dvore u Zagrebu, s ciljem da ubiju Franju Tuđmana hrvatskog predsjednika, Stipu Mesića predsjednika Predsjedništva SFRJ i jugoslavenskog premijera Antu Markovića.

17. listopada 1991. - iseljeni i protjerani svi Hrvati iz Iloka

13. studenog 1991. - Cyrus Vance posrednik UN-a za krizu u Jugoslaviji, predstavlja svoj plan za razmještanje mirovnih snaga u Hrvatskoj

15. studenog 1991. - pomorska bitka ispred Splita, u kojoj jugoslavenska mornarica doživljava teške gubitke

18. studenoga 1991. - U ponedjeljak, 18. studenoga 1991. oko 7,30 sati počeo kombinirani napad pripadnika JNA, srpskih paravojnih jedinica (četnika) i lokalnih Srba na selo Škabrnju. Topnička vatra iz minobacača, VBR-ova, topova i pješadijskog naoružanja tukla je po selu i položajima branitelja. Žestinu napada agresor je upotpunio tenkovima i oklopnim transporterima. Posljedice napada su zastrašujuće. Po ulasku u sela, pripadnici JNA i srpska paravojska (četnici) zvjerski su masakrirali trideset i osam civila u Škabrnji i sedam civila u Nadinu, sela su potpuno razorili i spalili, preživjele mještane protjerali. Razorili su do temelja i mjesnu katoličku crkvu sv. Marije u Škabrnji, oštetili groblje...

Vlada tzv. SAO Krajine donosi Odluku da se međunarodne snage mogu razmjestiti samo na crtama razgraničenja.

19. studenoga 1991. - Pripadnici JNA i četnici preživjele Hrvate iz okupiranog sela Škabrnje vojnim vozilima odvezli u vojarnu u Benkovcu. Nakon prespavane noći, sve su zatočene civile odvezli do sela Pristega i protjerali.

Vukovar pao u ruke Srba, pripadnici jugoslavenske vojske i srpskih paravojnih postrojbi izvršili pokolj i progon hrvatskih branitelja i nehrvatskog pučanstva.

21. studenoga 1991. - Skupština tzv. SAO Krajine smijenila predsjednika Velibora Matijaševića, a za predsjednika izabrala Milu Paspalja.

6. prosinca 1991. - Srpsko-crnogorske snage počele žestoko bombardiranje Dubrovnika.

10 prosinca 1991. - počinje protuudar hrvatske vojske u zapadnoj Slavoniji

19. prosinca 1991. - Pobunjeni Srbi u Kninu proglasili Knin glavnim gradom tzv.

Republike srpske Krajine u sastav koje "ulazi" i Slavonija, Baranja i zapadni Srijem. Zatražili da Srbija i UN priznaju "RSK".

19. prosinca 1991. - Ustavotvorna skupština tzv. SAO Krajine usvojila Ustav i proglasila Republiku Srpsku Krajinu, a za predsjednika izabrala Milana Babića.

3. siječnja 1992. - u Sarajevu potpisan Vanceov plan o prekidu rata u Hrvatskoj i slanju snaga UN-a

15. siječnja 1992. - Europska zajednica priznaje Hrvatsku i Sloveniju kao suverene, nezavisne države.

9. veljače 1992. - Na zasjedanju tzv. Skupštine Republike Srpske Krajine u Glini većinom glasova prihvaćen Vanceov mirovni plan.

16. veljače 1992. - Skupština Republike Srpske Krajine u Glini razriješile Milana Babića s dužnosti predsjednika Republike i zatražila da Vlada RSK podnese ostavku.

18. veljače 1992. - Nepotpuna Skupština RSK u Kninu jednoglasno se izjasnila protiv Odluke Skupštine RSK u Glini.

26. veljače 1992. - Skupština Republike Srpske Krajine u Borovu Selu smijenila predsjednika RSK Milana Babića i Vladu RSK na čelu s Ristom Matkovićem, te izabrala za predsjednika Gorana Hadžića, a za sastavljača nove vlade Zdravka Zečevića.

27. travnja 1992. Prema podacima vladina Ureda za izbjeglice, u Hrvatskoj evidentirano 201.311 izbjeglica iz BiH.

Predsjedništvo i Vlada BiH donijeli dugo očekivanu odluku da JNA mora napustiti BiH.

28. travnja 1992. Predsjedništvo BiH napokon imenovalo Srbiju kao agresora na Bosnu i Hercegovinu.

- JNA započela povlačenje iz istočne Slavonije.

29. travnja 1992. - Novi napadi na zadarsko područje, na sam grad Zadar palo više od 200 različitih topovskih projektila.

2. svibnja 1992. - Napad na Vinkovce iz svih oružja, devet ranjenih u Osijeku, napadi na Novu Gradišku, Slavonski Brod i Županju s bosanske strane.

- Po povratku iz Lisabona predsjednika Predsjedništva BiH Aliju Izetbegovića i njegovu kćer zarobila JNA.

- Hrvatska zbrinjava 222.665 izbjeglica iz BiH

Srpsko zrakoplovstvo teško oštetilo most na Savi između Slavanskog i Bosanskog Broda. Hrvatski vojnici srušili četiri, a oštetili dva srpska "miga".

4. svibnja 1992. - Zadar bez struje i vode, sedam ranjenih u Metkoviću, agresor i dalje uništava imovinu Hrvata u okupiranoj Baranji.

- Stravičan danak rata - u Hrvatskoj je prema objavljenim podacima do 4. svibnja '92. poginulo 3.684 osoba.

- Šest avionskih bombi, tzv. "krmača", koje je srpsko zrakoplovstvo bacilo na Jelas nedaleko Slavanskog Broda, ubilo 16 osoba, od čega šestoro djece u ▶▶

skloništima svojih obiteljskih kuća, a više od 60 osoba je ranjeno

8. svibnja 1992. - Hrvatski sabor usvojio Prijedlog za donošenje ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica i manjina u Republici Hrvatskoj. Predviđa se formiranje dva srpska autonomna kotara, Knin i Glina sa 11 općina u kojima Srbi čine natpolovičnu većinu. Smijenjeno 40 generala jugoslavenske vojske, među ostalima i Blagoje Adžić

7. svibnja 1992. - U Baranji do danas ubijeno 96 Hrvata, a za sudbinu 380 Hrvata ništa se ne zna.

24. svibnja 1992. - Vojno tužiteljstvo Hrvatske vojske, Operativne zone Split, podiglo optužnicu protiv 23 osobe na čelu s Milanom Babićem zbog krivičnog djela ugrožavanje teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

21. lipnja 1992. - Hrvatska vojska oslobodila Miljevački plato, područje između rijeka Krke i Čikole. Akcija oslobađanja započela u 4. 30 sati.

22. lipnja 1992. - Hrvatska vojska oslobodila Miljevački plato do Drniša, ali grad nije oslobođen

26. lipnja 1992. srpska vojska probila kopneni koridor kroz sjevernu Bosnu preko Posavine

2. srpnja 1992. - Mirovne snage UN preuzele odgovornost u "ružičastim zonama". Zapovjedništvo snaga UNPROFOR-a preuzelo odgovornost u Sektoru Jug.

15. srpnja 1992. - Započelo premještanje bosanskih izbjeglica iz Slavenskog Broda u inozemstvo.

Srpski zrakoplovi bacili 12 kasetnih bombi na Donju Mahalu i Tolisu kod Orašja.

28. rujna 1992. - Hrvatski sabor donio Zakon o abolíciji pobunjenih Srba.

16. listopada 1992. - Vlasti RSK formiraju Vojsku Republike Srpske Krajine.

30. listopada 1992. - Skupština tzv. Republike Srpske i Skupština tzv. Republike Srpske Krajine na zajedničkom zasjedanju u Prijedoru usvojile Deklaraciju o ujedinjenju.

Od početka 1992. u Hrvatskoj, Srbi znaju samo za vojne poraze, ako se isključe zločini dalekometnim topništvom gađanje civilnih ciljeva i napadi na zaštićene zone i civile.

21. siječnja 1993. - Počela operacija "Maslenica".

24. siječnja 1993. - postrojbe Hrvatske vojske oslobodile Hidroelektranu Peruća kod Sinja

27. siječnja 1993. - Završila operacija "Maslenica" u kojoj je Hrvatska vojska oslobodila područje Maslenice i

zadarskog zaleđa sa zračnom lukom Donji Zemunik

26. siječnja 1993. - Savjet Sigurnosti Rezolucijom 802 zatražio povlačenje Hrvatske vojske iz Ravnih kotara.

28. ožujka 1993. - Skupština RSK prihvatila Odluku Predsjednika Republike Gorana Hadžića o uskraćivanju mandata Zdravku Zečeviću, a povjerenje za sastav nove Vlade daje Đorđu Bjegoviću.

25. travnja 1993. Potpisan hrvatsko-muslimanski sporazum o prekidu sukoba u BiH.

26. travnja 1993. Srbi ne prestaju granatirati Zadar i okolicu - opća opasnost na snazi više od deset dana.

27. travnja 1993. Prema svjedočenjima posljednjih izbjeglih Hrvata iz vrličkog kraja, njihova imovina postaje vlasništvo novonaseljenih Srba iz BiH i Srbije.

Na biogradskom području opća opasnost traje tjedan dana.

Srpske snage iz sjevernog sektora u Hrvatskoj ušle na bihaćko područje.

28. travnja 1993. Velika Kladuša izložena snažnim napadima srpskog topništva, Srbi u Bosni zaprijetili su da će bombardirati britanske trupe UNPROFOR-a u središnjoj Bosni u slučaju zračnog napada NATO-a.

29. travnja 1993. Vojska pobunjenih srba silovito napada Novigrad, Šibenik, Zadar...

1. svibnja 1993. Kod Zadra zarobljeno troje Srbijanaca koji su potanko ispričali kako su mobilizirani u Srbiji i odmah poslani na ratište u Hrvatsku.

4. svibnja 1993. Bihać trpi najjače srpske napade

6. svibnja 1993. - Pobunjeni hrvatski Srbi iz Hrvatske napali Bihać.

18. svibnja 1993. - Delegacije Hrvatske i tzv. Republike Srpske Krajine na sastanku u Topuskom postigle sporazum o obustavi neprijateljstava koji je trebao stupiti na snagu 20. svibnja 1993. u 12,00 sati.

5. lipnja 1993. - Skupština tzv. Republike Srpske Krajine donijela Odluku na zasjedanju u Petrinji da se 19. i 20. lipnja 1993. provede referendum o ujedinjenju Republike Srpske i Republike Srpske Krajine.

20. lipnja 1993. - Na području RSK proveden referendum o ujedinjenju sa Republikom Srpskom.

15. srpnja 1993. 705. dana rata srpsko topništvo zasulo granatama i raketama Gospić, Stari Lički Osik, Vukšić i Perušić.

Pobunjeni hrvatski Srbi sa 150 projektila napali Karlovac, Dugu Resu i Ogulin. Prema izvješću broskoposavske Policijske uprave, Srbi susjednog Bosanskog Broda posljednjih dana sve češće izazivaju pucajući iz pješačkog oružja prema stambenim zgradama Slavenskog Broda.

Britanska ideja o sankcijama protiv Hrvatske nije još naišla na francusku potporu.

6. rujna 1993. - Vrativši se s rada u polju, 24-godišnji Nikica Petanović, sin pokojnog Jose, ušao u kuću da se opere i odmori. Iz mraka ga je netko pozvao da iziđe na dvorište. Nije ni prešao prag, a netko iz mraka je u njega sasuo cijeli rafal. Napadači su nestali.

Prestravljene majka Luja i baka Kata su izišle van i ugledale mrtvo Nikičino tijelo. Predstavnici UNPROFOR-a su došli, odvezli tijelo na obdukciju i utvrdili da je mladić pogođen s trideset metaka. Smrt unuka baka nije preživjela, umrla je drugi dan

9. rujna 1993. 06 sati Hrvatske snage počele oslobađane područja Medačkog džepa kod Gospića, (Divoselo, Čitluk i Počitelj).

12. prosinca 1993. - Višestranački izbori u RSK na kojima je najviše glasova dobila stranka SDS Krajine.

1994. Posle drugog kruga glasanja na izborima u Republici Srpskoj Krajini, Milan Martić je pobijedio Milana Babića koji ga je u prvom krugu «oderao» sa oko 60.000 glasova više, što zvaničnom Bogađu i Palama nije odgovaralo.

30. ožujka 1994. predstavnici hrvatske vlade i pobunjenih Srba potpisali u ruskoj ambasadi u Zagrebu sporazum o prekidu vatre

5. ožujka 1994. – bojna djelovanja na području Trla-Repetitor (150br.) ZP Gospić

1. svibnja 1994. Borislav Mikelić, predsjednik tzv. "krajinske vlade", donio naredbu o zabrani susreta razdvojenih obitelji kao i zabranu ulaska u "plavu zonu" kod Mošćenice Srbima i malobrojnim Hrvatima iz okupirane Petrinje i Banije.

5. svibnja 1994. - Dvije godine Srbi pljačkaju tristo tona hrvatske nafte dnevno u Đeletovcima i odvoze u Srbiju, unatoč Rezoluciji 757 UN-a o ekonomskom embargu protiv Srbije.

1994. - Arkanovi «Tigrovi» napustili bazu u Erdutu. Centar Srpske dobrovoljačke garde predat vlastima RSK-a.

26. travnja 1995. Na zaštićeno bihačko područje proteklog dana i noći Srbi ispalili 15 granata, od kojih je deset pogodilo samo središte grada, a prema izvješćima UNPROFOR-a teže je ranjeno dvoje civila.

Međunarodni sud za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije počeo u Den Haagu prvo suđenje preslušavanjem bosanskog Srbina Dušana Tadića, čuvara u koncentracijskom logoru u Omarska.

27. travnja 1995. U Okučanima boravili Milan Martić i zapovjednik srpske paravojske general Milan Čeleketić, gdje su izjavili kako otvaranje auto-cesta i odlazak Srba izvan okupiranih dijelova Hrvatske dovodi u pitanje "suverenitet i legitimitet" Krajine.

1. svibnja 1995. – Počela vojno-redarstvena akcija "Bljesak" kojom je oslobođeno područje zapadne Slavonije (Pakrac – Okučani – Lipik – Jasenovac .....).

Ured za odnose s javnošću MUP-a RH izvijestio je da je točno u 5,30 sati počela "akcija redarstvenih snaga Republike Hrvatske pod nazivom "Bljesak", kojoj je svrha osigurati slobodan promet i spriječiti terorizam u bivšem Zapadnom sektoru UNPA, o čemu je pravodobno izvješten UNCRO.

2. svibnja 1995. Šest raketno-kasetnih projektila pogodilo središte Zagreba: poginulo pet osoba, 121 ozlijeđenih, od kojih desetero opasno po život. Zapovijed za ovaj sramotni napad dao je Milan Martić, a izvršili su ga generali Milan Čeleketić, zapovjednik «Vojske RSK» i Dušan Lončar NS.

3. svibnja 1995. Šest novih srpskih projektila palo na civilne ciljeve u Zagrebu. Jedan projektil pogodio Dječju bolnicu u Klaićevoj ulici, gdje je jedna osoba poginula, a pet ih je ranjeno. Jedan od projektila pao je i na zgradu Kulturno-umjetničkog društva "Kolo" i okolne zgrade, gdje je ranjeno više članova baleta HNK.

Ulaskom redarstvenika i postrojbi Hrvatske vojske u Okučane, a potom u večernjim satima i na područje Stare Gradiške, gdje su se zadržale posljednje razbijene skupine pobunjenih Srba, oslobođen je cjelokupan teritorij zapadne Slavonije.

4. svibnja 1995. Hrvatska je vojska u zapadnoslavonjskoj operaciji izgubila 33 vojnika, među njima i zrakoplovca Rudolfa Perešina, a 128 vojnika je ranjeno. Neprijatelj je imao između 350 i 450 mrtvih, te između 1.000 i 1.200 ranjenih, izjavio ministar obrane RH Gojko Šušak na sjednici Hrvatskog sabora.

15. srpnja 1995. Odlukom predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana stožerni general Janko Bobetko razriješen dužnosti načelnika Glavnog stožera Hrvatske vojske, zbog odlaska u mirovinu, a na njegovo mjesto imenovan general zbora Zvonimir Červenko.

4. kolovoza 1995. - Počela vojno-redarstvena akcija "Oluja" kojom je oslobođeno područje Banovine i prestao postojati UNPA sektor Sjever.

7. kolovoza 1995. - Ministar obrane Gojko Šušak objavio završetak Hrvatske oluje.

8. kolovoza 1995. - Hrvatska vojska stala na granicu Hrvatske i BiH.

Za Vilu piše: Krešimir Tomljenović

U slijedećem broju:

POČINJENI RATNI ZLOČIN OD POČETKA RATA DO KRAJA 1991. GODINE NA PODRUČJU OPĆINA GOSPIĆ I OTOČAC

Golden
Grand
Prix
Mađarska

Božo Starčević - brončana medalja

Božo je u subotu nastupio na jakom međunarodnom turniru „Golden Grand Prix Mađarske“ i osvojio broncu.

Božo je u prvom kolu pobijedio Austrijanca Wagnera 2:0 u rundama, zatim Tunizana Ayet Okrama 2:0, potom je u polufinalu izgubio je od jako dobrog Danca Madsena 0:2. U prvoj rundi nije uspio okrenuti aufrajzer, te ga je Danac u 2. rundi okrenuo ruku i glavu, premda ga je u tome hvatu držao punih 18 sekundi, a po pravilima je dozvoljeno 5 sekundi. Ne treba žaliti, Danac Madsen je ipak bio 3 puta viceprvak svijeta i 5. na OI u Londonu.

U borbi za broncu pobijedio je sada prvog reprezentativca Mađarske - Martina Szabu 2:1 u rundama. Prvu rundu suci su „navlačili“ za domaćeg predstavnika, da bi u drugoj i trećoj rundi Božo nametnuo takav ritam da je Mađara doslovno „demolirao“ u stojci, te je u jednom trenutku prilikom izgurivanja probio i reklamnu poruku pokraj borilišta. Premda su suci donosili smiješne odluke u korist Mađara, nije im pomoglo, te je Božo dokazao da je unatoč teškoj ozljedi uz jako dobar parter popravio i stojku u kojoj dominira. Ostaje žal zbog poraza od

sjajnog Danca koji je na kraju bio najbolji.

Božo Starčević primio nagradu za najboljeg hrvača u I. HHL

U organizaciji hrvačkog kluba Gospić na jednom mjestu su se okupili ponajbolji hrvatski hrvači. Ukupno 98 hrvača iz 14 hrvatskih klubova borilo se za što bolje startne pozicije za svoje klubove, odnosno za prvih 6 mjesta koja vode u play-off dio lige u jesenskom dijelu.

Publika u dvorani koja je došla pogledati današnje borbe mogla je uživati u atraktivnim potezima naših

seniora. Također, u pauzi prije finalnih borbi, predsjednik HK Gavrilović g. Marijan Glušić predao je lentu Slavka Koletića Boži Starčeviću, hrvaču HK Gospića, kao najuspješnijem hrvaču u I. HHL 2012. godine (da podsjetimo, Božo Starčević prošle je godine ostvario 6 pobjeda u isto toliko mečeva u I. HHL, te je tim rezultatom zaslužio priznanje koje liga odbor dodjeljuje najuspješnijem hrvaču lige).

Hrvački klub Gospić trenutno je na 8. mjestu, što je i očekivano zbog nenastupanja Bože Starčevića zbog ozljede. Nadamo se priključku u prvih 6 na sljedećem krugu I. HHL 27.04.2013. u Varaždinu, koji će se boriti za titulu najboljeg u mečevima na jesen.

V

dr. sc. Ante Nazor

ravnatelj Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata

Gledajući iz Zagreba, odluka o bezuvjetnoj primjeni zakona može se činiti kao jedino, iako nije i jednostavno rješenje. Ono je svakako u europskom duhu – naravno, onoga dijela Europe koji je dobio Nobelovu nagradu za mir jer se u njemu već više od pola stoljeća nije ratovalo.

O „promenama Izvršnog saveta opštine Vukovar“ i „ćirilici“ u Vukovaru

Želimo li objektivno prikazati neko povijesno razdoblje, primjerice Domovinski rat, moramo ga promatrati kao proces sastavljen od niza događaja, a pritom ne smijemo zanemariti kronologiju tih događaja. Uz to, važno je odrediti uzrok, da bi mogli razgovarati o posljedicama, no kad se o Domovinskom ratu govori u medijima u Hrvatskoj, često se zanemaruje ta činjenica i govori samo o posljedicama rata. To dovodi do relativizacije najvažnijeg pitanja: tko je agresor, odnosno tko je odgovoran za rat na prostoru nekadašnje Jugoslavije – je li to „konglomerat loših politika“, što znači da su sve strane u sukobu bile podjednako krive za početak rata, ili je to kontinuitet velikosrpske politike, čiji se programski spisi mogu pratiti najkasnije od 1836., odnosno od Karadžića (Vuka) do Karadžića (Radovana) i njegova govora 1992. u skupštini BiH u Sarajevu o stvaranju „saveza srpskih zemalja“.

Dakako, o povijesti se ne može govoriti objektivno, ako se zanemari „kontekst vremena“. Jednako tako, „kontekst vremena“, ali i „kontekst događaja“, ne smiju zanemariti ni odluke koje danas donosimo, posebice na područjima ili o područjima s „teškom“ prošlošću, koja neriješenim problemima ili otvorenim pitanjima gotovo svakodnevno „pritišće“ tamošnje preživjele (!) stanovnike. Ako zaista želimo

biti pravedni i mudri.

Na razmišljanje o tome potiču aktualni događaji u Vukovaru i rasprave o „obveznom“ uvođenju ćirilice, koja je zaista tijekom povijesti bila i hrvatsko pismo. Doduše ne taj tip o kojem se raspravlja u Vukovaru (kroz srednji vijek i novovjekovlje na hrvatskom etni-

čkom prostoru razvila su se tri osnovna regionalna tipa hrvatske ćirilice, s posebnostima koje su je dijelile od ostalih južnoslavenskih ćirilčnih pismenosti), no upravo povijesni izvori na ćirilici potvrđuju da je uporaba triju pisama važna osobitost hrvatske kulturne povijesti i pismenosti, odnosno da su Hrvati tijekom povijesti, uz glagoljicu i latinicu, u svakodnevici upotrebljavali i treće pismo – ćirilicu.

Znanstvenici su zaključili da pregled svih triju pisama koja su se koristila među Hrvatima u srednjem vijeku jasno pokazuje koliko je širok spektar sveukupnog kulturnog stvaralaštva kroz više od osam stoljeća na hrvatskim prostorima. Ne samo kroz spomenutu trojnost („tropismenost“), nego i u „složenosti razvoja

svakoga pojedinog pisma (sa svim funkcionalnim i regionalnim tipovima i podtipovima), pokazalo se u kojoj je mjeri hrvatska kultura policentrična i izvorno bikulturalna (latinskoga i bizantskoga izvorišta), te kolika je bila snaga da se na temelju te raznolikosti zaokruži konstituiranje jedinstvene nacionalne pismenosti, a prema njoj i filologije.“ Dakle, „otvorenost“ hrvatskoga društva tijekom povijesti neupitna je i ▶▶

potvrđuje da aktualni problem u Vukovaru nije ćirilica kao pismo, kako to nastoje prikazati „poznati“ kolumnisti u najčitanijim novinama i pojedinci u medijima, nego upravo toliko važan „kontekst vremena i događaja“. A zaključak razmišljanja o tome, proizlazi iz izvora srpske provenijencije o nedavnoj prošlosti na vukovarskom području. Ovdje ću, kao znakoviti uzorak za razdoblje 1991.-1995., izdvojiti neke od dokumenata koji još nisu objavljeni, a koji potvrđuju kontinuitet isključive politike srpskog vodstva na okupiranim područjima Republike Hrvatske i njezinu povezanost s vodstvom u Beogradu.

Primjerice, 27. srpnja 1994., u Izvješću „Komande 7. korpusa SVK o održanom seminaru pomoćnika komandanata za moralno-vjerske i propagandne poslove postrojbi korpusa“ navodi se „jedinствен stav da je ovo poslednja šansa Srpskom narodu da stvori jedinstvenu Srpsku državu u koju će ući svi etnički prostori na kojim vekovima živi Srpski narod“ te da „ovaj stav mora znati svaki pošteni Srbin kome u srcu leži jedinstvena Srpska država“ i da je to „zadatak ispred svih zadataka svakog Srbina“. U tom smislu navodi se da je „osnovni cilj i svrha postojanja i delovanja SVK formiranje jedinstvene Srpske države na vekovnim Srpskim prostorima“, a u

drugom dokumentu ističu se zaključci „Skupštine RSK“ na sjednici u Plitvicama da se skupštinama Srbije i Crne Gore uputi prijedlog o provedbi „ujedinjenja svih srpskih zemalja“.

Uza to se, 31. srpnja 1994., u Izvješću „Glavnog štaba SVK“ predsjednicima Republike Srbije i „RSK“, Slobodanu Miloševiću i Milanu Martiću, te načelniku Generalštaba VJ, general-pukovniku Momčilu Perišiću, između ostaloga, navodi „da su sazreli uslovi za ujedinjenje dve srpske države (RS i RSK) u

jedinstvenu državu“ te da se pomoć muslimanima u BiH dostavlja najvećim dijelom preko Hrvatske. Terorističke namjere srpskoga vodstva, u skladu s prihvaćenom „Strategijom realne prijetnje“, koju je kao strategiju odmazde ili odvratanja,

osmislio general-pukovnik prof. dr. Radovan Radinović, potvrđuje Izvješće „Komande 21. korpusa Glavnog štaba SVK“ od 5. kolovoza 1994., o raspoređivanju raketnog divizionara „DVINA“ u zoni odgovornosti te „komande“ jer oni mogu gađati najveći broj ciljeva u slobodnom dijelu Hrvatske.

Podsjetit ću, spomenutom strategijom „masovne odmazde po svim vitalnim objektima i ciljevima na celom hrvatskom državnom prostoru“ željelo se Republiku Hrvatsku odvratiti od primjene vojne sile radi oslobađanja svojeg okupiranog područja i dovesti je u poziciju „dugotrajnog umiranja u agoniji“. Strategija je uključivala napade raketama zemlja-zemlja, višeci-jevnim bacačima raketa i dalekometnim topništvom, a predloženi ciljevi su bili Zagreb „sa infrastrukturom i industrijskim kapacitetima („na svega 24 km od srpskih vatrenih položaja na kordunaškom i banijskom ratištu“), „grad Karlovac kao najveća urbana celina i industrijski centar na Kordunu“ („svega nekoliko kilometara od srpskih položaja“), „Sisak kao petrohemijski i metalurški

centar“ („svega 6 km od prednjeg kraja srpske obrane“), itd. Njezin zaključak je glasio: „Republika Srpska Krajina je u stanju da nanese neprihvatljive gubitke i razaranja Hrvatskoj po objektima i ciljevima koji za Hrvatsku predstavljaju

ZA HRVATSKI VUKOVAR

NE ĆIRILICI

2. veljače u 12,05

najviše vrednosti. Tu ponajprije mislimo na Zagreb i njegovu širu okolicu. Rušenje i razaranje Zagreba Hrvatska niti može niti sme prihvatiti.“

Iznimno su potresni dokumenti

„MUP-a RSK - Sekretarijata u Vukovaru“ - „službene beleške“ i „posebni izveštaji“ o ubojstvima Hrvata na vukovarskom području iz šovinističkih pobuda. Primjerice, „Budač Ivana, njegove supruge Marije te kćerke Brigitte“ u Marincima 20. svibnja 1992. godine. O karakteru ljudi koji su vodili istragu o tom ubojstvu govori činjenica da se predmet o tome vodio pod nazivom „Teška kradja puškomitraljeza...“. Zbog istog motiva, u studenom 1992.

u Novim Jankovcima, u „akciji Berak 2 – bacanje u bunar“, kojom je trebalo „pobiti sve Hrvate u Jankovcima“, ubijene su Stana Dikonić i Marta Jozić. Potresno je i memoarsko gradivo preživjelih, koje govori o robovlasničkom odnosu pojedinih Srba u okupiranom Vukovaru prema preostalim Hrvatima te o ubojstvima Hrvata, primjerice o ubojstvu obitelji Štefa Pakšeca (ubijeni su on, njegova supruga i dvoje djece) u travnju 1992. godine. Da to nisu bila jedina ubojstva Hrvata na okupiranom području, dakle u razdoblju kada na tom području nije bilo vojnih djelovanja, potvrđuje „Izvešće Organa bezbednosti Glavnog štaba SVK Upravi bezbednosti Generalštaba VJ“, od 21. siječnja 1993., da je već tijekom 1992. samo na okupiranom području istočne Slavonije „likvidirano 150 osoba nesrpske nacionalnosti“.

Netrpeljivost vladajućeg dijela srpskog stanovništva u okupiranom

Vukovaru prema Hrvatima, hrvatskim nazivima i osobama iz hrvatske povijesti, čak i prema hrvatskim pjesnicima kojima su, očito je, „presudili“ zbog hrvatskog jezika i pisma, jasno se očituje i u „Rešenju o promeni imena ulica i trgova i utvrđivanju imena novih ulica u naseljenim mestima na području Opštine Vukovar“, koje je 16. srpnja 1992. donio „Izvršni savet Opštine Vukovar“. Ponajviše u odluci da se ulica Stjepana Radića preimenuje u

ulicu njegova ubojice Puniše Račića!

Takva mržnja „pobednika“ i „oslobodilaca“ u okupiranom Vukovaru prema svemu što je hrvatsko nameće pitanje jesu li se Srbi u Vukovaru koji traže službenu uporabu ćirilice, tijekom mirne reintegracije toga područja u ustavnopravni poredak Republike Hrvatske zaista toliko promijenili da Hrvatsku iskreno prihvaćaju kao svoju državu, ili su tek primorani na život u Hrvatskoj. Svi postojeći zakoni, političke odluke i postoci, manje su važni od odgovora na to pitanje, jer o njemu ovisi hoće li se poštovati ili prekršiti moralni zakon. Odgovor na to pitanje ujedno je i temelj za mudru odluku o statusu ćirilice i odnosu prema žrtvama u gradu čiji stanovnici još uvijek tragaju za stotinama svojih najmilijih, nestalih u srpskoj agresiji (između ostaloga, i spomenuta činjenica o nestalima, 15-ak godina nakon „mirne reintegracije“, pokazuje sadržaj odgovora).

Gledajući iz Zagreba, odluka o bezuvjetnoj primjeni zakona može se činiti kao jedino, iako nije i jednostavno rješenje. Ono je svakako u europskom duhu – naravno, onoga dijela Europe koji je dobio Nobelovu nagradu za mir jer se u njemu već više od pola stoljeća nije ratovalo. Hrvatska i Bosna i Hercegovina nisu imale tu sreću... No, treba predvidjeti da oni koji su u srpskoj agresiji izgubili svoje najmilije, mladost, dijelove tijela ili zdravlje, rutinsku primjenu te odluke na Vukovar, bez razmatranja prijedloga većine njegovih stanovnika (zašto ne i referendum a o tom pitanju/pitanjima), bez sluha za vapaje žrtava, mogu doživjeti kao i spomenuto „Rešenje o promeni imena ulica i trgova“ u okupiranom Vukovaru.

Za Vilu piše: dr. sc. Ante Nazor

KREDITNA
BANKA
ZAGREB

Biciklima na more

Naši vjerni članovi, naslutivši razdoblje recesije, odlučili su put do mora obaviti alternativnim (čitaj jeftinijim) načinom - biciklima. Kako kažu, za put je potrebna samo želja, zdravo tijelo, zdrav duh i naravno bicikl.

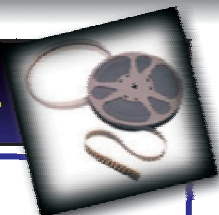
Ostvarena je poslovice "U zdravom tijelu, zdrav duh".

"Upoznaš sebe; upoznaš prelijepere krajeve u koje vjerojatno nikada ne bi otišao; uvidiš razliku krajolika i mentaliteta ljudi pojedinih regija, te se poistovjećuješ sa životnim pričama koje ostavljaju traga" - reče Stjepan.

"Na kraju želiš dalje, a nemaš vremena" - nadodaje Ivan.

Nikica Marković **Filmski kritičar**

Redatelj: Quentin Tarantino
Uloge: Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio, Samuel L. Jackson, Kerry Washington
Godina: 2012.
Zemlja: SAD
Trajanje: 165 min.
Žanr: Western

Odbjegli Django / Django Unchained /

neke od poznatih domaćih glumaca u sporednim ulogama. Inače, glavni glumački aduti špageta bili su Clint Eastwood, Franco Nero, Terence Hill itd. Quentin Tarantino je kao mladić radio u videoteci i u tom razdoblju gledao je tisuće filmova, među njima i mnoštvo špageti westerna. Jedan od čuvenijih filmova toga žanra zvao se „Django“, s Francom Nerom u naslovnoj ulozi. Tarantino je snimio, vjerojatno u počast špageti westernima, Django Unchained“, u prijevodu „Odbjegli Django“.

U prvi glumački red Tarantino je stavio Jamiea Foxxa, Leonarda DiCapria i Kerry Washington, te fantastičnog Christopha Waltza koji

je za svoj nastup dobio ovogodišnjeg Oscara. U filmu se u odličnim sporednim ulogama pojavljuju Samuel L. Jackson, Don Johnson i već spomenuti Franco Nero. Treba posebno istaknuti dva glumca koji su zaslužili čistu peticu. Christoph Waltz i Leonardo DiCaprio oduševili su nas svojim likovima. Osim što je redatelj, Tarantino je napisao i scenarij, što je također zavrjedilo Oscara. Budući da je imao veliki budžet i potpunu slobodu, napravio je skoro trosatni, dinamičan film, pun krvi i akcije te raznih tarantinovskih fora.

Radnja se događa nekoliko godina prije američkog građanskog rata.

Šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća u Italiji je snimljeno na stotine filmova koji su obrađivale teme Divljeg Zapada i taj podžanr nazvan je „špageti western“. Loše kulise, predvidljivi scenariji i katastrofalan engleski nisu smetali velikoj popularnosti tih filmova. Međutim, kako to uvijek biva, iz te šume loših i prosječnih filmova izniklo je nekoliko djela koja se danas smatraju klasicima filmske umjetnosti. Kao djeca, redovito smo u kinima gledali filmove dvaju Sergia, Leonea i Corbuccia. Često su špageti westerni snimani i na području bivše države, pa bismo se smijali kad bi prepoznali

Django (Jamie Foxx) je rob negdje na američkom Jugu. Njegovu ženu Broomhildu (Kerry Washington) vlasnici su prodali drugom gospodaru. Lovac na ucjene Dr. Schulz (Christoph Waltz) oslobađa Djanga jer on jedini može prepoznati ucijenjene zločince čije privođenje zakonu (živ ili mrtav) donosi nagradu. Django pristane surađivati kad mu Doc Schulz obeća pomoći osloboditi Broomhildu. Dr. Schulz kroz Djanga i Broomhildu proživljava slavni germanski mit o Siegfriedu i Brunhildi. Django uči od svog mentora i polako se od

prestrašenog roba pretvara u osvetnički stroj za ubijanje.

Kako spojiti dvije tako različite teme u jednu? Američko robovlasništvo i western, američku sramotu i američki ponos. Koliko je Tarantino društveno i politički angažiran redatelj? Je li ovaj film njegov obračun s robovlasništvom? Mi definitivno znamo da Tarantino mrzi ropstvo, zapravo mrzi nepravdu uopće i jasno je na čijoj je strani. Tarantino je u filmu prikazao sve strahote ropstva, trgovinu robljem, mučenje i ubijanje odbjeglih i neposlušnih robova. Ali,

koliko je on duboko pristupio tom tabuu američkog društva u ovom filmu? Glavni Djangov pokretač je osveta. Kad on izvrši svoj cilj i odlazi u daljinu „prema zalazećem suncu“ (kao mnogi kauboji u mnogim westernima) mi nemamo dojam da ide oslobađati druge robove, nego se ide negdje skrasiti sa svojom dragom (također kao mnogi kauboji u mnogim westernima). Django je prosvijetljen i slobodan, ali što je s drugim crnim robovima na plantažama američkog Juga. Slavni afroamerički redatelj Spike Lee (čiji opus govori da je vrlo angažiran redatelj) napao je Tarantina da je temu robovlasništva obradio na površan način. Kritike, ali i pohvale, stižu sa svih strana. Publika je podijeljena kao i uvijek kad je Tarantino u pitanju. Njegove filmove ili se voli ili ne voli, nema sredine.

U svakom slučaju, film je uspio. Zaradio je novac, dobio Oscare, zabavio publiku. Novac, Oscari i publika. Sveto Trojstvo američkog filma. Zašto tražiti više? Uglavnom, cilj velike većine (čast iznimkama) američkih filmova nije mijenjati društvo, nego zabaviti ga.

V

Za Vilu piše: Nikica Marković

Posebne ponude

Škola ronjenja u Karlobagu

- ▶ Naučite roniti i upoznajte tajanstvene ljepote ispod površine mora!
- ▶ Hotel Velinac u Karlobagu već treću godinu organizira školu ronjenja za početnike i napredne skupine.
- ▶ Skupine do 10 - 20 polaznika organizirano se uključuju u tajne ronjenja i ljepote podvelebitskog podmorja.
- ▶ U 2013 godini prva skupina polaznika početak će sa tečajem u ožujku i sve do listopada organiziran je tečaj.
- ▶ Za Vas organiziramo škole ronjenja nekoliko puta godišnje pod profesionalnim vodstvom certificiranih učitelja ronjenja.
- ▶ Osim edukacije, paket uključuje smještaj u hotelu s punim pansionom.

Više informacija i fotografija:
<http://www.cromsic.hr/summerschool/>

Pitanja i rezervacije:
<http://www.info@hotelvelinac.com>

CroMSiC
 Croatian Medical Students' International Committee

Sinergija Bošković - Tesla

Obilježavanje 70. obljetnice smrti Nikole Tesle na Institutu Ruđer Bošković

Foto izvor: IRB

često u nedostatku sredstava, infrastrukture i poticajnog zakonodavstva izlaz traži izvan granica Republike Hrvatske." naglasio je ravnatelj Instituta Ruđer Bošković dr. Tome Antičić. Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Zvonko Kusić ustvrdio je na polaganju vijenca da Tesla nije bio važan samo za Hrvatsku nego i za svjetsku znanost i civilizaciju, jer je njegov rad u inovacijama predvidio čak i današnji tehnološki napredak. Ocijenio je da su programi poput ovoga na Institutu Ruđer Bošković važan poticaj kako bi Tesla bio prisutan u našoj svijesti, ali i da se u svijetu zna kako je on naš čovjek jer je ta činjenica, rekao je, u inozemstvu malo poznata. Uz postavljanje vijenca, pored spomenika Tesli je prikazan i spot Kristijana Mršića

"Bljesak uma" te slavni govor gradonačelnika New Yorka Fiorella LaGuardie kojim se oprostio od Nikole Tesle 1943. rekavši: "Nikola Tesla bio je veliki humanist, eminentni znanstveni genij i pjesnik znanosti. Danas smo izgubili najvećeg genija čovječanstva."

Institut Ruđer Bošković nosi ime velikog znanstvenika i posve genijalnog čovjeka koji je u svojim knjigama zapisao znanstvenu spoznaju, ulijevajući intuiciju i nadahnuće velikom stvaraocu Nikoli Tesli. Ta dva nadarena uma vrhunskih svjetskih intelektualaca stvorili su sinergiju bez obzira na vremensku distancu od oko 150 godina. Ta sinergija je iz prirodoslovlja crpila nove vizije i vrtloge u umu Nikole Tesle, stvarajući tehnička dostignuća za novi civilizacijski iskorak. Sinergija Bošković-Tesla u javnosti nije dovoljno jasno obznanjena, iako je jedna od najčešće korištenih i viđenih fotografija upravo ona koja prikazuje Nikolu Teslu kako sjedi i čita knjigu Ruđera Boškovića *Theoria Philosophiae Naturalis* te nas tako podsjeća da istražimo kako je Nikola Tesla u mnogim aspektima svoga rada crpio inspiraciju iz lika i djela Ruđera Boškovića. Spomenik Nikoli Tesli djelo je Ivana Meštrovića iz 1955./56., koji je sinergiju među dvojicom znanstvenika prikazao u odnosu na svoj spomenik Ruđeru Boškoviću iz 1937. koji se nalazi na

Institutu Ruđer Bošković. Ivan Meštrović je prepoznao povezanost ova dva genija iz istog podneblja, ova dva mislioca i znanstvena filozofa, dva znanstvena vizionara i njihovu suradnju izvan vremena i prostora. Nikola Tesla je čitao i izrazito cijenio Ruđera Boškovića, te je Meštrović napravio spomenike iste veličine, predstavivši tako sinergiju i simbiozu velikog uma s područja prirodoslovlja i velikog tehničkog stvaratelja. Osim toga, ovim programom Institut Ruđer Bošković je želio istaknuti i inicijativu Udruge "Nikola Tesla-Genij za budućnost" da se dan Teslina rođenja, 10. srpnja, proglasi međunarodnim danom znanosti,

tehnologije i inovacije, kao i da se na Institutu Ruđer Bošković osnuje znanstveni park Ruđer-Tesla u čast dvojice velikana koji su zadužili čovječanstvo svojim izumima. Realizacijom ove inicijative bi Institut, ali i grad Zagreb i Republika Hrvatska bili stavljeni na turističku kartu svijeta kao jedinstvena destinacija, koja bi uz promociju znanosti i inovacija bila stalan podsjetnik na hrvatske znanstvene velikane.

Prisjetit ćemo se samo nekih izuma našeg znanstvenog genija Nikole Tesle, koji je izumio višefaznog sustav izmjeničnih struja i okretno magnetsko polje. Njegova velika zasluga je uvođenje izmjenične struje u široku uporabu, a Teslini izumi

zasnovani na izmjeničnoj struji postali su temelj cijelom daljnjem razvoju elektrotehnike. Bio je i jedan od pionira radio-tehnike otkrivši sustav za bežično upravljanje i davanje znakova na daljinu, pronašao nov sustav osvjetljenja pomoću struja visoke frekvencije, konstruirao visokofrekventne alternatore kao osnovu emisionih radio-stanica, proizveo neprigušene elektromagnetske valove, otkrio je i patentirao princip rezonancije za radio-veze, izložio ideju o međuplanetarnim telekomunikacijama pomoću ultrakratkih valova, zamislio je u cjelini radarski sustav. Ostvario je oko tisuću pronalazaka i patenata-trofazni sustav za prijenos električne snage, generator i transformator za struje visoke frekvencije (Tesline struje) i dr. U čast stogodišnjice njegova rođenja Međunarodna elektrokomisija nazvala je njegovim imenom jedinicu magnetske indukcije Tesla (T), dok je Enciklopedija Britannica svrstala Nikolu Teslu među 10 najvažnijih ljudi u svjetskoj povijesti.

Za Vilu piše:
dr.sc. Vlatka Filipović Marijić
*znanstveni suradnik u Laboratoriju
za biološke učinke metala
Zavod za istraživanje mora i okoliša
Institut Ruđer Bošković*

Izvor IRB / foto: Jelena Čubrić, Ratko Mileta

uls kolektivne svijesti potaknut vanjskom mošću kanalizirao prema jedinstvenom cilju. taj je harmonični entuzijazam brzo splasnuo roгим negativnim pojavama u društvu. Ne-trolirana situacija na ulicama i stadionima iekcija je tih pogubnih utjecaja iz prošlosti. žalost djelomično i sadašnjosti.

znatosti...
- Nemam pojma. Možda je zabava. Mladi se zabebljaju, a ako i nekog od nas dohvate bit će da nam je loše pao grah. Fakat nemam pojma o čemu se tu radi, u života se nisam potakao i čini mi se da ni neća.

ovijesti vandalizma vezanog uz krinku...
stiva za divljanje, od kojeg istinski sp...
ubljenci i pravi navijači najskrenu...
beške se spominju neslavni uz...
tanije odakle je kra...
ual huligan. Rad...

lečernim razmišljanjima televizijskog rubo-
ovijesti voditelja Kreše Mišaka može se
znatno seriosniji pristup čovjeka
... dobro potači, ali među
... strogo deli-

**Umjesto
nekeg
dosadnog
teksta,
OVDJE
može biti
VAŠA REKLAMA !**

**Zakupite oglasni prostor
u časopisu
koji u tiskanom izdanju ili
internet formatu čitaju
mnogi u Hrvatskoj i
izvan nje !**

**Oglas za vas mogu
izraditi i naši
dizajneri
iz
tima
uredništva**

*E-mail:
urednistvo@vila-velebita.hr*

MEMORIJALNI CENTAR „NIKOLA TESLA“ U SMILJANU

Ustroj Memorijalnog centra

Grad Gospić osniva Memorijalni centar „Nikola Tesla“ povodom 150 godina rođenja Nikole Tesle, koji je i svečano otvoren 10. srpnja 2006.g. u njegovom rodnom Smiljanu. Zadaća Memorijalnog centra „Nikola Tesla“ je trajno očuvanje lika i djela velikog znanstvenika. Na moderan multimedijalan način želi se prikazati Teslin život i približiti ga različitim skupinama posjetitelja. Memorijalni centar „Nikola Tesla“ djeluje pod upravom Muzeja Like Gospić kao njena pripadajuća jedinica.

Djelovanje i rad Memorijalnog centra „Nikola Tesla“ svakako doprinosi razvoju kulturnog turizma Gospića. Od otvorenja do danas posjetiti su ga brojni domaći i strani turisti, državni dužnosnici, konzularni predstavnici. Uz pomoć suvremene tehnologije u Memo-

rijalnom centru „Nikola Tesla“ može se proputovati kroz Teslin život i kroz vrijeme u kojem je živio. Zbog svojih specifičnosti, koje ga u mnogočemu čine jedinstvenim u Republici Hrvatskoj, postaje svakim danom sve više poznat diljem svijeta.

Izgled Memorijalnog centra

Memorijalni centar „Nikola Tesla“ sastoji se od prije postojećih i novo sagrađenih objekata. Prije postojeći objekti su: Rodna kuća Nikole Tesle, crkva Sv. Petra i Pavla, gospodarski objekt (štala), kameni spomenici i klupa arhitekta Zdenka Kolacija. Novo sagrađeni objekti su: trijem, ispitna stanica, multimedijalni centar s pripadajućim igralištem za djecu, spomenik Nikoli Tesli autora Mile Blaževića, vanjski auditorij, teslina turbina i most ili platforma.

Multimedijalni postav koji je postavljen u Teslinu rodnu kuću prvi je takav projekt odnosno pristup u

prikazu života jednog znanstvenika u Republici Hrvatskoj. Prizemlje je posvećeno povijesnom pregledu Teslina života gdje je na kronološki vrlo pregledan način posjetiteljima dana lenta njegova života u odnosu na istovremene svjetske događaje; fotografijama, pisanim dokumentima, citatima iz Tesline autobiografije „Moji pronalasci“, a sve je popraćeno zvučnom kulisom i videoprojeksijom koja nas vraća u vrijeme Teslinog djetinjstva. Potkrovlje Tesline kuće posvećeno je Teslinim izumima uz zvučno obogaćene videoprojeksije koje nam daju osjećaj da se nalazimo u Teslinom laboratoriju.

Na ulazu u Rodnu kuću, na hodnom nivou, postavljeno je kružno kameno obilježje na kojem su navedena sva mjesta gdje je Nikola Tesla boravio, negdje se školovao, bio u posjetu, imao laboratorije, radio i slično. Smjerokazima je prikazano gdje se ta ►►

mjesta nalaze u odnosu na Teslinu kuću i udaljenostima u kilometrima zračne linije u odnosu na njegov rodni Smiljan.

U prvoj prostoriji Tesline kuće izložene su najstarije fotografije kuće i okućnice iz 1904. godine, te tu započinje i lenta vremena koja prati život i djelo Nikole Tesle; od dolaska obitelji Tesla u Smiljan 1852.g. pa do njegova rođenja 10. srpnja 1856.g., školovanja u Smiljanu, Gospiću, Karlovcu.

U drugoj prostoriji lenta se nastavlja i opisuje Teslino školovanje u Grazu, odlazak u Ameriku, partnerstvo s Edisonom, Westinghouseom, te se u toj prostoriji nalaze i „ladice“ koje opisuje Teslu kao osobu, nalaze se njegove vizije, opsesije, prijateljstva. „Ladice“ govore o Nikoli Tesli kao osobi, o njegovim osobinama koje izazivaju čuđenje i danas, do briljantnih odlika koje ga čine genijalnim umom; nije se volio rukovati s ljudima, bojao se zaraze, ističe kako bi kosu drugih ljudi dirao samo pod prijetnjom revolvera; savršeno se služio u govoru i pismu sa osam stranih jezika, prije 100 godina predvidio je današnje probleme s parkiranjem i upotrebu interneta. Vezalo ga je prijateljstvo sa Albertom Einsteinom, Wilhelom Conradom Roetgenom, lordom Kelvinom,

Markom Twainom, Ivanom Meštrovićem i drugima.

U trećoj prostoriji lenta se nastavlja sve do smrti Nikole Tesle, 07. siječnja 1943.g. U istoj se nalaze računala koja posjetiteljima omogućuju

besplatan pristup internetu, biblioteka sa knjigama o Tesli, a posjetitelji mogu poslušati snimku izvornog govora gradonačelnika New Yorka, Fiorella Henrya la Guardie, koji je održan na radiju nakon Tesline smrti 10. siječnja 1943.g., a govori o Tesli kao osobi

koji je zadužio cijeli svijet a umro kao sirotinja.

Na tavanskom djelu nalaze se funkcionalni Teslini izumi kao što su indukcioni elektro motor, okretno magnetsko polje poznatije pod nazivom „Kolumbovo jaje“, Teslin transformator, Teslina turbina. Posebno upečatljiv je prikaz među razlikama u Edisonovom istosmjernom i Teslinoj izmjeničnom prijenosu struje u prenošenju na udaljenosti. Izložen je i popis Teslinih patenata u Americi, te slike nekih od tih patenata u podu tavana kuće pa je tako izložena vizija okretnog magnetskog polja što je Tesla nacrtao u pijesku u Budimpešti što je osnova rada indukcionih elektro motora.

Na potoku naziva Vaganac smještena je Teslina turbina kao vodenica koja se sastoji od niza paralelnih diskova ili lamela koju trenje vode pokreće.

Ispitna stanica je kopija Teslinog laboratorija iz Colorado Springsa,

umanjena deset puta vanjskim izgledom, u kojoj se vrše demonstracije s Teslinim transformatorom koji stvara milijun volti. Posjetitelji mogu držati neonske lampe koje im svijetle u ruci bez kabla ili žice, uključene u transformator, što je jedan od pokušaja Nikole Tesle za ►►

bežičnim prijenosom energije.

Multimedijalni centar sadrži suvenirnicu, multimedijalnu dvoranu u kojoj posjetitelji mogu pogledati dokumentarni film o Tesli. HI-TEC dječje igralište je suvremeno uređeno i neki od elemenata za igru podsjećaju na brojne Tesline izume.

Nikola Tesla

Jedan od najvećih izumitelja, istraživača i znanstvenika u povijesti ljudskog roda zasigurno je Nikola Tesla. O njegovom radu svjedoče brojna djela koja je ostavio u nasljeđe čovječanstvu, kao i mnogobrojni izumi koje svakodnevno primjenjujemo. Nikola Tesla je imao 112 patenata i više od 700 izuma, mnogi su mu ukrali ideje no on je na to rekao „Ne žalim što su ukrali moje ideje nego žalim što nemaju svoje“.

U životu čovjeka istinski prijatelji zauzimaju posebno mjesto i ispunjavaju mu dio emotivnog života. Odrekavši se svojevrijedno žena i obitelji, Nikola Tesla je kroz prijateljstvo upotpunjavao onaj dio koji mu nije okupirala njegova najveća prijateljica – znanost. Svojim specifičnim načinom života i izjavama izazivao je čuđenje ljudi koji nisu vjerovali da su moguće stvari i događaji o kojima je Tesla govorio.

Način razmišljanja je bio dalekosežniji od običnog čovjeka. No to je upravo ono što je privlačilo njegove istomišljenike i znatiželjne osobe. Teslini posebni prijatelji bile su ptice, volio ih je promatrati i slušati njihovo cvrkutanje. Kod svoje kuće, gajio je golubove. Svakog dana im je donosio hranu i toliko ih pripitomio da su mu slijetali na rame i jeli hranu iz ruke. Ponekad je zajedno s prijateljima nalazio mladunčad koju je odgajao i puštao u prirodu kada odrastu. Teslina ljubav prema pticama nije prestajala kroz cijeli život. Radeći neumorno do kasnih noćnih sati, prije spavanja bi otišao malo prošetati i nahraniti golubove i ostale ptice koje bi im se pridružile. U Teslinom životu bilo je mnogo ljudi koji su oplemenili, te je on kao veliki čovjek svog vremena kod svojih prijatelja ostavio neizbrisiv trag.

Bio je jedan od najvećih humanista budući je sve želio pokloniti ljudima i raditi za dobrobit čovječanstva, zarada ga nije zanimala. Njegova misao da su svi njegovi izumi u skladu s prirodom i čovjekom i da ne želi naštetiti ni čovjeku ni prirodi samo dokazuje njegovu veličinu. Promijenio je tok ljudske povijesti obdaren izvanrednom mogućnošću vizualizacije i pamćenja.

Promocija i djelovanje

Memorijalni centar „Nikola Tesla“ dobitnik je brojnih priznanja i nagrada u kulturnim i turističkim kategorijama. U okviru ekološko-edukativne akcije Hrvatske turističke zajednice „Volim Hrvatsku“ na 15. Danima hrvatskog turizma 2011. godine u Šibeniku proglašen je najboljom kulturnom ustanovom i dodijeljeno mu je priznanje „Doživi Hrvatsku“ u kategoriji kulturnih ustanova, dok je 2008. godine na 12. Danima hrvatskog turizma u Opatiji u okviru ekološko-edukativne akcije Hrvatske turističke zajednice „Volim Hrvatsku“ dobitnik Diplome „Zeleni cvijet“ u pojedinačnoj kategoriji za originalnu turističku ponudu. U 2010. godini na temelju Odluke Županijske skupštine Ličko-senjske županije o dodjeli priznanja povodom Dana Ličko-senjske županije Memorijalnom centru „Nikola Tesla“ dodijeljeno je „Javno priznanje“ za osobit doprinos u radu i promidžbi Ličko-senjske županije na području kulture i turizma. Turistička zajednica Ličko-senjske županije u okviru ekološko-edukativne akcije „Volim Hrvatsku“ Memorijalnom centru „Nikola Tesla 2008. godine dodjelila je priznanje „Zeleni cvijet“ sa zlatnim znakom za opću uređenost i uređenost okoliša.

Šime Strikoman, fotograf i autor Milenijskih fotografija, povodom 155. obljetnice Teslinog rođenja, 11. srpnja, snimio je 251. Milenijsku fotografiju u Smiljanu u Memorijalnom centru „Nikola Tesla“. Na snimanju je sudjelovalo oko 350 štovatelja lika i djela svjetskog izumitelja koji su oblikovali njegov portret.

Čitav Memorijalni centar „Nikola Tesla“ se rasprostire na površini od 13.000 kvadratnih metara, a od otvorenja 10. srpnja 2006.g. do danas posjetilo ga je preko 200.000 posjetitelja iz cijelog svijeta.

*Za Vilu piše: Mile Čorak, mag.prim.edu.
voditelj Memorijalnog centra*

UZ 70. OBLJETNICU SMRTI NIKOLE TESLE

Čarobnjak svjetla i elektriciteta

Piše
Stipe Tonković, učitelj
Požege

Kada je Nikola Tesla umro 7. siječnja 1943. godine, Radio New York tom je prigodom emitirao sljedeću poruku: „Umro je najveći pronalazač koji je ikada živio na zemlji... čovjek koji je toliko mnogo učinio... Pravi, važan dio Tesle živi i živjet će u njegovim postignućima, a ona su golemo, gotovo da se ne mogu sagledati ni izmjeriti, jer su odavna postala sastavnim dijelom naše civilizacije i svakodnevicom naših života... Nijedan izumitelj u svijetu ne bi mu ni svijetlo mogao držati...”

Život bez Tesle – nemoguć!

Kakve velike riječi, kakva poruka! I to unatoč činjenici što je T. A. Edison bio i ostao američki nacionalni heroj broj jedan.

Riječ je dakle o slavnom pronalazaču fascinante inventivnosti, čovjeku genijalnih izuma, upečatljivom pjesničkom čarobnjaku elektriciteta i svjetla, najznačajnijem i najzagonetnijem znanstveniku, borcu za ideale naprednog čovječanstva, kozmopolitu, domoljubu i rodoljubu... Inženjer i fizičar Tesla zadužio je cijeli svijet svojim pronalascima bez kojih bi današnji život bio nezamisliv.

O njegovim mnogobrojnim izumima učili smo ili se uči u školama, puno toga doznajemo iz mnogobrojnih knjiga i drugih sredstava informiranja. Ovom ćemo ih prilikom samo djelomično nabrojiti: proizvodnja izmjenične struje, njezin prijenos i distribucija, generatori i transformatori za struje visoke frekvencije, trofazni motor, dinamo, bežični prijenos signala i upravljanje na

Nikola Tesla (Smiljan, 10. srpnja 1856. – New York, 7. siječnja 1943.)

Slavni pronalazač
fascinante inventivnosti,
čovjek genijalnih izuma,
najznačajniji i najzagonetniji
znanstvenik suvremenog
svijeta, borac za ideale
naprednog čovječanstva,
kozmpolit, domoljub i
rodoljub, inženjer i fizičar
Tesla, zadužio je cijeli svijet
svojim pronalascima bez
kojih bi današnji život bio
nezamisliv

Nikola Tesla s jednim od svojih izuma

Spomenik Nikoli Tesli u Gradskom parku na Niagarinim stapovima

Memorijalni centar Nikola Tesla u Smiljanu

daljinu, oscilatorski transformator za visoke frekvencije, ispravljač izmjenične struje, konverter i pretvarač, prikupljač kozmičke energije za pogon automobila na sunčani pogon... pa sve do „sitnice“ koju imamo u svim vozilima – brzinomjer.

Tesla – hrvatski brend!

Dodajemo i to da su neka od ključnih Teslinih genijalnih zamisli i izuma, s kojima nas je uveo u svijet radija, robotike, računala, znanosti o projektlima itd., često ostvarena pod drugim imenima, tako da je njima pripala slava i novac, što uključuje i više dobitnika Nobelove nagrade! Upečatljiv primjer je Guglielmo Marconi. On je posjećivao Teslu, gledao njegove uratke, da bi 1901. g. uspostavio prvu radiovezu! Mnogo godina kasnije Vrhovni sud SAD-a presudio je da je to zapravo Teslino dostignuće! Ali, što to vrijedi, Marconi je upisan u sve znanstvene i druge knjige, pa se on i danas slavi kao izumitelj radija.

Za spomenute kao i za druge zagonetnije izume svakodnevnica je pokazala i pokazuje istinu i vrijednosti svakoga prema njegovom radu, pa u vezi s time svim „nevjernim Tomama“, koji nisu vjerovali u njegova djela i procranja, odgovorio je: „Sadašnjost je njihova – budućnost, za koju sam zaista radio, moja je.“

Prema jednoj ozbiljnijoj anketi provedenoj prije nekoliko godina Tesla je na ljestvici hrvatskih znanstvenika postao apsolutni „pobjednik“ i ne samo to. Apsolutni je pobjednik među našim znanstvenicima, književnicima i političarima, metodom ukrštavanja tih triju kategorija.

Samo bez povišenih tenzija, vikanja, svojatanja i isključivosti, to ne. Ne smijemo kao „oni“ – Tesla nije isključivo naš. Njegova veličina pripada cijelom svijetu!

Prema čovjeku neobična zalaganja, rijetko poznate marljivosti i kreativnosti moramo, i to na svim razinama, radi nas samih, pamti i obilježavati njegova besmrtna postignuća. Uvrštavanjem prigodnog teksta uredništvo ovih novina upravo to čini, uključujući se u nastojanja da Tesla što prije postane hrvatski in i brend.

Povratak u Liku

Ovaj članak, kao i neki prije objavljeni, bilo u pojedinim glasilima ili u knjigama, rezultat je interesa ovoga autora za „genijalnog vizionara s ličkih vrhova“ i velike želje da se u svakoj prigodi popularizira tog nenadmašnog velikana iz Hrvatske, iz Like, iz Smiljana, gdje je 2006. godine izgrađen Memorijalni centar posvećen Tesli i gdje se velebiti i plavetino nebo spajaju u jednu Teslu tako dragu sliku. Dvije vječnosti i dva beskraja uvijek zajedno.

Tesline poruke mladima

Brojni su njegovi savjeti, osobito mladima, kojima poručuje: „Mlad čovjek koji želi svijetlu budućnost treba naporno raditi na realizaciji svojih ideala, bez obzira na materijalni cilj.“ „Čovjek je rođen da trpi i da se bori, jer tko tako ne čini, taj mora da propadne.“

„Meni ne treba pomoći nego teškoća: što teže to bolje, ja najbolje radim u borbi.“

„Ako vašu stečenu sposobnost praš dobar glas i umijeće nemoćnog, onda je i lovorov vijenac vaš.“

„Narod koji usvoji znanost, osigurao je budućnost, skinuo okove ropstva, oprostio se od tuđe dominacije i stupio u red svjetskih vlasti.“

I ta posljednja lucidna poruka i te kako je aktualna i kristalno razvidna.

Tesla – Srbin ili Hrvat?

Iako Tesla pripada cijelom svijetu, ipak ima i onih koji svojom bolesnom sebičnošću i isključivostu to ne prihvaćaju, umišljajući samo da je on njihov A čij je, kakav je, otkud je i što je, čitatelj može lako zaključiti iz njegovih izjava: „Ja jesam Srbin, ali je moja domovina Hrvatska... Moj hrvatskoj domovini želim pomoći u svakom pogledu djetel i savjetima.“ Posebice je glasovita njegova izjava: „Jednako se ponosim svojim srpskim rodom i mojoj domovini Hrvatskom.“

U strogo čuvanom Teslinu dnevniku, koji se nalazi u Muzeju Nikole Tesle u Beogradu, a iz kojega su, unatoč embargu na

njegovo objavljivanje, neki podaci procurili u javnost još 1977. godine, sam Tesla među ostalim piše i o svome podrijetlu:

„Moj su preci hrvatski kotlenovci Draganići iz Zadra koji su u Liku došli u XIV. stoljeću i tu ostali. Predci moje majke, Kalinići, također su hrvatski plemići. Moj pradjed stjecajem okolnosti morao je u Bosansku Krajinu – tamo se oženio pravoslavnom djevojkom i prešao na pravoslavlje. On je imao isturene prednje zube pa ga je narod prozivao teslom, prema alatki kojom se obrađuje drvo i otuda je moje sadašnje prezime TESLA. To je, zapravo, nadimak.“ (Taj predak zvao se Ivan – nap. S.T.)

Da Tesla nikad nije podlegao isključivo srpskom naboju i velikosrpskoj politici i da se nikad nije osjećao nacionalistom i šovinistom, potvrđuju i ove njegove riječi:

Godine 1892. Tesla je u popodnevnom satima stigao u Beograd gdje se, kao željno očekivani gost, trebao zadržati nekoliko dana. Međutim, susret s Beogradanima ga je razočarao, pa je već nakon 20 sati boravka otputovao!

Nakon povratka u Ameriku rekao je kiparu i prijatelju Ivanu Meštroviću: „Moja noga u taj grad više kročiti neće.“ Dodajmo i to da je nakon II. svjetskog rata Teslin nećak zamolio Meštrovića da se Teslin spomenik postavi u Beogradu. Znameniti kipar mu je odgovorio: „Vidite, gospodine, kako bih ja to učinio svom prijatelju. Tesli da se mrtav postavi u Beogradu, kamo on ni živ više nije htio doći.“

Original Meštrovićeva spomenika danas se nalazi u Teslinoj ulici u Zagrebu, a odlijevak u Beogradu.

Kada je Teslu u tridesetim godinama prošloga stoljeća posjetila jedna srpska delegacija, koja ga je nastojala pridobiti za mračne velikosrpske fašističke ideje, odnjelo im je rekao: „Kada bih vašu mržnju mogao pretvoriti u električnu energiju, osvijetlio bih cijelu zemaljsku kuglu.“ Nakon toga ih je uljudno zamolio da odu i da se više ne vraćaju!

Lička zavičajna zabava u Požegi

U subotu 16. ožujka 2013. godine u velikoj dvorali reprezentativnog objekta „SARA“ u Požegi održana je 17. po redu Lička večer koja je nastavak tradicionalnog okupljanja predstavnika svih zavičajnih ličkih Udruga iz čitave Hrvatske, upravo u Požegi. Rezultat je to impresivne aktivnosti koju provode članovi „Vile Velebita“ u Požegi na čelu s prof.dr.sc. Josip Fajdićem od samog osnutka. U radu te, po svemu najbolje organizirane zavičajne Udruge s ličkim „predznakom“ u nas, ističu se kontinuirane glazbeno-scenske priredbe, jer je ta udruuga jedna od rijetkih koja ima svoj vlastiti mješoviti pjevački bor, koji uz pratnju tamburaškog orkestra glazbene škole u Požegi, priređuje koncerte ne samo u Hrvatskoj već i u brojnim zemljama izvan naših granica. Tome treba pridodati brojna predstavljanja

knjiga i izložbe likovnih umjetnika ličkog podrijetla u Požegi.

Večeras je upravo zbor „Vila Velebita“ otvorio ovo druženje brojnih članova svih ličkih Udruga iz Slavonije i Zagreba, našom zavičajnom himnom „Oj ti Vilo Velebita“. Na skupu od oko 500 nazočnih, uočili smo predstavnike LZD „Gacka“ iz Bizovca, „Udruge Ličana „Vrilo mudrosti“ iz Slav. Broda, Udruge ličana „Vila Velebita“ iz

Belišća, „Vile Velebita“ iz Virovitice, te naše zagrebačke „Vile Velebita“ na čelu s predsjednikom gosp. Nikolom Kostelcem. Nazočio je ovom skupu i član našeg upravnog odbora gosp. Stjepan Bičan s suprugom te gops. Drago Asić, kao predsjednik kluba gospićana u Zagrebu.

Skupu se redovito odazivaju i predstavnici gradskog poglavarstva grada Gospića, ali su se ovaj puta ispričali i skupu po prvi puta nije nitko nazočio.

U iznimno bogatom glazbenom programu sudjelovali su TS „Da Cappo“ iz Požege, kao i TS „Plitvički

bečari“ iz Drežnik grada koji su nas pjesmama iz svojega repertoara podsjetili na Liku i njenu glazbenu baštinu.

Kao vokalni solisti bili su Boris -Ćiro Gašparac, Stjepan Jeršek-Štef i vinski kardinal gosp. Vlado Bauer.

Nazočnima je riječi dobrodošlice uputio predsjednik društva prof. dr. Josip Fajdić, nakon čega je goste pozdravio prijatelj i podupiratelj požeške „Vile Velebita“ gradonačelnik Požege gosp. Zdravko Ronko sa suradnicima. U njegovom društvu smo uočili zamjenika ministra zdravstva prim.dr.med. Marijana Cesarika i njegovog savjetnika za gospodarstvo mr. Ivana Čolaka.

Treba zabilježiti iznimno bogatu tombolu s preko 30-tak vrlo vrijednih nagrada koje su požeškoj „Vili Velebita“ za tu prigodu poklonili brojni sponzori, što ovoj priredbi daje poseban ton.

Domaćini su gostima ponudili i svoje vlastite suvenire, prije svega knjigu prof.dr. Josipa Fajdića „Ličani u Slavoniji“, najnoviji CD njihovog istoimenog glazbenog društva, DVD o Lici i Gospičko-senjskoj biskupiji, ličke svilene šalove i dr.

Ostaje za zabilježiti, da je druženje koje priređuju požeški Ličani svake godine, model kako bi trebale funkcionirati i ostale naše ličke zavičajne udruge, u čemu će trebati više poraditi na povezivanju ideja i programa, i na kraju sve pretočiti u jedan vrlo snažan časopis koji bi sveobuhvatno iznosio aktivnosti i novosti iz svih društava zbog čega bi urednički kolegij časopisa trebalo drugačije strukturirati i eventualno nadopuniti s tzv. „vanjskim“ članovima i suradnicima.S ovakvom kobnstatacijom složio se u potpunosti i presjednik zagrebačke „Vile Velebita“ gosp. Nikola Kostelac.

*Za Vilu piše:
Prof.dr.sc. Josip Fajdić, dr. med.*

Slike govore više od riječi! ➡➡➡

Mali i obiteljski hoteli

Internetska stranica — globalna non-stop trgovina

Hrvatski mali i obiteljski hoteli kao novi proizvod na turističkom tržištu tek se trebaju pozicionirati. Rast, uz povećanje broja i udjela ovih hotela u ukupnim smještajnim kapacitetima zemlje te podizanja kvalitete postojećih objekata, moći će se ostvariti osvajanjem novih tržišta kroz jasno definirane ciljne skupine prema geografskom kriteriju i proizvodnom profiliranju.

Kako neki mali hotel kojemu obzor

seže tek do rubova šume koja obrubljuje velebitski proplanak na kojem je smješten može osvojiti globalno tržište u kojem se paradoksalno sve više prepoznaju i vrednuju prednosti malih sudionika? Odgovor je - kvalitetnom i dobro pozicioniranom internetskom stranicom kao najsnažnijim marketinško-prodajnim i komunikacijskim alatom.

Hoteli koji nemaju internetsku stranicu, danas ne postoje. Hoteli koji

je imaju, ali je nisu dobro pozicionirali, također ne postoje. Uložiti financijska sredstva, vrijeme i umne napore u kreiranje internetske stranice, a ne pozicionirati je ispravno na pretraživačima i ne promovirati je drugim kanalima, jednako je posjedovanju vrhunskog kataloga koji nikada nismo preuzeli sa skladišta tiskare. Osim što ovaj alat služi kao prodajni kanal, njegova velika prednost je što može kvalitetno prezentirati ponudu okruženja, kroz fotografije, video uratke, linkove i slično, u svrhu proizvodnog profiliranja hotela, pozicioniranja i segmentacije tržišta, sa ciljem kreiranja dodatne ponude van visoke sezone i osiguranja bolje popunjenosti na godišnjoj razini. Ličko-senjska županija je bogata brojnim prirodnim i ljudskom rukom stvorenim mogućnostima koje je potrebno samo valorizirati. Sljedeća važna prednost ovog alata pred drugim alatima je što on omogućuje različite načine direktnog kontakta s potencijalnim i stalnim gostima kroz primjerice direktni e-mail, anketni upitnik, newsletter i drugo. Nadalje, modernim dizajnom, internetska stranica će biti stranica koja živi i koja je doživljaj sama po sebi što može biti snažni poticaj potenci-

jalnim gostima s obzirom na fizičku udaljenost između mjesta kupnje i mjesta korištenja usluge. Oni će na taj nači moći vizualizirati i doživjeti ono što kupuju.

Ne iskoristiti prednosti internetske stranice pred drugim prodajno-marketinškim alatima, znači svjesno se odricati vlastite održivosti i profitabilnosti.

Kakva je ocjena kvalitete i sadržajnosti internetskih stranica malih i obiteljskih hotela Ličko-senjske županije i kako treba izgledati kvalitetna internetska stranica?

Pročitajte više u stručnoj reviji za turizam UT, broj 10-11/2012./godina LX/ISSN 1330-6766., str. 60-63.

Za Vilu piše: Sanela Vrkljan, mag.oec. univ.spec.oec.

Nenad Žugaj i Božo Starčević brončani na EP-u u Gruziji

Preuzeto sa: 24 sata
Piše: VLM
Foto: Reuters / Pixsell

24. ožujka. 2013.

Božo Starčević, koji je koji je zamijenio ozlijeđenog Nevena Žugaja, broncu je osvojio u kategoriji do 74 kg. Nenad Žugaj osvojio je broncu u kategoriji do 84 kg

Hrvatska hrvačka reprezentacija osvojila je dvije brončane medalje u hrvanju grčko-rimskim načinom na Europskom prvenstvu za seniore održanom u Gruziji.

Božo Starčević, koji je koji je zamijenio ozlijeđenog Nevena Žugaja, broncu je osvojio u kategoriji do 74 kg. Ostvario je tri pobjede i jedan poraz. U borbi za broncu pobijedio je Nijemca Pascala Eiselea.

Nenad Žugaj osvojio je broncu u kategoriji do 84 kg s četiri pobjede i jednim porazom. U odlučujućoj borbi za brončano odličje bio je bolji od predstavnika Azerbajdžana Samana Tahmasebija.

vijesti iz medicine!

**Prof.dr.sc.
Željko Krznarić**

Novi predsjednik HLZ-a

Na Izornoj skupštini dana 23.2.2013. izabran je novi predsjednik HLZ-a prof. dr. sc. Željko Krznarić.

Željko Krznarić je rođen je 25. lipnja 1960. godine. Znanstveno-nastavno zvanje: izvanredni profesor na Katedri za internu medicinu MEF u Zagrebu. Oženjen, supruga Suzana. Otac dvojice sinova, Juraja i Lovre.

Diplomirao je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1984. godine. Magistarski rad iz područja Biomedicine obranio je 1990. godine na PMF-u Sveučilišta u Zagrebu. Specijalizirao je internu medicinu na KBC Zagreb u periodu od 1988. do 1992. godine. Od 1993. godine radi u Internoj klinici KBC Zagreb, Zavod za gastroenterologiju i hepatologiju.

Doktorat znanosti iz područja medicine stekao je 1997. godine na MEF Sveučilišta u Zagrebu sa temom „Vrijednost kontinuiranog praćenja serumskih koncentracija proteina akutne faze i oligoelemenata u Crohnoj bolesti“.

Užu specijalizaciju iz gastroenterologije i hepatologije položio je

2001. godine, a europsku akreditaciju iz gastroenterologije i hepatologije (Fellow of European Board of Gastroenterology and Hepatology,

FEBGH) 2010. godine.

U statusu predavača kliničke prehrane (ESPEN Faculty Member). 2004. godine izabran je u zvanje primarijus. Od 2007. pročelnik je Kliničke jedinice za kliničku prehranu KBC Zagreb.

Zamjenik je voditelja Studija medicine na engleskom jeziku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Sudjeluje u nastavi i na Prehrambeno biotehnoškog fakultetu u Zagrebu. Član je Povjerenstva za bolničku djelatnost Hrvatske liječničke komore.

Predsjednik je Hrvatskog društva za kliničku prehranu HLZ-a i rizičar Hrvatskog gastroenterološkog društva.

Član je Povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine MZ RH. Član je NESG (Nutritional Education Study Group) ESPEN-a (European Society for Clinical Nutrition and Metabolism) i predsjednik Adriatic Club of Clinical Nutrition.

Član je Upravnog odbora International Confederation for Nutrition Support Organizations (ICNSO) i član American Society of Parenteral and Enteral Nutrition (ASPEN). Član je WGO (World Gastroenterology

Organization) te član Finance Committee of WGO.

Član je EAGE (European Association of Gastroenterology and Endoscopy) i ECCO (European Crohn's and Colitis Organization).

Član je Training Recognition Committee EBGH za akreditiranje europske specijalizacije iz gastroenterologije i hepatologije.

Predstavnik je HLZ u UEMS-u. Koautor je europske specijalizacije iz gastroenterologije i hepatologije (EBHG i UEMS-a).

Aktivno sudjeluje u provođenju domaćih i međunarodnih znanstvenih projekata iz kliničke prehrane, gastroenterologije, upalnih bolesti crijeva te onkologije probavnog sustava u statusu voditelja ili suradnika.

Autor je brojnih znanstvenih i stručnih publikacija, autor i koautor nekolicine sveučilišnih udžbenika i stručnih knjiga. Voditelj je povjerenstva ESPEN LLL (The Life Long Learning) na projektu u okviru EU programa Leonadro da Vinci.

Član je uredničkih odbora i recenzent znanstvenih i stručnih časopisa u zemlji i inozemstvu (Nutrition (SAD), Clinical Nutrition (EU), Clinical Nutrition & Metabolism (Italija), Nutrition & Metabolic Therapy (Poljska), Pharmaca, Croatian Medical Journal, Liječnički vjesnik, Bilten za lijekove KBC Zagreb). Održao preko 200 znanstvenih predavanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

Nagrade: Award of Excellence, časopis Nutrition, Syracuse, SAD. Nagrada Rektora Sveučilišta u Plevenu, Bugarska za razvoj znanosti. Diploma Hrvatskog liječničkog zbora 1999. i 2009. godine.

V

Miroslav Marjanović Gonza

Rođen je u Prnjavoru Čuntićkom kod Petrinje 1959. god. od oca Ivana i majke Ane, rođ. Radošević.

Nakon osnovne škole i gimnazije završio pedagošku akademiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Do 1990. radio kao razredni nastavnik u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a od tada do danas živi i radi u Austriji.

Još od osnovne škole bio je literalno aktivan preko raznih predstava i natjecanja. Sve emocije stvorene životnim događanjima akumulirali su se podsvjesno u glavi, te

nakon dugo vremena preko ruke i olovke pretvoreni u poeziju na papiru. Napisao je u 4 zbirke više od 600 pjesama svih tematika te nekoliko u proznom izričaju. Neke od njih ekskluzivno predstavljamo u našem časopisu.

K tebi ushićen da krenem

Želio bih voljeti svemir

Kao što volio sam nju

Srce da mi ljubeći treperi

Nemir da me obuzme u snu

Suza da mi ljubi gladno dijete

Manji da sam od truna u oku

Štujem samo misao duboku

Spoznaje vječno da mi prijete

I da šutim i da dajem

Hrabrost nudim krhkom miru

Boli tuđe okom da naviru

Zbog zabluda da se kajem

Da ne pjevam o svom križu

Ne vidjevši brata jade

Pjesma da mi ljubiti znade

Čuda da se nebom nižu

Sitnost svoju da sakrijem

Gubavcima sluga da sam

I u magli put mi jasan

Gorke sudbe kalež pijem

K tebi ushićen da krenem

Licemjerju omču stavim

I da svjetlo grešan slavim

Iz kaljuža da se prenem

Čudo je i tajna

Glazba je ko pričest

Dušu krijepi

Tijelu snagu daje

Čudo je i tajna

Zanesen sam glazbom

Samo neka traje

Sve dok traje

Snovi ti se nižu

Stvarnost prestade

Umuknu li muze

Čarolija minu

I božansko nestade

Bezvremešje

Kad prevarim vrijeme

I kad sati nazad krenu

Sve ure će izdahnuti

I otkucaji da zanjeme

Polomit ću krila trenu

Da ne leti brže od života

Ko godina dan će trajat

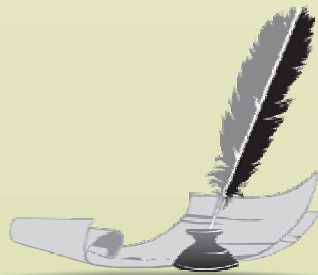
I noći će prosit mijenu

U vječnosti i žurba će minut

I stres svaki izgubiti smisao

Mir će vladat bezvremešjem

I svoj djeci zvijezde skinut

Pripremio: Davor Jutriša

Poštovani čitatelji!

Objavljujemo neke od hrvatskih domoljubnih pjesama napisanih između 1831. i 1941. godine čiji su autori poznati Hrvatski pjesnici. Većina pjesama nikad nije ušla u školske udžbenike poslije 2. svj. rata u vrijeme komunističkog režima.

HRVATSKA DOMOVINA

Hrvatsko rodoljubno pjesništvo

Tiskano u Zagrebu, 1942.

Neznani grob

Dizao je za slobodu
U junačkoj barjak šaci,
Tko bi znao, gdje je pao
Med tolikim med mrtvacima.

Puhnu li su vjetri pusti,
Raznijeli su prah junaku;
Ostala je samo krvca
Osušena na barjaku.

Strunuo je barjak slave
Kroz tolika duga ljeta,
A krvca je postanula
Domovine gruda sveta.

Al na grobu nepoznatom
Nema krsta, nema znaka;
Nitko ne zna, gdje se skriva
Osušena krv junaka.

Ah, al kolom naokolo
Vesela se pjesma ori;
Što slobodno srce čuti,
To slobodna usna zbori.

Tu unuku djedo priča
Sva vremena ona stara;
Kazuje mu u pó čela
Uspomene od handžara.

Pa se onda kolo krene,
Slatka pjesma srca blaži;
Preko kola golub lijeta,
Golubicu svoju traži.

Za golubom, pticom bjelom,
I gavran se crni jati,
On bi pao, gdje je stao
Onaj grobak nepoznati.

Al ga plaši pjesma orna,
Pa se koban dalje vije,
Gdje slobode slatke nema,
Gdje pjesama čuti nije.

A na grobu nepoznatom
Nema krsta, nema znaka;
Nitko ne zna, gdje se skriva
Osušena krv junaka.

Silvije Strahimir Kranjčević

Promocija knjige

Dana 13. ožujka 2013. g u organizaciji BRATJE HRVATSKOG ZMAJA (BHZ), u njihovim prostorijama, kula nad Kamenitim Vratima, održan je prikaz knjige "LIKA I PODGORJE" NA BRANIKU DOMA I NARODA autora Ivana Vukića.

Autor knjige Ivan Vukić - Ive rođen je u Gospiću 1940. godine. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a građevinsku tehničku u Rijeci.

Odgojen u patrijarhalnom duhu, ali sa puno ljubavi prema domovini, hrvatskom narodu (kako sam kaže da su Hrvati odabran narod Božji) obitelji i bogu vrlo brzo je našao istomišljenike domoljube koji su

imali i svoj moto "BOG I HRVATI" po uzoru na oca domovine dr. ANTU STARČEVIĆA.

Sa prijateljima BRANIMIROM PETENEROM i VITOMIROM DVORSKIM osnovao je političku udrugu pobunjeničkog karaktera "Organizacija Revolucionarne Antikomunističke Omladine" (ORAO) u koju su bili uključeni učenici pomorske škole i gimnazije.

Kao pripadnik HOP-a "Hrvatski Oslobođilački Pokret" uhićen je 1965.g. i osuđen na 8 god./ pravomoćno na 6 god. strogog zatvora, u kaznionici Stara Gradiška. Uvjetno je otpušten 1970. god.

U Gospiću se nije mogao zaposliti. Raznovrsnim je pritiscima uz izolaciju cijele obitelji protjeran. Kako sam kaže, Božjom providnošću put ga je naneo u Zadar, gdje se nastanio i zaposlio, te započeo novi ►►

**Baka Jela iz Like
prva je izumila
QR kod**

život. Život političkog robijaša nije bio lak. Stalni obavijesni razgovori od strane Udbe, nemogućnost kretanja, te skoro gubitak posla 1971.god. zbog aktivnosti u M. Hrvatskoj nisu otupili njegov revolucionarni duh. Borba za Hrvatsku i hrvatski narod, istinu i pravdu, nastavila se i dalje, te je tako 1990. god. postao povjerenik HSP-a za općinu Zadar i već prije samoga rata pripremao za ratna zbivanja. Kako to već biva zbog puno raskola u stranci, a sa željom za dobrobit Hrvatske, sa par prijatelja izlazi iz stranke. Uključuje se u obranu domovine u postrojbi za posebne namjene

"KRALJ TOMISLAV" a kasnije u logističkoj bazi. Suosnivač i redovnik je HRVATSKOG OBRANBENOG REDA (HOR). Kako živi u Gospiću predsjednik je podružnice HRVATSKOG DRUŠTVA POLITIČKIH ZATVORENIKA (HDPZ).

Ova vrijedna knjiga od 1070 stranica arhivskog gradiva, svjedočanstva su žrtava kao i samog pisca o zločinima Jugo-partizana, Ozne, Udbe i četnika nad Hrvatima Like i Podgorja i kao takva iznimno vrijedan dokument, ili kako je urednik napomenuo u osvrtu svojervrstan registar, ne samo za Liku i Pogorje, već i za cijelu Hrvatsku.

Udruga Ličana VILA VELEBITA i društvo Gospićana u Zagrebu skromno se pridružilo samom predstavljanju knjige, te se obavezalo na jesen ponovno napraviti prikaz u širem obimu.

Knjiga je premjerno prikazana u Gospiću 2012.god. U prostorijama BHZ kao prikazivači Željko Zubović BHZ - voditelj prikaza, Tomislav Martić - dramski umjetnik, Tomislav Jonić HDPZ, Antun Abramović BHZ - povjesničar i Branimir Petener HOR - urednik.

Valja napomenuti da je pisac građu sakupljao puno desetljeće i da je pisana na korienskom pismu što joj daje poseban dar.

V
*Za Vilu piše: Drago Asić
predsjednik društva Gospićana u Zagrebu*

Na pomolu je još jedno revolucionarno otkriće u kojem će glavnu ulogu imati Hrvati. Naime, ako je vjerovati priči priči koja je u vrlo kratkom vremenu obišla cijeli svijet, baka Jela iz Like prva je izumila QR kod, motiv koji se danas koristi u modernim tehnologijama, a koji je njoj služio kao inspiracija u njenom svakodnevnom radu.

Vjerovatno neke podzemne vode u Lici stvaraju "genijalce" jer nakon najvećeg hrvatskog znanstvenika Nikole Tesle, Ličani su dobili i baku Jelu, ženu o kojoj danas s poštovanjem pričaju najveći svjetski vođe, a čiju karijeru pomno prate vrhunski znanstvenici i najveći izumitelji današnjice.

Nema sumnje da bi zbog bake Jele Lika još jednom mogla ući u svjetske znanstvene anale. Ovu vizionarku su posjećivali Amerikanci i Japanci pokušavajući dokučiti kako je baka Jela prije svih osmislila QR kod kojeg ona jednostavno zove - Šiljur ne razmišljajući da je svojim otkrićem razbila mistifikaciju i dugo čuvano tajnu o QR kodu.

22. obljetnica redarstvene akcije „KRVAVI USKRS“ i pogibije Josipa Jovića na Plitvicama

Foto: Tihomir Marjanović Šima

Prvi put se u zadnje dvadeset i dvije godine datumom poklopila s Uskrsom obljetnica redarstvene akcije iz 31.03.1991. godine pod nazivom „Krvavi Uskrs“ na Plitvicama. Zanimljivo je da su na 22. obljetnicu 31.03.2013. godine i vremenski uvjeti bili gotovo isti kao i te 1991. godine, duboki snijeg, magla i kiša. No, to nije zasmetalo brojnim sudionicima te akcije koji se danas okupljaju u veteranskim udrugama

„ATJ LUČKO 90“, „TIGAR 90/91 RAKITJE“ i „PRVI HRVATSKI REDARSTVENIK“, da dođu po lošim vremenskim uvjetima i na sam dan Uskrsa na Plitvice i budu nazočni 22. obljetnici te akcije. Među nekoliko stotina okupljenih koji su došli izraziti najdublje poštovanje prema žrtvi sudionika akcije i prvom poginulom u Domovinskom ratu Josipu Joviću, uz ostale goste bila je i obitelj poginulog i brojni prijatelji i štovatelji iz Domovinskog rata.

Ovom prigodom devet pripadnika USP „Grom“ PU Karlovačke, istrčalo je ultra-maraton od 97 km od Karlovca do Plitvica. U službenom dijelu protokola prva je položila vijenac i upalila svijeću majka poginulog Josipa Jovića s obitelji, zajednički vijenac su položili i zapalili svijeće izaslanstva Predsjednika RH-e, Sabora RH-e i Vlade RH-e. Zatim, isto su učinila izaslanstva MORH-a, GSHV-a, MUP-a, MB-a i Grada Zagreba. Na kraju, predstavnici Ličko-Senjske županije, NP Plitvička jezera i udruge iz Domovinskog rata. Za istaknuti je da se oštrim govorom nazočnima obratio jedan od zapovjednika akcije, general u mirovini, Josip Lucić. On je u svom dužem obraćanju naveo značajke akcije „Krvavi Uskrs“ u periodu Domovinskog rata kada je 1990/1991. postojao samo MUP kao jedina uzdanica hrvatske obrane. Isto tako, osvrnuo se i na današnje loše stanje u društvu kao i loš odnos prema braniteljima za što krivi sve političke opcije koje su bile do sada na vlasti, zbog čega je više puta uz odobravanje prekidao pljeskom.

Također su govorili izaslanik predsjednika Sabora Milorad Batinčić, izaslanik predsjednika Vlade Ranko Ostojić i izaslanik predsjednika RH Siniša Tatalović. Njihove govore veliki broj nazočnih branitelja nije htio slušati. Uz ostalo, zasmetalo ih je i što se nitko od predsjednika navedenih institucija nije pojavio, te su se udaljili nekoliko desetaka metara uz negodovanje. K65 tad je za govornicu došao iz vojnog ordinarijata biskup Juraj Jezerinac, nazočni su se ponovo priključili skupu. Na žalost, ova obljetnica nije protekla u pozitivnom ozračju kao proteklih godina. Uzroke možemo tražiti u gospodarskoj krizi, sve lošijem standardu branitelja i sve manjem povjerenju spram političara. Ali kako se moglo čuti branitelje najviše smeta odnos prema njima od strane nadležnih institucija koje nemaju dovoljno sluha za njihove probleme, te medija koji često puta neprimjerenom izvještavaju o braniteljima. Na kraju i po završetku službenog dijela, druženje je nastavljeno u obližnjem restoranu „Poljana“ na zajedničkom ručku.

Povjesnica postrojbi koje su sudjelovale u akciji „KRVAVI USKRS“ do 31.03.1991. godine

Kao aktivni pripadnik ATJ Lučko od njenog osnivanja i izravni sudionik ove akcije, a kako bi naši čitatelji bolje razumjeli što je prethodilo i dovelo do akcije redarstvenih snaga 31.ožujka 1991. godine na Plitvi-

cama, potrebno je vratiti se na 05.08.1990. godinu.

Radi nedovoljne zastupljenosti građana hrvatske nacionalnosti u MUP-u RH-e, hrvatsko političko vodstvo donosi odluku i u okviru tadašnjih zakona organizira 05.08.1990. godine tečaj za prve hrvatske redarstvenike za njih oko

Foto: Pixsell

1800. Međutim, 17.08.1990. počinje tzv. „balvan revolucija“. Srpski teroristi podižu barikade na području Knina i još nekih gradova u Dalmaciji i balvanima blokiraju prometnice. Redarstvenici s tri helikoptera iz Zagreba s policijske akademije kreću uspostaviti ustavno pravni poredak RH-e, ali ih dva aviona Mig 21 JNA presreću i pod prijetnjom rušenja vraćaju u Zagreb. Ovim se činom JNA sve otvorenije stavlja na stranu srpskih terorista. Zbog pristrane reakcije JNA i „balvan revolucije“

Tuškanac, a dio je raspoređen po policijskim upravama diljem Hrvatske.

Dana 28.09.1990. dolazi do pobune i razoružavanja policajaca hrvatske nacionalnosti od strane radnih kolega srba u policijskim postajama Glini, Petrinji i Dvoru na Uni. Policajci srpske nacionalnosti uz pomoć dijela lokalnog srpskog stanovništva zaposjedaju već spomenute policijske postaje i naoružavaju se. ATJ-Lučko na čelu s prvim zapovjednikom Markom Lukićem vraća pod našu kontrolu navedene policijske postaje i uspostavlja javni red i mir te narušeni Ustavno pravni poredak RH. U održavanju mira priključuje se i dio redarstvenih snaga na čelu s Gentom Međugorcem. Dana 28/29.09.1990. u noćnim satima od neprijateljskog snajpera biva teško ranjen, njihov pripadnik Josip Božičević koji je ujedno i prvi ranjenik u domovinskom ratu. Po istom obrascu 1.3.1991. policajce hrvatske nacionalnosti „kolege“ srbi razoružavaju u policijskoj postaji Pakrac i zauzimaju istu. Opet na poprište događaja dolazi ATJ – Lučko s ostalim jedinicama za posebne

Foto: Robert Fajt / Cropix

Foto: Robert Fajt / Cropix

namjene Mup-a RH i zajedničkim snagama vraćaju pod našu kontrolu policijsku postaju Pakrac. U međuvremenu vojni vrh JNA i srbijansko vodstvo u sastavu: Borisav Jović, Slobodan Milošević i Veljko Kadijević, rade pripreme kako bi uvele izvanredno stanje i srušili demokratski izabranu hrvatsku vlast. Dana 17.03.1991. dolazi do dramatične sjednice predsjedništva SFRJ gdje zapovjedništvo JNA i otvoreno traži uvođenje izvanrednog stanja i predlažu da oni riješe vojnim udarom situaciju u RH. Tada im to ne uspijeva jer član predsjedništva iz BiH Bogić Bogičević pri glasovanju bio je

protiv. Političko-vojni trojac bivše SFRJ Jović, Milošević i Kadijević ne odustaju od svojih namjera te rade pripreme za vojni udar i još otvorenije JNA stavljaju na stranu srpskih terorista koje i kontinuirano naoružavaju. Dana 25.03.1991. godine SDS organizira miting na području Plitvica tvrdeći da je NP plitvička jezera srpski i da on treba biti dio „SAO KRAJINE“ tj. u konačnici „velike Srbije“. Potom 28.03.1991. smjenjuje se legalno izabrano vodstvo NP Plitvička Jezera i zaposjedaju ga pristigli autobusom iz Knina „martićevi milicajci“.

U Zagrebu zasjeda političko vodstvo Republike Hrvatske daje ultimatum srpskim teroristima da se povuku, ali oni to odbijaju. Zatim naše vodstvo donosi odluku i na Veliku Subotu 30.03.1991. godine izdaje zapovijed da se pošalju redarstvene snage na Plitvička Jezera. Dakle, u zapovijedi stoji kako redarstvene snage moraju 31.03.1991. godine ujutro do

8h na tom području osigurati Ustavno pravni poredak Republike Hrvatske i uspostaviti policijsku postaju. Po dobivenoj zapovjedi ATJ-Lučko s dvadesetak pripadnika vrši pripreme i 31.03.1991. godine u ranim jutarnjim satima kreće prema Plitvicama. Zauzima se Koranski most i provjerava njegovo možebitno miniranje od strane srpskih terorista. Kada se sve provjerilo i most osigurao omogućava se uvođenje ostalih snaga iz ATJ- Lučkog i PJ Rakitje. Na čelu kolone vozila je oklopni transporter iz ATJ-Lučko i ostalim pripadnicima a potom autobus i kamioni iz PJ Rakitje. Kolona vozila nailazi na prve barikade i upada u zasjedu. Srpski teroristi otvaraju vatru na sva vozila iz raznog pješačkog naoružanja lovačkog i vojnog porijekla. Ispaljuju i tromblonsku minu na autobus iz koje zaboravljaju izvaditi osigurač pa na sreću ne dolazi do eksplozije. Od mnoštva ispaljenih metaka koje su srpski teroristi ispalili po svim vozilima mučki je ranjeno 7 pripadnika PJ Rakitje. Nakon višesatnog okršaja i puškaranja ▶▶

vijesti

**Uskoro po dokumente
bez troškova
za biljege?**

U tijeku je izrada plana kojim bi se ukinuli biljezi do sto kuna. Postoji radna verzija projekta, ali prvo treba vidjeti koliko to košta i tko se tim sredstvima financira

uklanjaju se barikade, a naše snage napreduju. Pri kraju akcije pogođen je od strane srpskih terorista još jedan pripadnik PJ Rakitje i hrvatski redarstvenik Josip Jović koji je zadobivši prostrijeljnu ranu u predjelu prsa podlegao i tako postao prvi poginuli hrvatski branitelj u domovinskom ratu. Ovi gubici nisu pokolebali naše redarstvene snage. Po neopisivim uvjetima u gustoj šumi, magli, dubokom snijegu, redarstvenici su uspješno okončali ovu akciju. Srpski teroristi su protjerani prema Korenici i oslobođen je NP Plitvička jezera, a ova akcija dobiva naziv „Krvavi Uskrs“. Gubici srpskih terorista su: jedan poginuli Rajko Vukadinović, a 29 srpskih terorista je uhićeno među kojima i Goran Hadžić i Borivoj Savić koji su bili jedni od čelnika SDS-a, a kasnije i vođe pobunjenih srba i srpskih terorista u istočnoj Hrvatskoj. Iako u podmukloj i kukavički pripremljenoj zasjedi naši redarstvenici ili tada popularno zvane „JAKE SNAGE MUP-a“ u svim gore navedenim akcijama, visoko profesionalno i čisto nošeni i motivirani domoljubljem i hrabrošću, izvršili su besprijekorno svoje zadaće. Unatoč čistoći akcije uspostavu tzv. „SAO KRAJINE“ na Plitvicama tada pokušava spasiti JNA koja dolazi kao tampon zona i razdvaja dvije strane ali uvijek okrenutih tenkovskih cijevi prema redarstvenicima. Njihov cilj je bio ne dopustiti uspostavu Ustavno-pravnog poretka RH prema ostalom

dijelu tzv. „SAO KRAJINE“, a istu po crti „Virovitica-Karlovac-Karlobag“ pripojiti „velikoj Srbiji“.

Ilustracije radi, tadašnja „5. armijska oblast“ aktivirala je 30 000 aktivnih i pričuvnih „oficira“ i vojnika JNA (nažalost, redarstvenicima je bio neprijatelj i dio istih hrvatske nacionalnosti od kojih su neki prešli na našu stranu nakon 6 mjeseci od akcije, a neki nikada), te oklopne i zračne snage koje su cijelo vrijeme pratile razvoj situacije. Odlučnošću redarstvenika i hrvatskog političkog vodstva akcija je uspješno okončana i ubrzo se uspostavlja policijska postaja Plitvice u koju dolaze redarstvenici iz Gospića i brane postaju sve do 31.08.1991 godine. Nakon tog datuma NP Plitvička jezera ponovno okupiraju srpski teroristi i tek se u vojno redarstvenoj akciji „Oluja“ NP Plitvička jezera konačno trajno oslobađaju.

Značenje ove akcije na Plitvicama kao i općenito važnost specijalnih postrojbi MUP-a koje su osnovane 1990. godine i bile prve na braniku domovine je nemjerljivo. Navedene postrojbe su svojom hrabrošću i prvim uspjesima poticale na organiziranje i drugih naših postrojbi i bile jezgra stvaranja OSRH u cjelini što se ne smije nikada zaboraviti.

V

Za Vilu piše: Vlado Marić

U tijeku je izrada plana kojim bi se ukinuli biljezi do 100 kuna pa će građani biti u mogućnosti putovnicu izvaditi samo jednim dolaskom u prostorije policije, samo uz predočenje osobne iskaznice.

Administrativni poslovi trebali bi se maksimalno pojednostaviti nakon informatizacije javne uprave.

Točno je da razmišljamo o ukidanju biljega, ali to je zasad samo ideja, odnosno radna verzija projekta, rekao je za Jutarnji list Darko Parić, pomoćnik ministra uprave za e-Hrvatsku. Prvo treba vidjeti koliko to košta i tko se tim sredstvima i u kojoj mjeri financira.

Ministarstvo uprave za početak planira informatički povezati ministarstva kako bi se građanima smanjio teret.

Kabel servis
 ■■■ poduzeće za izgradnju, trgovinu i usluge d.o.o.

T. +385 1 369 60 81
 F. +385 1 369 60 82
 M. +385 98 454 945
 E. kabel-servis@zg.t-com.hr

RESTAURANT Stara poštarica

Otvoreno 10.10.1987. godine na 100. rođendan Zvonimira Pape Rogoza
 Restoran u kojem je osnovana Udruga Ličana "Vila Velebita"

ZAGREB
 Ogrizovićeva 8
 Trešnjevka

vl. Marko Jurković

Domaća lička kuhinja – roštilj na drveni ugljen

Osvježite se uz pivo po izboru
 Izdajamo: Ožujsko - svijetlo i tamno
 Velebitsko - svjetlo, tamno, kasačko

Očekujemo vas na: domijencima, svečanim ručkovima, zarukama, svadbama, krštenjima, ...
 Zaželite li se domaćih ličkih specijaliteta, ... ne izlazite iz Zagreba - navratite kod nas !

Informacije na tel: 01/382 00 23, 01/382 04 22

Poznati Ličani

Stjepan Barun Sarkotić od Lovčena

(1858. - 1939.)

Ex. g. v. Sarkotić
Stjepan

1915

HOF-PHOTOGRAPH
L. GRILLICH, WIEN
IV. WIEDNER HAUPTSTR. 12
XVII., WAHRINGERSTR. 91.

Stjepan barun Sarkotić rodio se u Sincu kod Otočca 4. listopada 1858. - Beč, 16. listopada 1939. bio je hrvatski general, posljednji zemaljski poglavar Bosne i Hercegovine, vojni upravitelj Dalmacije i Crne gore.

MS

Ovu visoku dužnost preuzeo je 22. prosinca 1914. Tu dužnost obnašao je gotovo pune četiri godine, boreći se za interese Hrvata u Hrvatskoj i

*Stjepan barun Sarkotić
Hrvatska vojska u Bosni, 06/1914.*

*KONAK"- Sjedište Vlade u Sarajevu.
Iz Konaka je Sarkotić vodio administraciju. Izvor: Vojno-povijesni muzej Beč*

Bosni i Hercegovini, sve do 3. studenog 1918. kada je upravu tom zemljom predao Glavnome odboru Narodnoga vijeća SHS za Bosnu i Hercegovinu.

Vojna karijera

Stjepan je nakon gimnazije, koju je pohađao u Senju, nastavio školovanje u Vojnoj akademiji u Bečkome Novome Mjestu. Nakon školovanja 1884. godine premješten je u 16.

pješačku regimentu stacioniranu u Trebinju. Sljedeće tri i pol godine služio je kao časnik sudjelujući u vojnim pohodima u Bosni i Hercegovini i u Crnoj Gori. Kako je kao časnik bio izuzetno discipliniran i nadaren upućen je u 1. brdsku brigadu u Mostaru. Njegova vojna karijera nezaustavljivo je tekla naprijed pa je nakon tri godine unaprijeđen u časnika za obavještajne poslove. Taj ga posao odvodi u Srbiju, Bugarsku i Makedoniju, a boravio je u Kazanu na rijeci Volgi u Rusiji kako bi naučio ruski jezik. Postavši bojnik, Sarkotić je imenovan zapovjednikom stožera 7. pješačke divizije u Osijeku slijedeće četiri godine, a zatim je opet na godinu dana dodijeljen regimentu u Pragu u činu potpukovnika. Od 1900. do 1903. bio je načelnik stožera u Puli, u međuvremenu je promaknut 1901. u čin pukovnika. Godine 1907. preuzeo je zapovjedništvo 5. pješačke brigade u Linzu i bio promaknut u čin general-bojnika. Nakon godinu dana dodijeljeno mu je zapovjedništvo nad 88. zemaljskom streljačkom regimentom, a 1910. preuzima zapovjedništvo 44. domobranske pješačke divizije. Unaprijeđen je u podmaršala 2. studenoga 1911. i naslijedio 10. travnja 1912. Svetozara pl. Borojevića kao zapo-

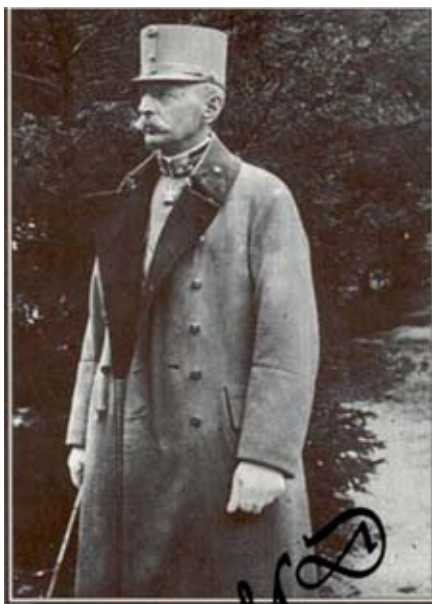

*General Stjepan Sarkotić u inspekciji topništva hrvatske vojske 1912.
Izvor: Vojno-povijesni muzej Beč*

vjednoga generala VI. Kraljevskoga domobranskog okruga, zapravo zapovijedao je hrvatsko-slavonskim domobranstvom sa sjedištem u Zagrebu.

Prvi svjetski rat

Početkom Prvoga svjetskog rata, Sarkotić je zapovijedao 42. domobranskom pješačkom divizijom. Pošto se iskazao u borbenim djelovanjima na srbijanskoj fronti, biva proglašen viteзом 2. Reda željezne krune 1914. Krajem te godine imenovan je vojnim guve-

merom za Beograd. Pozvan je u Beč i promaknut u generala pješaštva, a car Franjo Josip imenovao ga je 22.

Cetinje, glavni grad Crne Gore, 1916. osvojen od hrvatske vojske

prosinca 1914. za zapovjednoga generala u Bosni i Hercegovini i Dalmaciji. Tim postavljenjem Sarkotić je u biti držao cijelu vlast Bosne i Hercegovine i Dalmacije u svojim rukama. 1915. Godine organizirao je pohod na Crnu Goru. Dana 7. siječnja 1916. je iz baze u Bokokotorskom zaljevu general Sarkotić krenuo na Crnogorce koji su

držali Lovćen. Uz potporu topništva Lovćen je osvojen, palo je i Cetinje. Iste godine je 17. studenoga promaknut u general-pukovnika. Postavši izuzetno osjetljiv na nacionalno pitanje kod južnih Slavena, Sarkotić je promišljao o načinu rješavanja i bio je svjestan da rat nepovratno mijenja raspoloženje naroda unutar Monarhije.

Već 1917. g. počela su u rasprave i razmišljanja kako Slovence, Hrvate i Srbe u Austro-ugarskoj učiniti relevantnim političkim faktorom. Upravo je Sarkotić bio jedan od glasnijih zagovornika trijalističkoga uređenja Monarhije. Njegov zahtjev se temeljio na hrvatskome državnome pravu po kojemu je Monarhija 1878. g. dobila Bosnu i Hercegovinu na Berlinskome kongresu. Ali, i kao mnogo puta ranije, Austrija se ponašala prema Hrvatima i hrvatskim

zemljama dvolično i nepošteno, koristeći hrvatsko državno pravo kad joj je to trebalo i zanemarujući ga kada joj to nije odgovaralo. Upravo su se u Bosni i Hercegovini lomile najjače silnice političkih interesa: Srbi su bili u cijelosti naklonjeni Srbiji, Hrvati su težili ujedinjenju s Hrvatskom, dok su se muslimani kolebali.

Hrvatska vojska sa kolonom teretnih životinja na serpentskoj cesti na Lovčenu. Osvajanje Lovčena je vrhunac Sarkotičeve karijere.

Izvor fotografija: Austrijska nacionalna biblioteka (NB) i Vojno-povijesni muzej Beč

Slomom Austro-Ugarske monarhije umirovljen je 1. prosinca 1918. god. Završetkom vojne karijere Sarkotić nije ostao pasivan. Jedno kraće vrijeme po umirovljenju živio je u

MŠ

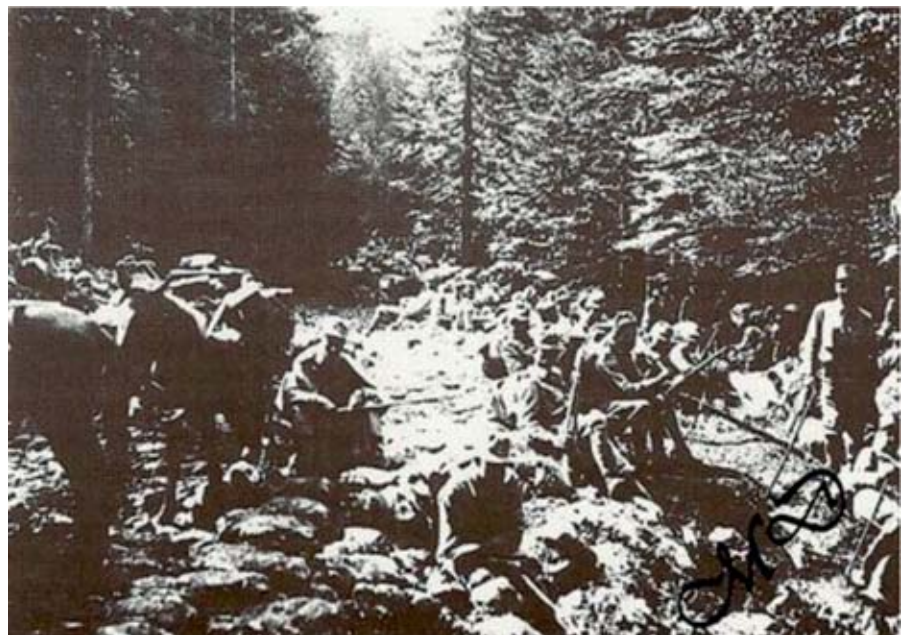
Hrvatskoj, ali se ubrzo trajno nastanio u Beču pošto su ga beogradske vlasti počele progoniti.

U ožujku iste godine predložio je Caru da Bosnu i Hercegovinu pripoji Hrvatskoj. Kako reakcije nije bilo, u svibnju 1918. g. Sarkotić predlaže da

se Bosni i Hercegovini dodijeli autonomija kao corpus separatum pod austrijskom krunom. Sarkotić je nastojao pošto-poto očuvati Monarhiju želeći da Bosna i Hercegovina ne potpadne pod srbijansku vlast. Zato je krajem svibnja nakon rasprave na Carevinskome vijeću ponovno predložio da se ova zemlja ujedini s Hrvatskom. Grof István Tisza poslan je u ime vlade u rujnu 1918. u Bosnu i Hercegovinu da procijeni političku situaciju. Sarkotić je nevoljko dočekao Tiszu, držeći da

je njegov dolazak "neumjesan", no pokorio se je carevoj želji, jer je nakon smrti cara Franje Josipa, kod novoga cara Karla, bio glavni čovjek za pitanja južnih Slavena. Tiszin posjet Sarajevu, Sarkotić je ocijenio kao potpuno neuspjelo i kao žalostan kraj jedne pogrešne politike. Tiszine planovi uključivanja Bosne i Hercegovine u Mađarsku lokalni su političari odbacili, što ne treba čuditi jer je razgovarao s prosrpski orijentiranim političarima iz sva tri naroda. Mađarski grof je potom predložio provođenje plebiscita kojim bi se odlučilo o Bosni i o Hercegovini, držeći da bi takav potez potisnuo ili barem odgodio srpski nacionalizam. Sarkotić je inzistirao da se ujedini Dalmacija s Hrvatskom i Slavonijom i Bosnom i Hercegovinom, što bi umirilo Hrvate i ohladilo ih od ujedinjenja južnih Slavena sa Srbijom. Tisza je bio još odranije isuviše krut protiveći se ikakvim povlasticama prije završetka rata, cijela mađarska politika Trijalizam nije prihvaćala.

Svi Sarkotićevi naponi pojašnjavanja političkih prilika u Bosni i Hercegovini nisu imali odjeka, lokalni političari su ga izvještavali da se njihova lojalnost mijenja s promjenom vojne situacije. Predstojniku careva vojnoga ureda, generalu

Odmor hrvatske vojske; 4. planinska brigada za vrijeme osvajanja Sandžaka, 08/1914. Izvor fotografija: Austrijska nacionalna biblioteka (NB) i Vojno-povijesni muzej Beč

Hrvatska vojska uz 70 mm planinski top tijekom zauzimanja Tare u Srbiji 1914.
Izvor fotografija: Austrijska nacionalna biblioteka (NB) i Vojno-povijesni muzej Beč

Egonu Zeidler-Sternecku, poslali su brzjav u kojem su naveli da će na jugu Monarhije doći do posvemašnje destrukcije ako se ne ujedini Dalmacija te Bosna i Hercegovina s Hrvatskom i Slavonijom. Upozorili su da je to posljednji trenutak za provedbu toga rješenja: Ne bude li iskorišten taj posljednji trenutak, dinastiji i Monarhiji će vjerno hrvatstvo biti neopozivo otjerano u jugoslavensku kolotečinu, u kojoj će i ono propasti.

Kraljevina SHS

Slomom Austro-Ugarske monarhije umirovljen je 1. prosinca 1918. god. Završetkom vojne karijere Sarkotić nije ostao pasivan. Jedno kraće vrijeme po umirovljenju živio je u Hrvatskoj, ali se ubrzo trajno nastanio u Beču pošto su ga beogradske vlasti počele progoniti.

Sarkotić se nije pomirio s uspostavom Kraljevine SHS pod dominacijom Beograda pa je nastavio s političkim djelovanjem iz mirovine. Kremlju hrvatskih emigracijskih državotvornih snaga u Beču pored Sarkotića pripadao je pukovnik Ivan Perčević i Stjepan Duić. Oni su utemeljili Hrvatski komitet na čijemu čelu je bio upravo Sarkotić. U ovome komitetu Sarkotić je djelovao sve do siječnja 1929. g. kada je liderstvo od njega preuzeo dr. Ante Pavelić. No pošto austrijska vlast nije bila sklona rješavanju hrvatskoga pitanja, jer je imala iznimno dobre odnose s

Kraljevinom Jugoslavijom, svaka pomoć je izostala. Ipak Sarkotić nije ostao pasivan, u austrijskomu tisku se oglašavao, pišući protiv Jugoslavije i Karađorđevića u listu Reichpost i zalažući se za samostalnu Hrvatsku.

Već u godinama i duboko razočaran politikom europskih zemalja umro je 16. listopada 1939. u Beču na početku Drugog svjetskog rata.

Sarkotić je u hrvatskim zemljama svakako bio izuzetno ugledna osoba. Godine 1916. proglašen je počasnim građaninom grada Zagreba. Također je bio počasni predsjednik austrijske Carske udruge strijelaca, a o njegovim zaslužnim odličjima mogao bi se napisati poseban članak. General Stjepan Sarkotić bio je čovjek blistave vojne i visoke političke karijere s dubokom sviješću o sudbini hrvatskoga naroda u Hrvatskoj, ali i u Bosni i Hercegovini u Austro-ugarskoj monarhiji, sluteći njegovu zlu sudbinu u nadolazećim državno-pravnim svezama sa Srbijom i Crnom Gorom. Osobno se trudio preduhitriti nepovoljne povijesne događaje za svoj narod, no bio je nemoćan sam se suprostaviti egoističnim političkim interesima, prije svega, Mađara, a dijelom i Austrijanaca. Bio je to čovjek kojemu

je bilo sasvim jasno da je hrvatska budućnost vezana za istok bila loša politička opcija i da bi svaka srednjoeuropska inicijativa bila kud i kamo bolja, naravno reformirana i prilagođena političkim težnjama Hrvata i ostalih naroda u državi. Nažalost, njegova nastojanja nisu dala konkretna ploda, ali njegovo političko djelovanje prožeto brigom za dobro svoga naroda određuje ga kao izuzetno važnu i trijeznu osobu koja se snalazila i u najtežim trenucima rata i promjene politike.

Žalosna je činjenica da je ovaj velikan hrvatskoga naroda u domaćoj javnosti ostao nepoznat, a do posljednjega časa svoga života ostao je odan ideji slobodne Hrvatske. S. Klein je 1969. doktorirao u Beču s temom: Freiherr Sarkotić von Lovcen - Die Zeit seiner Verwaltung in Bosnien-Herzegowina 1914.-1918. (Barun Stjepan Sarkotić

Vojna vježba u Bosni, 6/2014.

Lovčenski - Vrijeme njegove uprave u Bosni i Hercegovini), a Ernst Bauer 1988. g. objavio knjigu pod naslovom: Die letzte Paldin des Reiches - Generaloberst S. Freiherr Sarkotić von Lovcen (Posljednji upravitelj Carstva-general-pukovnik S. barun Sarkotić Lovčenski). U Hrvatskoj je pukovnik Dinko Čutura, ravnatelj Vojnog muzeja u Zagrebu doktorirao s temom: **Stjepan Sarkotić: časnik, strateg i političar.**

V

Foto: Privatna zbirka Marice Draženić

HRVATSKI SOKOLOVI OČERUPALI SRPSKE ORLOVE

Odigrano dugo iščekivanje kvalifikacijska utakmica između Hrvatske i Srbije za plasman na svjetsko prvenstvo u nogometu 2014. koje će se održati u Brazilu.

Hrvatska nogometna reprezentacija 22.03.2013. veličanstvenom pobjedom napravila je novi veliki korak prema svjetskom prvenstvu u Brazilu. U Maksimiru je pala Srbija. Izabranici našeg izbornika Igora Štimca vodili su već u prvom poluvremenu sa 2:0 golovima Marija Mandžukića u 23. minuti i Ivica Olića u 37. minuti utakmice. Ovaj rezlutat ostao je do kraja i Hrvatska je slavila. Hrvatska je ovom pobjedom nastavila mrtvu utrku sa reprezentacijom Belgije s kojom dijeli isti broj bodova na ljestvici A skupine. Obje reprezentacije s po 13 bodova sada već bez ozbiljnije konkurencije bore se za 1. mjesto u skupiti koje izravno vodi na Svjetsko Prvenstvo. „Iako su Srbi hvalili njihovu obranu, mi smo pokazali da imamo napad koji može zabiti svakome. Bili smo strpljivi. Večeras je Srbija pala na leđa i ovo je pobjeda koja će biti upisana u povijest. Neka svi znaju da u Hrvatskoj možemo svakome spremite „pakao“ kazao je između ostaloga izbornik Štimac.

Tijekom izvođenja hrvatske himne posebno je dirljivo bilo unaprijed priređena koreografija u kojoj su svi gledatelji na tribinama istakli hrvatske „kockice“.

Koliko je zanimanje bilo za ovu utakmicu pokazuje podatak da je bilo akreditirano 158 novirana pisanih medija i radija. Pored najbrojnijih

novinara iz hrvatske akreditacije su zatražili i dobili 51 novinar iz Srbije te 25-orica novinara najuglednijih novinskih kuća među kojima su NY. TIMES INDEPENDENT, TIMES, LA GAZZETTA DELLO SPORT, L“EQUIPE i mnoge druga. Uz navede akreditirana su bila 64 fotografa kao i 28 televizija.

Unatoč visokom naboju i naelektriziranoj atmosferi kada igraju ove dvije reprezentacije utakmica je protekla u korektnom ozračju bez ozbiljnijih incidenata. Hoće li tako biti i u uzvratu u Srbiji?

Na kraju moramo istaknuti da su među hrvatskim navijačima na

stadionu bili i mnogobrojni ličani iz Hrvatske i dijaspore. Posebno bih na stadionu istaknuo članove Udruge „Vila Velebita“ i članove Udruge Hrvatske nogometne reprezentacije „Uvijek Vjerni“ iz Gospića i Karlobaga. Navedeni su uz povike Vukovar, Vukovar i hrvatskim pjesmama uklopivši se 36000 hrvatskih navijača pomogli da nogometnim žargonom rečeno hrvatski sokolovi očerupaju srpske orlove i odvedu hrvatsku nogometnu reprezentaciju na prag Svjetskog Prvenstva u Brazilu.

Za Vilu piše: Vlado Marić

Inicijativa

Izgradnja spomen obilježja **Šimi i Anti Starčeviću i Franu Kurelcu** u Gospiću

Simulacija realne lokacije - prednja strana

Kada prosječno obrazovanog pa i više obrazovanog Hrvata dapače čak i Ličana, zapitate tko je Šime Starčević ili Fran Kurelac vrlo vjerojatno neće znati odgovoriti ili će možda reći: “ Da li

on (Šime) ima veze sa Antom Starčevićem?”, jer za njega su čuli nakon 1991. g i uvođenja demokracije i više stranačja u Hrvatsku, ali i za njega neće znati da je bio ne samo političar nego i filozof i pjesnik i dramaturg tj. književnik. A za Frana Kurelca inače filologa, prepoditelja i u ondašnje vrijeme člana JAZU, a sada HAZU (Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti) možda znaju samo neki studenti i profesori filozofskog fakulteta. To znači da najmanje 90% Hrvata a i Ličana ne poznaje tu trojicu, ako ne najvećih, a ono pravih velikana hrvatske kulturne jezikoslovne baštine, a da su sva trojica rođeni Ličani to vrlo rijetki znaju.

obrazovanju i znanju. Hrvatska regija Lika danas je zbog prirodnih resursa prepoznata u prvom redu kao turisti-

Šime Starčević

Fran Kurelc

Liku i Ličane po vrlo šturom obrascu Hrvati pa i drugi narodi doživljavaju kao jednu zaostalu pokrajinu i ljude zaostale ne samo po imovnom stanju i gospodarstvu nego i po kulturi,

čko odredište, dok se njezinim kulturnim i povijesnim obilježjima posvećuje nedovoljno pozornosti i stavlja ih se na marginu svakodnevnih događaja. Kada se govori o kulturnim i znanstvenim aspektima toga kraja, prva su asocijacija, Ante

Starčević, grad Senj te prva hrvatska tiskara. Obzirom na uznapredovale komunikacije i prirodne ljepote kojima ju je Bog obdario, Lika se prepoznaje po Plitvicama, Gackoj, Velebitu kao parku prirode i slično a neki znaju za Nikolu Teslu, ali da su se u srcu Like rodila tri velikana jezične kulture i tri borca za kulturu i svijest Hrvatske a time i za slobodu Hrvatske, a koji mogu stati uz bok najvećim Europskim političarima, filolozima i jezikoslovcima. Vrlo vrlo malo Hrvata zna a Europljanine koji to znaju možemo nabrojiti na prste možda jedne ruke!!

Siguran sam da možda u Francuskoj povijesti i arhivima postoji više detalja o Šimi Starčeviću nego kod nas Hrvata.

Ovim spomen obilježjem autor (koji je i sam prijeklom iz Like i to u radiusu 2-3 km od rodnog mjesta i Šime i Ante, i Nikole Tesle) odlučio je

Hrvatima pa i Europi osvježiti znanje, približiti i prikazati ta tri velikana kroz spomen obilježja i skulpturu koja objedinjuje svu trojicu.

U razgovorima sa uglednim ljudima grada Gospića došlo se do zaključka da je ta lokacija neugledna i da spomenik treba postaviti u centru Gospića.

Na prijedlog gradonačelnika M. Kolića odabrana je lokacija u centru grada tj mali park na uglu ulice dr Franje Tuđmana i ul. 30. svibnja 1990. Zamisao je odlična jer je to spomen obilježje velikana Ličke i Hrvatske kulture a spomenik je na taj način uz pučko učilište i muzej like, dakle uz kulturni centar Gospića. A sam park obzirom da nije imenovan mogao bi se prozvati „Park kulture“ i time postati urbana turistuička destinacija

Crtež reljefa spomenika

Crtež reljefa spomenika - alternativa

Simulacija realne lokacije - stražnja strana

Gotovo se i ne zna da iz Like potječu dvojica ili bolje reći trojica iznimnih jezikoslovaca – pop Šime Starčević i Fran Kurelac a i sinovac popa Šime Ante Starčević koga Hrvati poznaju samo kao političara i osnivača Stranke prava a on je prije svega filozof, književnik i jeziko borac.

Šime Starčević (Klanac, 1784 – Karlobag, 1859) autor je prve gramatike hrvatskoga jezika pisane na hrvatskom jeziku «Nova ricsoslovica iliriska: vojnicsoj mladosti krajicsnoj poklonjena.»

Fran Kurelac (Bruvno, 1811 – Zagreb, 1874) poznati je književnik i filolog te osnivač riječke filološke škole. Iako različitih jezičnih koncepcija, ti su lički jezikoslovci, a dijelom i Ante Starčević (Veliki Žitnik, 1823 – Zagreb, 1896), zadužili i regionalnu i cjelokupnu hrvatsku povijest i jezikoslovlje.

Svrha je Hrvatskom puku a i znanstvenoj zajednici predstaviti dosad nepoznate činjenice iz života ličkih jezikoslovaca, a sve kako bi se vrednovala osobe koje su svojim djelovanjem pridonijele razvoju jezika kao osnovnoga pokazatelja identiteta jednoga naroda time pridonijeli slobodi i neovisnoj državi u kojoj danas živimo.

Ovo spomen obilježje trolistu Ličke kulture je samo jedan mali doprinos podizanju opće kulture i očuvanju kulturne baštine hrvatskog naroda.

Autor idejnog projekta: Ante Pađen, *arhitekt*

Za Vilu piše: Ante Pađen

Mladi Ličani Tomislav Župan

Već nekoliko godina biciklom, što sam, što s prijateljima, istražuje ljepote Like. Nada se da će još dugo biti u kondiciji da u jednom danu dođe iz Zagreba do Like biciklom, uvjeren kako jedino tako može uistinu upoznati sve sitne ljepote i detalje ličkog kraja. Uskoro se sprema s društvom biciklima „osvojiti“ i Zavižan!

Tomislav Župan rođen je 15.03.1986. godine u Zagrebu. Drugo je od dvoje djece Mirka i Slavice Župan rođene Bašić. Iako nije rođen niti odrastao u Lici, porijeklom je Ličanin. Naime, očeva obitelj mu potječe iz Donjeg Pazarišta, a majčina iz Perušića. Tako da je, barem prema genetskom materijalu, Tomislav dvostruki Ličanin. Kršten je također u Lici, u katedrali Navještenja Blažene Djevice Marije u Gospiću 1986. godine.

Osnovnu školu završava s izvrsnim uspjehom u Prvoj osnovnoj školi Dugave u Novom Zagrebu 2000. godine, kao učenik generacije. Kroz osnovnoškolsko obrazovanje sudjeluje na brojnim natjecanjima iz matematike i fizike, te 2000. godine na državnom natjecanju iz fizike u Crikvenici osvaja prvo mjesto. Taj uspjeh mu omogućuje izravan upis u srednju školu te Tomislav upisuje XV. gimnaziju (većini poznatiju pod bivšim imenom MIOC). U gimnaziji, što zbog izrazito kompetentne okoline u vidu iznimnih profesora i kolega učenika, što zbog svojeg osobnog „naginjanja“ prirodnim predmetima poput matematike i fizike, Tomislav još više produbljuje svoju želju za proučavanjem sila i zakona prirode. Cijelo srednjoškolsko obrazovanje sudjeluje na brojnim natjecanjima iz fizike te tri puta odlazi „preko bare“ na međunarodna natjecanja iz informatike gdje 2001. osvaja prvo mjesto u Miamiu, SAD, 2002. peto mjesto u Montrealu,

Kod bake u Gospiću prije polaska preko Velebita

Kanada, te 2004. godine prvo mjesto u Chicagu, SAD. 2004. završava gimnaziju s izvrsnim uspjehom oslobođen polaganja mature te zbog iznimnih rezultata u državnim i međunarodnim natjecanjima dobiva izravan upis na Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu. Prateći očeve stope i pod utjecajem njegovog najvećeg zna-

stvenog uzora, a ujedno i jednog od najvećih znanstvenika novijeg doba i sigurno jednog od najpoznatijih Ličana, Nikole Tesle, Tomislav se kroz studij usmjerava u elektrotehničke „vode“ i postaje jednim od najuspješnijih studenata smjera Elektroenergetika u generaciji. Diplomira 2009. godine s izvrsnim uspjehom unutar 10% najboljih u generaciji s naglaskom na znanstveno-istraživački rad na profilu Energetski sustavi spomenutog smjera Elektrotehnike, te stječe titulu diplomiranog inženjera elektrotehnike. Iste godine upisuje poslijediplomski doktorski studij elektrotehnike na istom fakultetu te postaje znanstveni novak na Zavodu za osnove elektrotehnike i električka mjerenja, čime se i trenutačno bavi. Usredotočuje se na matematičko modeliranje namota transformatora te numeričke proračune induktiviteta, kapaciteta i otpora unutar transformatora, na čemu planira i

Ulazak u Perušić nakon cjelodnevne vožnje iz Zagreba

Vožnja kroz Liku

doktorirati. Autor je nekoliko domaćih i međunarodnih radova te nekoliko stručnih elaborata. U novije vrijeme se bavi proučavanjem bežičnog prijenosa energije te primjene nanotehnologije na proizvodnju i upotrebu ferofluida unutar transformatora.

Neoženjen je i živi sam u stanu u Dugavama. Od stranih jezika se služi

aktivno engleskim te njemačkim pasivno. Ima položen vozački ispit B kategorije kao i ispit za voditelja brodice. U slobodno vrijeme svira gitaru i saksofon te se rekreativno bavi biciklizmom, trčanjem i plivanjem. Od 2007. godine je animator zajednice mladih u župi Sv. Mateja u Dugavama.

Neke od najzabavnijih uspomena iz

djetinjstva ima iz Like. Voziti se na vozu sijena i biti toliko visoko da praktički zapinješ u krošnje drveća je iskustvo kakvo nije mogao dobiti u Zagrebu. Još se uvijek sa smijehom sjeća svoje prve „vozačke dozvole“, koju je dobio od djeda učeći voziti traktor i manevrirati između bala sijena. Učeći s ocem kositi, saditi i obrezivati voćke, brati plodove i peći rakiju, sudjelujući na brojnim kolinjima, obilazeći džipom razne putove od Štirovače prema srcu Velebita, brojnim kupanjima u Karlobagu, čestim posjetima baki i djedu, itd. Lika se nije mogla ne usaditi u njegovo srce. Zato već od studentskih dana nastoji puno slobodnog vremena i vikenda provesti u Lici te je brojnim izletima u dolinu Gacke, posjetima utočištu za medvjede u Kuterevu, marijanskom svetištu na Krasnom, istraživanjima špilja pečinskog parka Grabovača, slikanjima s vidikovca Kubus i kupanjima na jezeru Krušćica već mnogim prijateljima „zavukao“ Liku pod kožu.

V

Priča iz Kosinjske doline

Vjerojatno je, zbog nadolazeće promjene godišnjeg doba, slika smještena negdje u podsvijesti upravo sada izbila na površinu. Slika mene gdje sjedim na didinom otomanu i čekam da kiša barem stane kako bih mogla van, na bicikl, u vožnju. Pritom osluškujem ptičji pjev, i kako se on sve više čuje ja sam sve veselija, jer sad ponovno vidim brda i sunce koje ih poput reflektora obasjava i između njih više ništa ne stoji. S obzirom na savršenost te slike i nakon desetljeća i pol, s njom nezaobilazno dolaze i sjećanja,

gomila osjećaja za Gornji Kosinj.

Prisjećam se tada svih tih silno dragih ljudi, za koje pouzdano tvrdim da uvijek daju više nego što ti njima možeš pružiti, pritom najviše mislim na svoju sad već pokojnu baku koja je najbolji mogući primjer. Prisjećam se i doline, zelene ili bijele, tek pokošene ili žute ogoljene od sunca, i ponosa, što posjedujem korijene baš od tuda, koji je konstantan i neprolazan. Njega je s vremenom pojačala spoznaja o velikom doprinosu G. Kosinja, ne samo hrvatskoj

nego i velikoj europskoj kulturi, što je rezultiralo da već u XVI. stoljeću G. Kosinj bude uvršten na ondašnjoj karti Europe. Naravno, to je zbog Misala tiskanog 1483. na glagoljici na prvom tiskarskom stroju na ovim područjima. Jedino obilježje koji sve nas podsjeća o postojanju tog prosvijećenog vremena je spomen ploča izvješena na našoj crkvi Sv. Ante Padovanskog, jedne od dviju prekrasnih malih crkvića Gornjega Kosinja. Upravo je ona prvo što se vidi kada se spušta s Krša prema dolini, vjerujem kako tada ona djeluje kao smiraj svakome tko je ugleda pri povratku kući. Baš je tako uvijek djelovala na mene. Moj ponos su podgrijavale i priče naših starih, koji su svjedoci vremena u kojem je u Kosinju bilo takvih sadržaja kakvih danas nema niti u tragovima. Od nekoliko kuglana, mesnica, pekarna i nečeg što bi se danas nazvalo policijskom postajom, ostala je samo škola, par ugostiteljskih objekata i pošta. Sve ostalo nestalo je s II. Svjetskim ratom. Ali, ono najvrijednije, ljudi, raselili su se posvuda po svijetu. Unatoč svemu, promatrajući i znajući što je Gornji Kosinj, vjerovala sam da bi baš tu bilo idealno za bavljenje turizmom,

© Aleksandar Gospić

seoskim, planinskim, zdravstvenim.

To je bilo jučer. Danas, hvala Bogu još uvijek, Kosinj je tu, očaravajući, a skroman. Ista dolina kažu, je jedna od najljepših u Hrvatskoj, s pokojom lampom i kilometrom asfalta više, istim raspelima uz cestu, samo se broj stanovnika promijenio. I još nešto, neizvjesnost je tu.

Danas se učestalo, u pravilu jednom godišnje, Kosinj vidi na televiziji, čujemo o zatvorenim lokalnim cestama na radiju, i čitamo o planovima za njegovu budućnost na portalima i u novinama. Utopijski mi se sada čine snovi o turizmu, a realnim sve one priče koje sam slušala u djetinjstvu o potapanju cijelog našeg sela.

Ono što čini Kosinj lijepim, kao i cijelu Liku uostalom, je pripadnost krškom reljefu, bogatstvo koje taj krš daje s raznim prirodnim pojavama i oblicima. Voda, smaragdne i čiste

rijeke uz Velebit najuočljiviji su, a iako bez nje, nema postojanja, čini se da je Kosinjani imaju i previše. Izvori, jarci, rijeka Lika, voda vidljiva i nevidljiva, stvorila je i još stvara bezbrojne priče. Najviše onda kada se digne vodostaj u Kruščici, kiše razliju jarke po polju, izvori se uz pomoć podzemnih voda probude, i na najprirodniji način jezero se usred doline stvori. Zavladaju onda posebi uvjeti, umjesto svih vozila na kotače koriste se čamci. Ovisno o vlastitom kutu gledanja sve to čak može biti i zabavno. Sjećam se da smo jednom upravo s čamcem odlučili prevesti se

s jedne „obale“ na drugu, kako bi u jednom kafiću proslavili Novu Godinu. Iz nekog drugog kuta ne nazire se zabava, posebno kada te obuzme osjećaj odsječenosti od svijeta. No, Kosinjani su vjerujem, već navikli na te izvanredne uvjete.

Pitanje je što im donosi sutra? Svakako ga prvo moraju dočekati, drugo je da HEP-ova investicija nastoji od Kosinja stvoriti hidroelektranu i da su čini se krenuli u njenu realizaciju. Ako je to nešto neizbježno, želim im svima da dobe dostojnu zamjenu za svoju dolinu, ako ona uopće postoji. A do tada, vjerujem i nadam se, kako će sve ostati ovako kao što trenutno je, da ću kada se popnem iznad didine kuće i dalje vidjeti dolinu, crkvicu, brda i uživati u tom/svom ponosu.

V
Za Vilu piše: *Marijana Špoljarić*

In memoriam **Dražen Bobinac** dr. vet. med.

Dana, 26. veljače, prije tri godine umro je bivši saborski zastupnik i gradonačelnik Otočca Dražen Bobinac. Tim povodom nekolicina građana i poštovatelja zapalila je

svijeću i položila buket cvijeća te se u kraćem razgovoru i prisje-

osnivača HDZ-a za Gacku, Liku i Krbavu, obnašao je dužnost saborskog zastupnika u nekoliko

namjene, kasnije pretvorenog u vojnu policiju, bio je jedan od ustrojitelja obrane grada Otočca, brigadir HV-a, gradonačelnik Otočca i povjerenik Vlade RH za Općinu Vrhovine, obnašao je također i niz drugih dužnosti.

Njegovi sugrađani i Gačani pamtit će ga kao gradonačelnika koji je gradio mostove među ljudima, zauzimajući se za mir, razumijevanje, dogovor i snošljivost u teškim ratnim vremenima.

Tijelo Dražena Bobinca ispratilo je na vječni počinak mnoštvo sugrađana i poštovatelja, nažalost zaboravljenog od Hrvatskog sabora i prešućenog od aktualne gradske i županijske politike.

Neka mu je vječna Slava i hvala!

dr. Kostelac, dr. Atalić

ćanju zadržala uz grob.

Dražen Bobinac, veterinar po struci, bio je jedan od glavnih

mandata, bio je početka predsjednik Kriznog stožera za Liku, bio je zapovjednik Voda za specijalne

Za Vilu piše: Ivan Bižanović

Da se ne zaboravi !

Bunić - općina Udbina

Bunić je g. 1864. imao 132 kuće u kojima su stanovala 1.554 žitelja. Iste godine Bunić je dobio novu župnu crkvu Blažene Djevice Marije. Sav trošak podmirilo je ministarstvo u Beču iz zaklade, koju je osnovao Laudon na uspomenu svoje dvoje djece, koja preminuše u Buniću. Crkva je građena od samoga klesanog kamena. Kamen su klesali primorski Hrvati a crkvu su zidali taljanski zidar.

Crkva je građena u mješovitom gotsko-romanskom stilu i popločana klesanim pločama od svijetlo-sivog vapnenca. Pred crkvom je zidana grobnica u kojoj počivaju spomenuta djeca slavnog Laudona. Kasnije

je podignut nov ukrasni veliki oltar što ga je izradio kipar Antun Zajc. Na oltar je stavljena lijepa slika Sv. Katarine zaštitnice crkve u Buniću, koju je naslikao Pavao Knel.

Tu je stanovao nezaboravni Laudon, koji je 1746. došao u Ličku pukovnicu kao kapetan, i 1748. bio promaknut u majora. On se u Lici uvijekovječio pošumljavanjem hrasta na 389 i 2/3 jutra, u obliku koji dočarava vojnu formaciju. Ta visoka hrastova šuma danas se zove Laudonov gaj. Taj veliki čovjek na graničnoj straži izgubio je i vlastita sina. Kraj katoličke crkve lijevo u kutu crkvenog dvorišta, nalazi se grob sina znamenitog Laudona. Bunić je jednako staro hrvatsko mjesto kao Krbava i Udbina a na Krbavskom je polju bilo drugo po veličini i značenju naselje sa svojom starom utvrdom i crkvom. Mjesto i utvrda došli su u tursku vlast kada i susjedne utvrde i naselja, 1527. i ostali su pod turskom vlašću sve do konačnog oslobođenja 1689. Iz predturskog vremena Bunić je spomenut usputno 1486., kada je kao susjed posjeda Nikole Frankopana spomenut Ivan Bunić iz Krbave. Već je 1553. Malkoč-beg naselio Bunić novim stanovništvom, Turcima.

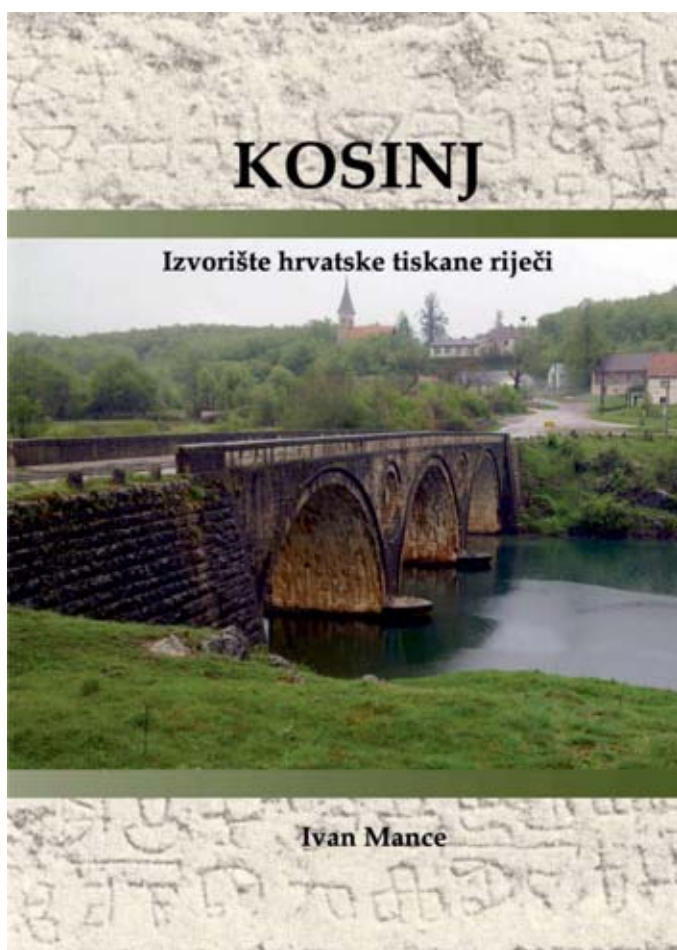
«Ojkalica»

Na UNESCO-voj konferenciji 17.01.2011. god. o nematerijalnim kulturnim dobrima u kenijском glavnom gradu Nairobiju, „ojkalica“ je uvrštena u svjetsku kulturnu baštinu. Ojkanje je ostatak prastarog ilirskog i prailirskog pjevanja s područja antičke Dalmacije, današnje Dalmacije, BiH i Crne Gore, koje su Hrvati usvojili i sačuvali. Ojkalica iz Zagore je mnogo starija od 'gange' ili 'rere' (Hercegovina, Imotski, Sinj), te prema muzikolozima pripada najstarijim

oblicima višeglasja. Ojkanje izvodi dvoje ili više pjevača, koristeći specifičnu tehniku 'treskanja' glasa. Pjesma traje onoliko dugo koliko vodeći vokal može držati svoj dah.

Lička rozgalica »Oj medvjede« rijetka je glazbena biljka u sveukupnoj tradicijskoj glazbi, a praiskonska snaga njene vokalne izvedbe vodi nas u neka davna, tajnovita vremena predslavenskog balkanskog ili prailirskog života i pjevanja. I članovi udruge Gacka pod vodstvom etnologa prof. Vidoslava Bagura prošle su godine (2010.) radili na pripremi materijala za kandidaturu ojkanja na UNESCO-vu listu. Naime, osebujna rozgalica »Oj medvjede, gorska životinja«, koja sadrži najviše obilježja »ojkanja« kao tehnike pjevanja, sačuvana je iz davnina upravo zahvaljujući činjenici što se od početka nalazi u repertoaru ove kulturne udruge u nenadmašnoj izvedbi Tome Jagodića. Postala je s vremenom i zaštitni znak KUU-a Gacka

25.01.2013.god., nakon šest godina istraživanja, završena je i objavljena knjiga Kosinj – Izvorište hrvatske tiskane riječi, autor: mr.sc. Ivan Mance.

Sama knjiga predstavlja podsjetnik na 530. obljetnicu prve tiskane knjige u Hrvata, Misala po zakonu rimskog dvora, 22.02.1483. (Editio princeps/Prvotisak) pa se u njoj i obrađuje problematika prve hrvatske tiskare za koju se pretpostavlja da je egzistirala upravo u Kosinju.

U knjizi se obrađuje znanstvena utemeljenost kosinjske teze kao i drugih teza o mjestu tiskanja Prvotiska, a obrađuje se i pojava Kosinja na geografskim kartama u kontekstu tiskare (Kosinj je detektiran na 84 geografske karte od 16.st. do poč. 20.st.).

Zainteresirani knjigu mogu kupiti Internetom, na stranicama Web Knjižare: <http://www.webknjizara.hr>

Detalji o knjizi mogu se pronaći i na Facebooku:

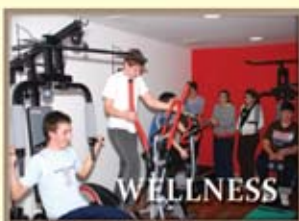
<http://www.facebook.com/Kosinj.Izvorište.Hrvatske.Tiskane.Riječi>

Skenirajte ovaj **QR code*** sa pametnim mobitelom i naručite knjigu ON-line preko Web knjižare.

*preporučena aplikacija «i-nigma» (iOS/Android)

V
Za Vilu piše: mr. sc. Ivan Mance
autor

53288 Karlobag, Trg F. Tudmana 1
Tel./fax: +385 53 694 008
mob.: +385 98 470 569
www.hotel-velinac.com
E-mail: info@hotel-velinac.com

Hotel - Restoran - Wellness
Velinac
KARLOBAG

Stipe Golac

Slikar i pisac aforizama

Interview

Raskoš pejsaža prepoznata u elementarnim oblicima prirode, u monumentalnosti stijena sadržajna je odrednica slika Stipe Golca. U teksturi kamena, obogaćenju u usjecima pulsiranjem cvijeća. Stipe Golac nalazi prostor za likovnu igru, u napuštanju realističnog ishodišta i intrigantne interpretacije motiva.

Urednik: *Gospodine profesore malo imam tremu kao svaki student pred profesorom ali Vas molim da se predstavite za čitatelje Vile Velebita.*

Stipe Golac: Rođen sam 1939. godine u Ribniku kraj Gospića. Osnovnu školu završio sam u Ribniku.

Urednik: *Gdje ste se školovali za slikara?*

Stipe Golac: Školu primijenjenih umjetnosti završio sam u Zagrebu, u klasi Vilka Selana Glihe 1961. godine. Diplomirao sam na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Beogradu u klasi Mihajla Petrova 1966. godine.

Urednik: *Gdje ste počeli raditi nakon studija?*

Stipe Golac: Nakon završenog studija radim u Gimnaziji „Nikola Tesla“ i Pedagoškoj akademiji u Gospiću. Od 1977. godine prelazim na Pedagoški fakultet u Rijeci, radna jedinica Gospić, gdje sam radio kao redoviti profesor Metodike likovne kulture.

Urednik: *Mislím da ste bili izabrani i za direktora škole?*

Stipe Golac: U dva mandata od 2000. do 2005. godine, bio sam dekan Visoke učiteljske škole u Gospiću, dao sam tako značajan doprinos u razvoju visokog školstva u Ličko-senjskoj županiji.

Urednik: *Teško je biti slikar, umjetnik a i rukovoditelj škole, pretpostavljam da je čovjek koji je u umjetnosti slobodan, svoj, i da ima snove koji često i nisu u sferi realnoga. Kako ste to uspjeli?*

Stipe Golac: Slikarstvo, književnost i pedagogiju pokušao sam objediniti u snažan kreativni izraz.

Urednik: *Bili ste vrlo plodan umjetnik unatoč velikim obavezama*

Stipe Golac: U slikarstvu sam ostvario sedamdeset samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Sudjelovao sam na brojnim humanitarnim likovnim kolonijama. Dobitnik sam za svoj umjetnički rad više priznanja i nagrada.

Urednik: *Gospićani vas prate i pozaju i kao društveno osjetljivu osobu*

Stipe Golac: U domovinskom ratu poklonio sam više svojih djela u znak pomoći stradalnicima domovinskog rata. Jedan sam od organizatora poznate likovne izložbe „Lički likovni anale“ na kojoj su od 1966. godine izlagali najpoznatiji hrvatski slikari, kipari i grafičari. Jedan sam od organizatora Likovne galerije u Gospiću.

Urednik: *Često pišete, pročitao sam većinu Vaših knjiga i svjedok sam velikog senzibiliteta Vaše pisane riječi. Čak sam i kod svoje djeci koja su rođena u Zagrebu primjetio interes za vaše pisanje.*

Stipe Golac: Objavio sam brojne stručne tekstove s područja kulture, umjetnosti, odgoja i obrazovanja. Napisao sam jedanaest knjiga, od toga jedna stručna knjiga „Oblikovanje papira“, priručnik za nastavnike, odgajatelje i studente, te deset knjiga aforizama u kojima na poseban, sažet, aforističan način govori o životu i radu čovjeka, suprotstavljajući se izopačenoj slici svijeta.

Urednik: da, kod djela Ličana u Zagrebu posebno mlađih generacija prepoznati ste kao čovjek koji zna što je humor.

Stipe Golac: ha-ha-ha, to me baš veseli. Godine 2001. na Prvom hrvatskom festivalu humora i satire u Slavenskom Brodu dobio sam zlatne plakete i prvu nagrade za aforizme, što je bio snažan poticaj za budući rad.

Urednik: Predsjednik države dr. Franjo Tuđman Vas je odlikovao za

Vaš rad. Za što ste dobili nagradu?

Stipe Golac: Godine 1996. dobio sam

nagradu za doprinos u kulturi Republike Hrvatske, odlikovan sam redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića.

Urednik: Priznanja nisu izostala niti na lokalnoj razini?

Stipe Golac: Dobitnik sam priznanja Visoke učiteljske škole za poseban doprinos Visokoj učiteljskoj školu u Gospiću.

Dobitnik sam i priznanja Sveučilišta u Rijeci za cjelokupno umjetničko, stručno i nastavničko djelovanje, te osobiti doprinos Sveučilišta u Rijeci.

Urednik: Vi nastavljate tradiciju mnogih ličana koji su ili došli iz Bosne u Liku i tu postali poznati ili odlazili u Bosnu kao npr naš Silvije Strahimir Kranjčević i mnogi drugi.

Stipe Golac: Da, pa i ja sam član

Hrvatskog društva likovnih umjetnika i član Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne.

Urednik: što trenutno radite?

Stipe Golac: Uskoro ću izlagati u poznatoj splitskoj galeriji „Igor Brešan“. U galeriji u kojoj su prezentirana diljem Hrvatske najeminentnija djela vrhunskih slikara.

Za mene je čast što ću se u galeriji predstaviti brojnim splitskim slikarima i splitskoj publici, koja zna prepoznati dobro umjetničko djelo. Vjerujem da ću se predstaviti splitskoj publici u dobrom svjetlu. Razlog za optimizam je moj dugogodišnji iskren rad u kome sam uvijek iznova tražio sebe da budem prepoznatljiv po načinu slikarskog izričaja, što osobno mislim da sam uspio, a što potvrđuju eminentni kritičari moga

slikarstva. Nije to bilo lako ni jednostavno, no vjerovao sam da mogu, što me na kraju čini sretnim i zadovoljnim.

Urednik: Što je nedostatak rada u

Gospiću ako ga ima?

Stipe Golac: Najveća poteškoća je što je Gospić podalje od većih centara u kojima se događaju važni umjetnički događaji, važni za razvoj svakog

pojedince. No, volja, rad i upornost su mi pomogli da se oduprem samoći i čestom nerazumijevanju Grada za moj stvaralački rad. Kao svugdje u Hrvatskoj tako i u Gospiću politika i političari su ti koji stvaraju kriterije i odlučuju o svemu, bez razlike jesu li za to stručni i sposobni.

Sve u svemu najvažnije od svega je da radim punom snagom i da produbljujem svoje dosadašnje iskustvo koje sam stekao u proteklih godinama. Ovo što sada slikam moja je zrela faza u kojoj sa sigurnošću mogu reći da slikam svoja najbolja djela.

Urednik: Osjećate li se ugodno, imate li radne energije?

Stipe Golac: Hvala Bogu zdravlje me još služi, i ako sam imao zdravstvenih problema, ali ne takvih koja bi me spriječila u mojoj nakani da slikam, pišem i uživam.

Za Vilu piše: prof.dr.sc. Milan Vrkljan

RAVEL d.o.o.

projektiranje, nadzor i gradnja

Brajkovićev prilaz 13, 10020 Zagreb

tel. 01 655 3628, 01 655 3521

01 655 1816, 01 654 7648

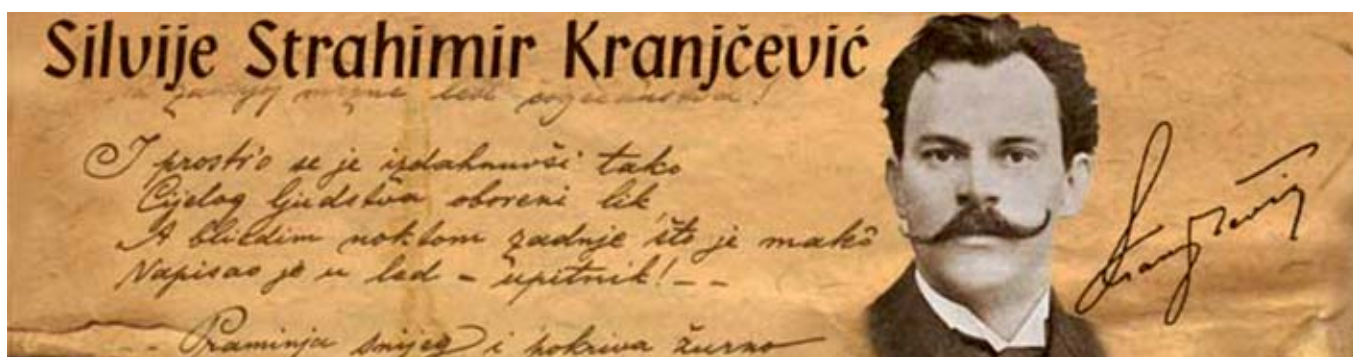
fax. 01 654 7649

http://www.ravel.hr

e-mail: ravel@ravel.hr

ISO 9001

Tko je nama Kranjčević danas?

Pjesničko stvaralaštvo

Prvu pjesmu objavio je u časopisu "Hrvatska vila" (Zavjet, 1883.), mjesec-dva prije odlaska u Rim. U uredništvu, koje tada već vodi Kumičić, borbeni stihovi mladoga, posve nepoznatog pjesnika dočekani su oduševljeno i proročanski: "Taj će vam biti najbolji hrvatski pjesnik!" Iz Rima šalje još dvije pjesme šušackoj "Slobodi" (Pozdrav i Senju-gradu, 1884.), a vrativši se iz Rima objavljuje u "Viencu" značajnu pjesmu Noć na Foru i u Senju, odmah zatim, prvu zbirku Bugarkinje (1884.). Tako je za samo godinu dana obilježio prostor svoga pjesništva i najavio svoj pjesnički put: punih dvadeset i pet godina, od Zavjeta 1883. do

Hristove slike u "Savremeniku" 1908., teći će crtom koju definiraju tri uporišne tačke: Domovina - Čovjek - Svemir. Dosljedan ovoj trojci, Kranjčević se nije mijenjao nego rastao i sazrijevao.

Bugarkinje su bile dočekane s naglašenim priznanjima. Milivoj Šrepel napisao je o njima prvu kritiku (u "Vijencu"), s puno izričitih pohvala, predviđevši da na putu koji pjesnika čeka "umjesto lovora raste gorki pelin, pa se zato i u njegovu stvaralaštvu često javlja britki sarkazam i hladna ironija". Sve su ove oznake (sarkazam, ironija, gorki pelin) bile izvanredno ispravne, ali, da su Bugarkinje predstavile Kranjčevića kao autentičnog "barjaktara slobode", kako je poslije malo

bombastično rekao Krleža - da su one bile kompletan program i pjesnički i politički, u kome je posvetna pjesma Šenoi jasno izražen pjesnički credo dok su pjesme Hrvatskoj, narodu i radniku tri stožera pjesnikova nacionalnog i političkog uvjerenja, pravaškog i svehrvatskog; da je u takvu pjesničkom konceptu poete vatesa korijen Kranjčevićeve patetike i

smisao njegove malo podignute retoričnosti, ali i snaga uzgona koja ga je digla do univerzalnosti i kozmičke svijesti; i da je u tome sav profetizam i gorčina ove poezije, pa i njen makabrizam, a da je upravo to, po riječima Ive Frangeša, razlikovalo pjesništvo mladoga Kranjčevića od rodoljubno-deklarativne i ljubavno-romantične poezije Harambašićeve,

sve se to raspoznalo puno kasnije.

Do iduće njegove zbirke (Izabrane pjesme, 1898.) proći će više od deset godina, od nje do sljedeće (Trzaji, 1902.) još četiri, a onda još šest do posljednje (Pjesme, 1908.): sve one potvrđuju, da su godine provedene u Bijeljini (1888.-1892.) i drugi put u Livnu (1892.-1893.) bile njegovo najplodnije razdoblje pune pjesničke zrelosti. Tada nastaju znamenite pjesme Ditiramb, Angelus, Iza spuštenijeh trepavica (1892.), Mojsije, Lucida intervalla (1893.), a zatim i Mramorna Uenus (1894.), Anđeo bola, Heronejski lav (1895.), Misao svijeta, Zadnji Adam (1896.), Resurrectio, Moj dom (1897.), Sveljudski hram (1901.) i druge. Ako je osamdesetih godina hrvatskom književnošću dominirala proza, devedesetih godina prvenstvo pripada Kranjčeviću pjesništvu, koje u posljednjem deceniju XIX. stoljeća dostiže svoj zenit. Bilo je kritičara koji su vidjeli taj zenit u misaonosti Kranjčevićeve poezije i njezinu zaletu u kozmički beskraj, pa su ga neki i nazivali - sasvim pogrešno, uostalom filozofskim pjesnikom. A on to nije bio. Svaka filozofičnost pretpostavlja neki sistem, a u Kranjčevićovoj poeziji nema ni jedinstvenog misaonog sistema ni razvijena programa: ni političkog ni nacionalnog ni filozofskog. Ni pjesničkog! Njegove misli, gledane kao filozofija, nisu ni osobito

nove ni naročito duboke. A ipak nas osvajaju, jer su izražene pjesnički, jer su pretočene u pjesmu, jer su poezija. Svemirske vizije koje otkriva njegova poezija izrasle su iz mračne stvarnosti khuenovske Hrvatske. Sve patnje što su ih trpjeli njegova pogažena domovina i njegov poniženi narod doživljavao je starčevićanskim očajavanjem i proživljavao svojim pjesničkim senzibilitetom tako intenzivno, da je njihov domet prelazio granice zemaljske stvarnosti. Kozmička dimenzija njegova pjesništva, o kojoj se toliko govorilo i nagađalo, suvislo i nesuvislo, nije zapravo ništa drugo nego bolni odjek i projekcija hrvatske nesreće. Ona proizlazi iz nesklada svijeta - i u neskladu svijeta završava.

U Sarajevu je punih osam godina (1895.-1903.) uređivao književni časopis "Nada", koji je izdavala Zemaljska vlada Bosne i Hercegovine. Nominalni urednik bio je vladin savjetnik Kosta Hormann, čovjek širokih obzora, dobročinitelj Matošev, ali je stvarni urednik časopisa, Hormannovim povjerenjem, bio Kranjčević. Uživao je zaista zavidnu slobodu i zahvaljujući njoj "Nada" je okupljala najuglednije književnike i postala najvažniji književni magazin moderne kod nas. U njoj je objavio veći broj svojih književnih prikaza i ocjena, a neki od njih vidno nadilaze trenutne potrebe, zbog kojih su bili napisani.

Najpoznatija Kranjčevićeva pjesma je "Moj dom". U toj pjesmi jasno se vidi motiv. Kranjčevićeve pjesme su uglavnom posvećene Hrvatskoj i idejama pravaštva. Ovakvo glase stihovi pjesme:

Moj dom

Ja domovinu imam; tek u srcu je nosim,
I brda joj i dol;
Gdje raj da ovaj prostrem, uzalud svijet prosim,
I... gutam svoju bol!
I sve što po njoj gazi, po mojem srcu pleše,
Njen rug je i moj rug;
Mom otkinuše biću sve njojzi što uzeše,
I ne vraćaju dug.
Ja nosim boštvo ovo - ko zapis čudotvorni,
Ko žića zadnji dah;
I da mi ono pane pod nokat sverazorni,
Ja past ću utoma.
Ah, ništa više nemam; to sve je što sam spaso,
A spasoh u tom sve,
U čemu vijek mi negda vas srećan sve je glaso
Kroz čarne, mlade sne!
Kroz požar, koji suklja da oprži mi krila,
Ja obraz pronijeh njen;
Na svojem srcu grijem već klonula joj bila
I ljubim njenu sjen.
I kralje iznijeh njene i velike joj bane,
Svih pradjedova prah,
Nepogažene gore i šaren-đulistane
I morske vile dah.
... Ja domovinu imam; tek u grud sam je skrio
I bježat moram svijet;
U vijencu mojih sanja već sve je pogazio,
Al' ovaj nije cvijet.
On vreb, vreb, vreb... a ja je grlim mûkom
Na javi i u snu,
I preplašen se trzam i skrbno pipam rukom:
O, je li jošte tu?!
Slobode koji nema taj o slobodi sanja,
Ah, ponajljepši san;
I moja žedna duša tim sankom joj se klanja
I pozdravlja joj dan.
U osamničkom kutu ja slušam trubu njenu
I krunidbeni pir,
I jedro gdje joj bojno nad šumnu strmi pjenu
U pola mora šir!
Sve cvjetno kopno ovo i veliko joj more
Posvećuje mi grud;
Ko zvijezda sam na kojoj tek njeni dusi zборе,
I... lutam kojekud.
Te kad mi jednom s dušom po svemiru se krene,
Zaorit ću ko grom:
O, gledajte ju divnu, vi zvijezde udivljene,
To moj je, moj je dom!

Prošlost svijeta, a nadasve Europe, prožeta je krvavim sukobima i ratovima. Jedan od najstrašnijih ratova bio je Prvi svjetski rat. Tijekom jednog izleta na rijeku Soču zamijetio sam velik broj

Banijaca, Ličana, Zagoraca i Zagre- pčana. Iako su brojni pali u tim bitkama, nigdje im nema podignutog značajnijeg obilježja. Što mogu učiniti da dostojno obilježim njihov krvav ratni put, stradanja i vojničke

svojih predaka - 79. pukovniku zajedničke vojske iz Otočca (K.u.K. Otočaner Infaterieregiment Graf Jellačić Nr. 79., skraćeno: IR 79), poznatiju kao „Jelačićevci“, nazvanu po hrvatskom banu Josipu Jelačiću.

I. svjetski rat

U spomen
100. godišnjice

Zavičajni klub „Stajnica“ priprema monografiju o ratnom putu K.u.K. 79. pješačke pukovnije iz Otočca

vojnih objekata iz Prvog svjetskog rata. Zatekao sam brojna vojna groblja, spomenike i vojničke kape- lice u spomen na poginule. Vidio sam položene vijence većine država bivše Austro-Ugarske i njezinih protivnica, ali hrvatske nigdje nisam našao. Nekoliko puta godišnje dolaze skupine potomaka bivših ratnika, evociraju se uspomene, i ponekad se održi misa-zadušnica. Osim Austri- janaca i Talijana dolaze Mađari i Česi. I za poginule pravoslavce (Ruse, Rumunje, Srbe...) jednom godišnje održava se liturgija. Jedino Hrvata nigdje nema i ne čuje se hrvatska molitva za pokoj duša predaka, niti im hrvatska ruka pred podignutim svetištima zvoní u počast. A tu su ratovali i ginuli u velikom broju preci naših Dalma- tinaca, Bosanaca, Kordunaša,

patnje kroz koje su prošli? Odlučio sam im posvetiti spomen-knjigu. Prirodno, odabrao sam postrojbu

Na temelju raspoložive literature i izvorne arhivske građe iz fundusa austrijskog državnog arhiva - Öster- reichisches Staatsarchiv – Kriegsarchiv i Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu, prvenstveno iz sačuvane operativne dokumentacije, izvještaja o bitkama, listama gubitaka i mati- čnih knjiga umrlih, obradio sam njezin ratni put i pripremio materijal koji će za nekoliko godina izići u obliku monografije. Prikazane su sve strahote ovoga rata i njihova teška stradanja. Značajne troškove istra- živanja financirao je Zavičajni klub „Stajnica“ u Zagrebu na čemu im se iskreno zahvaljujem.

Sveta misa na otvorenom prije odlaska na bojište.
Većini će to biti posljednja misa

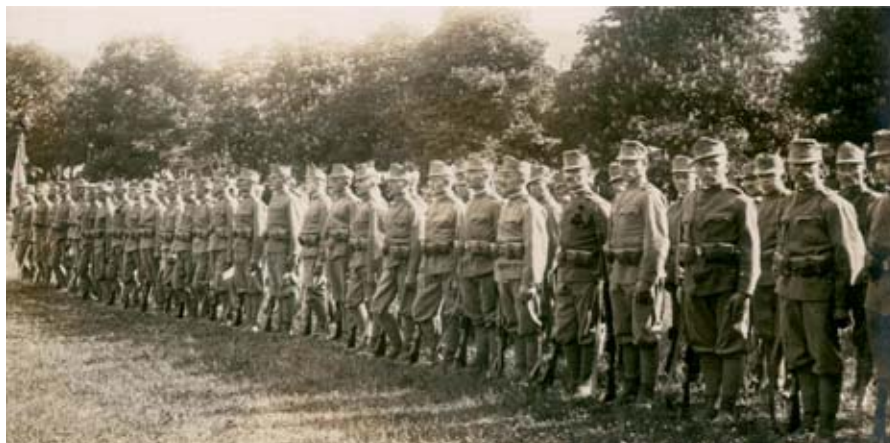
„Jelačićevci“ su vodili krvave borbe u Srbiji 1914, na Karpatima u zimu i proljeće 1915, Galiciji i Voliniji (današnja Ukrajina i Poljska) do ljeta 1916. Nakon katastrofalnog poraza austro-ugarskih i njemačkih snaga od

*Spomenik poginulim pripadnicima u Otočcu
koji je nakon rata porušen*

Rusa na Istočnom bojištu u poznatoj „Brusilovljevoj ofanzivi“ iz ljeta 1916. dolazi do pregrupiranja razbijenih austro-ugarskih i njemačkih snaga, stabilizaciji bojišnice i djelomičnom upućivanju viška snaga na druga bojišta. Tako I. i II. bojna 79. pukovnije ulaze u kolovozu 1916. u sastav 11. brdske brigade/48. pješačke divizije iz Sarajeva koja je ovamo stigla s talijanskog - Jugozapadnog bojišta - u sastavu interventnih snaga. S povratkom 48. divizije na Soču tamo će stići i „Jelačićevci“. Najprije stiže III.

Postrojavanje „Jelačićevaca“ u Otočcu u svibnju 1915. Godine

bojna, i sudjelovat će u Osmoj sočanskoj bitci iz listopada 1916. Ostatak pukovnije dolazi tijekom kasne jeseni i zime 1916./17. i sudjeluju u svim narednim bitkama sve do pobjedonosne Dvanaeste kojom su talijanske snage odbačene na rijeku Piave. Rat će završiti na području Južnog Tirola na brdovitoj Grappi.

O kakvim se sve strahotama radilo donosimo dio izvještaja o borbi brigadira (oberst) Ivana Mesića (rodnom iz Mušaluka) tijekom krvave XI. Sočanske bitke iz kolovoza 1917. godine:

22. kolovoza:

Zapovjedništvo pukovnije je krenulo na kotu 304. Tamo je brigadir Mesić ponovo informirao oba zapovjednika bojni. Nakon prolaza preko te kote, IV/79 se razdvojio: 16. satnija na lijevom krilu pošla je prema k. 246 uz naredbu da tamo zauzme K-liniju, osigura ju od napada s lijeva i nastoji uspostaviti dodir sa 80 pukovnije.

Već tijekom pokreta prema koti 304, satnije su se našle pod jakom neprijateljskom neciljanom vatrom. Tu su ih, leteći tek par stotina metara visoko, zapazila dva neprijateljska zrakoplova i na njih otvorila žestoku strojničku paljbu. Jedva da su prošli kotu, našli su se u žestokoj neprijateljskoj zapornoj vatri: gusta zavjesa granata i šrapnela pratila je 4 napredujuća vala, uzrokujući smrt i ranjavanje. No junaci su unatoč tomu nezaustavljivo i uz prezir smrti išli naprijed i uskoro se u gustim obla-

Sahrana poginulih poslije velike bitke

cima dima izgubili iz vida promatrača: cilj je dosegnut.

No zaporna vatra je prouzročila teške gubitke: više od polovice momčadi i časnika je bilo ranjeno ili ostalo mrtvo ležati na izrovanom kamenitom terenu. Zbog gubitka zapovjednika satnije i trajnog gustog oblaka dima, 16. satnija je izgubila orijentaciju, a i 13. satnija je od zadanog smjera malo odstupila udesno i umjesto zadanog cilja - k.246 - stigla na K-liniju kod njenog spoja sa S-zaporom. Po zapovijedi zapovjednika bojne 16. satnija se nakon pada mraka pomaknula ulijevo i zaposjela zaporne položaje oko kote 246 uz priključak na susjednu diviziju (80. pukovnije). 13. satnija (potpomognuta sa 2 strojnice), koja se probila preko kote 244, izbacila je neprijatelja iz S-zapore, zaposjela ju i nepokolebljivo držala. 15. satnija probila se do K-linije. Dok je neprijatelj bio izbačen iz S-zapore, uložio je sve napore da se u potpunosti domogne kote 246. Nju je čuvala već vrlo oslabljena bojna III/79. Pojačana dijelovima bojne

I/93. pješačke pukovnije herojskom izdržljivošću je u potpunosti suzbila sve neprijateljske pokušaje.

Oko 20 h došlo je ponovo do žestokog napada, pri čemu je neprijatelju uspjelo potisnuti dijelove III/79. Natporučnik Stepanek, koji je sa 6. satnijom tvorio pukovnijsku pričuvu i već stigao na kotu 258, shvatio je kritičnu situaciju u kojoj se našlo lijevo krilo divizije i na vlastitu inicijativu je hitno krenuo u protunapad. Satnija - koja je već spala na jedva 60 ljudi - odlučnim napadom je odbacila neprijatelja s kote 246, zarobivši pri tom 5 časnika i oko 150 vojnika, a uz to još i 7 strojnice i puškostrojnice. U toj akciji posebno se svojom odlučnošću i herojskim držanjem istaknuo pričuvni zastavnik Hasler koji je za to djelo dobio Veliku zlatnu medalju za hrabrost.

23. kolovoza:

Od satnije 13./79, koja je zaposjela S-zaporu i morala izdržati teške borbe (kasnije se saznalo da je neprijatelj povukao svoje snage iz odsjeka Kostanjevica i ubacio ih u borbu za

k.246 i S-zaporu), a posebno je trpjela zbog jake neprijateljske artiljerijske vatre, u noći se izgubio svaki trag. Tek kasnije je utvrđeno da je bila potpuno uništena. Satnija 15./79, sa zalutalima pojačana na oko 115 ljudi, zajedno s manjim dijelovima BH FJB6, tijekom 23. kolovoza odbila je ukupno 4 žestoka neprijateljska napada iz Leo-doline.

Držanje te momčadi bilo je zaista herojsko: od 21. kolovoza bez ikakve opskrbe /hrane/; u kavernama nije bilo ni propisanih zaliha za slučaj bubnjarske (artiljerijske, op.a.) vatre, niti vode. Broj teško ranjenih se stalno povećavao zbog manjka sanitetskog osoblja, koje bi ih moglo prenijeti u pozadinu. Unatoč tomu, skupina branitelja (sve manja i manja) se svaki put, uz prezir smrti suprotstavila neprijatelju i omela ostvarenje njegovih namjera. Tek kad je neprijatelj oko 21h napao s daleko nadmoćnim snagama, raspoložive strojnice se pokvarile, a prema koti 246 se povukla i posada S-zapore, moralo se i preostalih 15 ljudi povući prema Arpad-kaverni...

Molim sve naše Ličane i ostale pojedince koji imaju bilo kakvu dokumentaciju i fotografije iz Prvog svjetskog rata da nam ih dostave kako bi ih mogli objaviti u spomenutoj monografiji.

Time ćemo podići dostojan spomenik našim precima. Više materijala možete naći na našoj WEB stranici www.stajnica.com gdje se nalaze popisi poginulih „Jelačićevaca“ po bitkama (akti-vnost u tijeku) i izišli prilozi u znanstvenoj literaturi.

Moja mail-adresa je:

nikola.tominac@gmail.com

Mob.: 091 546 73 17

Za Vilu piše: Nikola Tominac

Poštovani čitatelji:

Svima koji ovaj promotivni broj časopisa drže u rukama a nalaze se na «Ličkoj večeri» u Gastro globusu, želimo ugodnu večer u društvu obitelji, prijatelja i ostalih gosti uz Ličke delicije i glazbeni ugođaj grupe «Zlatne sjene»

Udruga Ličana Vila Velebita, Zagreb

Keramika Modus

Hrvatski brend za svjetsko tržište!

O KERAMICI MODUS d.o.o.

Na osnovu tradicije i bogatih nalazišta gline Keramika Modus osnovana je šezdesetih godina prošlog stoljeća u Vojniću, a danas posluje kao dio Samoborka Grupe. Kao jedini hrvatski i vodeći regionalni proizvođač keramičkih pločica europsku razinu poslovanja postiže timom zaposlenih stručnjaka, primjenjujući najsuvremeniju tehniku i tehnologiju u tvornici u Orahovici. Osnovni proizvod tvrtke je prešana pločica za unutarnja oblaganja, a posebno vrijedan dio asortimana čine dekori i bordure, kao završni detalji u prostoru. Keramika Modus sustavno gradi „Total Quality Management“, a od 1998. godine posluje prema normama Sustava upravljanja kvalitetom ISO 9001, dok je 2006. godine uveden Sustav upravljanja okolišem ISO 14001. Ulaganjem, ne samo u tehnologiju i povećanje proizvodnje, već i u osuvremenjivanje dizajna linija pločica koje Keramika Modus nudi na domaćem i stranom tržištu, ispunjeno je i posljednje, ali i ključno očekivanje kupca – kvaliteta i estetski dojam pločice. Više od 60% svog proizvodnog programa Keramika Modus izvozi u sve zemlje regije, Austriju, Italiju, Mađarsku, Rusiju, Rumunjsku, Češku, Slovačku, Bugarsku...

Keramičke pločice su proizvod, koji u odnosu na ostale materijale za oblaganje, ima niz prednosti s obzirom da je riječ o najtrajnijem, najotpornijem i najatraktivnijem izboru za zidno ili podno oblaganje interijera i eksterijera. Njihova primarna namjena je funkcionalna, no danas sve više značajno utječe na vizualnu kvalitetu prostora. *Pored mnogih stranih brendova, na hrvatskom tržištu posljednjih se godina ističe i uspješan domaći – Keramika Modus, koji prati najnovije trendove, ali i sudjeluje u njihovom stvaranju te daje rješenja koja su tehnološki i dizajnerski odgovor na zahtjeve domaćeg i stranog tržišta.*

„Planovi za budućnost Keramike Modus uključuju unapređenje proizvodnje te rad na podizanju konkurentnosti keramičkih pločica s oznakom Made in Croatia na velikom i zahtjevnom stranom tržištu, kao i ulaganje dodatnih napora za povratak povjerenja domaćih kupaca u keramičke pločice hrvatske proizvodnje, gdje se, promjenom percepcije kupaca, već ostvaruje rast prodaje“, izjavio je **predsjednik Uprave Keramike Modus, g. Željko Radek** i dodao kako je u orahovačkoj tvornici instaliran stroj za digitalni tisak na pločicama, a ta najmodernija svjetska tehnologija omogućava da se na pločicu aplicira izgled prirodnih materijala: drveta, mramora ili tekstila, a praktično je to biti gotovo istovjetno otiskivanju fotografije na papir. Uvodeći inovacije i u tom estetskom području Keramika Modus aktivno sudjeluje u stvaranju svjetskih trendova na području keramike i proširuje svoju bogatu ponudu.

Keramika Modus

Radnička 3, 47220 Vojnić, Hrvatska • Tel./fax: +385 47 883045
www.keramika-modus.com • E-mail: info@keramika-modus.com

Namještaj vlastite proizvodnje

TREND metal

ELEGANCE Operative

TEMPUS

Uredski i konferencijski stolci, tapeciranje u boji po želji kupca

Uredski, konferencijski i radni stolci i fotelje

